

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for Humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Sørstatenes minnepolitikk om Den amerikanske borgerkrigen

Hyllest av asken eller bevarelse av ilden?

Stein Nilsen

Masteroppgave i Historie HIS-3980, Mai 2023

Forord

Jeg vil starte med å takke mine gode venner på studiet, Johannes, Maria, Simen x3, Lasse Even, Gine, Patrick, Marcus x2, Anne Marie, Olav, Elin, Martin. Uten dere hadde jeg aldri trivdes så mye som jeg har gjort på UiT. Jeg vil gi en stor takk til Narve Fulsås for godt samarbeid og hjelp på bacheloroppgave og masteroppgave, det har vært et privilegium å lære under deg.

Jeg vil takke mine foreldre for å alltid ha kultivert nysgjerrigheten for kunnskap og alle opplevelsene opp igjennom årene. Jeg vil takke mine to søstre Helle og Inga for å være de beste søstrene jeg noen gang kunne ønsket meg. Min kommende svigerbror Hans Robin Østmo og min favorittniese Sofie må også takkes for å være et fantastisk tilskudd til familien og at de gjør søsteren min Helle så lykkelig hver eneste dag.

Jeg vil takke mine 3 onkler Ørjan, Ståle og Håvar: Ørjan for å være den klippen han er for meg i tunge tider. Ståle for utallige gode måltider og intellektuelle sparringer på Skarven igjennom studietiden og Håvar for den daglige telefonsamtalen alltid fylt med latter og moro. Jeg vil takke mine to sjefer i Tromsø Taxi de siste 4 årene Jørn-Håvard Edvardsen og Kai-Inge Hansen, dere har vært blant de beste sjefene jeg kunne bedt om.

Jeg vil utrette en takk til praksislærerne mine igjennom lektorutdanninga, spesielt til Geir Jensen og Frode Heichelmann ved Bardufoss VGS og Christoffer Vassbotn ved Grønnåsen Skole, dere har fått meg til å innse at dette er det jeg virkelig har lyst å holde på med.

Jeg vil takke supporterklubben Liverbirds Tromsø generelt og leder Jørgen A.K Hjertsen spesielt for samhold de siste 5 årene, den siste sesongen gikk ikke som håpt, men vi har hatt det mye artig de siste årene uansett. You'll Never Walk Alone.

Jeg vil utrette en takk til Ann Julie Reiertsen ved Sortland VGS, takk for hjelpen med matematikken på Videregående, hadde det ikke vært for deg hadde jeg ikke hatt karakterene for å komme inn på studiene, uten deg hadde ikke dette vært mulig. En takk går også til Håvard Peder Nija Lynghjem og Neil Clarke ved Sortland VGS for å være mine to store inspirasjoner i klasserommet ved å være så fantastiske lærere.

Jeg vil takke mine to mentorer, Svein Spjelkavik og Dag Erik Hovlund, dere så meg for den jeg var i en tid når ingen andre gjorde det, inkludert meg selv, for det er jeg evig takknemlig, jeg hadde ikke vært der jeg er i dag uten dere to. Jeg vil takke Gunnvor og Svein-Terje Kvalvik-Eliassen med familie for å alltid ha en åpen dør og være behjelpelig for alt mellom himmel og jord. Til slutt går en takk til Odd Bjørvik som har fungert kurer som kurer mellom Tromsø og Vesterålen de siste årene.

Stein Nilsen

Mai, 2023, Tromsø

Sammendrag

Den amerikanske borgerkrigen er en krig som blir stadig mer relevant for å kunne forstå hva som foregår i USA. Når borgerkrigen er over, starter en langtekkelig og mislykket gjenoppbyggingsprosess. Gjenoppbyggingsprosessen er i praksis en militær okkupasjon av sørstatene hvor militæret skulle sørge for lov og orden mens statene ble gjenoppbygd både i form av infrastruktur og statsapparat. Denne prosessen feiler på mange måter på grunn av stridigheter mellom president og kongress, korrupsjon, sosial uro og aktører med ondsinnede intensjoner. Det som skiller borgerkrigen fra mange andre kriger, er den klare mangelen på ett oppgjør. Presidenten under borgerkrigen, Abraham Lincoln, frontet en liberal straffepolitikk og selv etter hans attentat ble mye av denne politikken fulgt. Der var så å si ingen rettsaker eller noe form for oppgjør på den tapende part. Så fort borgerkrigen er over starter en ny krig, krigen om narrativet. I mange kriger blir det sagt at det er seierherren som skriver historien, men i Den amerikanske borgerkrigen kan man nesten si det motsatte. Det sørlige perspektivet på krigen ble kjent som «The Lost Cause of The Confederacy» og baserer seg på mange enkle grunntanker: sørstatenes militær var briljant fra general til menig mens nordstatenes var fylt med inkompetanse og grusom brutalitet. Den eneste grunnen for at nordstatene vant (ifølge dette historiesynet) var en overflod av ressurser og menn som kunne slaktes på et blodig alter. Krigens årsak var også tydelig for sørstatene, grunnloven de hadde blitt enig om på 1700-tallet var nå så ødelagt at det var deres rett som stat i denne unionen å trekke seg ut omså med vold. Slaveri var ikke en faktor i det hele tatt, om ingenting var slaveriet i sørstatene den mildeste formen for tvangsarbeid som noensinne hadde eksistert. De nå frigjorte slavene var miserable i sin nye hverdag og lengtet tilbake til plantasjonen og sine snille herrer. Til ære for dette opprøret ble det bygget flere monumenter til en utbrytternasjon over hele sørstatene, ikke bare til lederne, men også den vanlige soldaten. Som en del av forsoningsprosessen tok ikke den føderale regjeringen tak i dette og «The Lost Cause» fikk spre seg utover 1800 og 1900-tallet på den måten at det faktisk ansees som historisk fakta fram til 70-tallet.

Innhold

Forord	II
Sammendrag	IV
1 Introduksjon	1
1.1 Bakgrunn for oppgaven	1
1.2 Litteratursøk og metode	3
1.3 Teori - Minnehistorie	5
2 Reconstruction – «The Lost Cause» får grobunn	10
2.1 Hva er Reconstruction?	10
2.2 Gjenoppbygging før Gjenoppbygging	10
2.3 Et nytt system – økonomiske faktorer	12
2.4 Andrew Johnson – Strid mellom president og kongress	15
2.5 Radikal Gjenoppbygging	19
2.6 Det nye sør – En kruttønne	20
2.7 U.S Grant og slutten på gjenoppbyggingen	23
3 «The Lost Cause of The Confederacy»	26
3.1 Hva er “The Lost Cause”?	26
3.2 Hva heter krigen?	27
4 Kvinneorganisasjoner – «The Lost Cause» får sin start	28
4.1.1 Bitterheten roer seg?	35
4.1.2 United Daughters of The Confederacy – Bitterheten skal vokse	36
4.2 Staters rettigheter	38
5 Det militære aspektet – Konføderasjonens militær, Grant og Sherman	43
5.1.1 De galante offiserene og deres lojale soldater	43
5.1.2 Den største patriotten?	46

5.1.3	«Stonewall» Jackson, James Longstreet og den vanlige soldat i Konføderasjonen	49
5.1.4	Ulysses S. Grant i “The Lost Cause”	55
5.1.5	Grant og de moderne historikerne	57
5.1.6	Ild og total krigføring – General Sherman i “The Lost Cause”	61
5.1.7	Sherman sett i moderne lys	64
6	De lykkelige, lojale slavene	73
6.1	Religiøse og Etniske aspekter ved «The Lost Cause»	78
7	Drøfting	86
7.1	Eksempler på historiebruk i «The Lost Cause» i lys av Assmanns teorier	86
7.2	Hyllest fra Cæsar – Hvordan USAs presidenter har formet og blitt formet av «The Lost Cause»	88
8	Konklusjon og siste tanker	90
9	Kildeliste	94

1 Introduksjon

1.1 Bakgrunn for oppgaven

«*Victrix causa diis placuit sed victa Catoni*»¹

Denne frasen oversettes som oftest til: «Den vunnete sak blidgjorde gudene, men den tapte sak blidgjorde Cato». Det kommer fra den Romerske borgerkrigen mellom Julius Cæsar og Senatet. Mot slutten av denne konflikten tar Cato den yngre over som leder for Senatet, men da var det ganske klart at Cæsar kom til å vinne. Cato hadde med det en umulig oppgave foran seg. Mange har tolket sitatet som at det er både bedre og vanskeligere å vinne respekten til Cato enn til Gudene som bare bryr seg om vunnete saker, og at det bare er de tapte sakene som er verdt å kjempe for.

Den amerikanske borgerkrigen er en fascinerende krig som på mange måter blir oversett av Europeere, i Amerika er den blant de mest kjente krigene sammen med 2. verdenskrig og Uavhengighetskrigen. Dette er den blodigste krigen på det amerikanske kontinentet, og den krigen hvor USA har mistet flest soldater på slagmarken. Med dette har borgerkrigen fått plass som en del av den amerikanske grunnfortellingen. Samtidig går det ant å trekke paralleller fram mot 1. verdenskrig når vi ser på borgerkrigen, på mange måter er dette den første krigen hvor industri og ressursforvaltning blir viktig og hvor ny teknologi og utdaterte militærstrategier fører til at ekstremt mange dør unødvendig. Som 1. verdenskrig blir oppgjøret og oppgraving av døde soldater også viktig. Med denne statusen borgerkrigen har fått ligger den som krig konstant i den amerikanske underbevisstheten, det er derfor krigen enda diskuteres og trekkes opp i populærkultur: Det være seg når Snurre Sprett driver gjøn med Yosemite-Sam som enda tror at borgerkrigen pågår i tegnefilmen «*Southern Fried Rabbit*» i fra 1953, eller at et amerikansk ikon som Supermann har slåss i den amerikanske borgerkrigen i tegneserien «*Superman: A nation divided*» fra 1999.

Borgerkrigen starter når 11 stater sør i landet som enda tillot slaveri ikke aksepterer resultatet av presidentvalget i 1860 hvor den moderate Republikaneren Abraham Lincoln vant.

Gjennom vintersesongen 1860-61 har flere av disse statene en rekke konferanser hvor de

¹ Seidule, Ty, (2020), *Robert E. Lee and me: A Southerner's reckoning with the myth of the Lost Cause*, St. Martin's Griffin, New York, s. 161

bestemmer seg for å starte et nytt land: Amerikas Konfødererte Stater (Confederate States of America, CSA). Senere går de på angrep mot nordstatene ved å bombe Fort Sumter i Sør-Carolina 12. April 1861. For nordstatene starter krigen som en kamp om en enkelt ting. Bevare unionen, sørge for at landet USA skulle fortsette å eksistere. For sørstatene var saken ganske klar hva de slåss for, bevaring av sørstatenes «Merkelige Institusjon» (Peculiar institution), slaveriet. Deres politiske og militære ledelse skydde ingen midler for å forklare hvorfor de gikk til krig. Konføderasjonens visepresident Alexander H. Stephens, en gammel Whig-kollega av president Lincoln da begge satt i kongressen, sa i sin tale at slaveriet var «Selve hjørnesteinen» i sørstatenes identitet. For nordstatene handler om slaveriet når det går mot slutten, den endelige avskaffelsen av dette økonomiske systemet.

Etter fire lange år med blodige slag mellom brødre tar krigen slutt 9. April 1865, når general Lee overgir seg til general Grant ved Appomattox rådhus. Etter borgerkrigen begynner en gjenoppbyggingsprosess hvor hele sørstatene i praksis må bygges på ny. Det Republikanske parti prøver å etablere sterke lokallag i sørstatene og gi de nylig frigjorte (mannlige) slavene stemmerett og sikre deres nyvunne rettigheter. Dessverre blir et noe uetisk kompromiss inngått etter presidentvalget i 1876 og gjenoppbyggingen er over før den kan fullføres ordentlig. Allerede under gjenoppbyggingsprosessen hadde prosessen begynt for å undergrave og endre narrativet om krigen. Selv om politikerne og offiserene snakket åpenbart om slaveriet og slavens «underdanige» rase som begrunnelsen og rettferdiggjøringen for løsrivelse og borgerkrigen, var det et helt annet narrativ som dukket opp etter krigen.

Fortellingen som oppstår, kan ofte oppsummeres i korte setninger som: «Krigen handlet om Staters rettigheter», «Det var nordstatene og abolisjonistene som John Brown som var den aggressive part», «Krigens hovedkonflikt handlet om skatter og avgifter», «Yankeene var terrorister mens sørstatenes soldater og offiserer var galante gentlemen som slåss for ære og beskytte sitt hjemland.» eller «Slavene var lykkelig i fangenskap». Dette historiesynet er kjent som «The Lost Cause of The Confederacy» og er på mange måter en pseudohistorisk myte. Allikevel er rasisme, slaveriet og borgerkrigen og dens ettermæle en het debatt i Amerika. Dette ble forsterket med Black Lives Matter demonstrasjonene igjennom 2010-tallet. Det ble spesielt debatt om monumenter og statuer som hyllet Konføderasjonens militær, offiserer, politikere og seirer. Hvorfor skulle man hylle menn som i praksis slåss mot sitt fødeland og for å bevare et økonomisk system som holdt mennesker i lenker? En ville trodd at disse

statuene er bare en relikvie fra en forbigått tid. Derimot viser det seg at mange av disse statuene er både relativt nye og satt opp på plasser som ikke engang var i nærheten av konføderasjonen. Selv her hjemme på bjerget kan du fra tid til annen se sørstatsflagget, det være seg i høyreekstreme miljøer eller i bilen til en råner. Hvorfor er det slik? Kjenner de ikke historien? De to sistnevnte gruppene tror kanskje flagget har mer populærkulturelle konnotasjoner enn historiske/rasistiske, at de kanskje så den på «Dukes of Hazzard» med deres 1969 Dodge Charge «The General Lee». Det er derfor jeg tror det er viktig generelt sett at folk her i Norge lærer om den amerikanske borgerkrigen. Det skal egentlig ikke være mulig å påberope seg ignoranse for hva sørstatsflagget betyr i 2023. Det står veldig greit i NRK artikkelen: «Enten er man ignorant eller så er man rasist»² og på 160 år har ignoransegarantien utgått. Når vi også ser folkevalgte politikere over dammen oppfordre til en «Nasjonal skilsmisse»,³ altså en gjentakelse av løsrivelseskrisen 1860-61 og årlige anklager på valgfusk tror jeg det er på tide å analysere hvordan vi kom til dette og hva vi kan gjøre for å lære av historien. vi skal se på «The Lost Cause». Hvordan «The Lost Cause» oppstår, hvem som er aktørene bak, hva er deres mål, hva teorien inneholder, hvorfor den kommer til kort og hvorfor den er på vei ut.

1.2 Litteratursøk og metode

Fra bacheloroppgaven min fra 2021 var jeg allerede ganske sikker på at jeg kom til å bruke «*These Truths*» av Jill Lepore igjen. Lepore er professor ved Harvard og har med det stor kredibilitet som historiker. Boken er svært god til å ta for seg og forklare den politiske historien til USA, men den går ikke i dybden på «The Lost Cause». Derfor blir denne ikke brukt i like stor grad som jeg skulle ønsket. Dermed måtte jeg ut på en større søken for å finne nok materiell å jobbe med. Litteratursøket ble gjort på en noe utradisjonell måte. Jeg skrev et innlegg på redditssidene r/Shermanposting og r/AskHistorians hvor jeg spurte om folk hadde

² Brenna-Lund, Magnus & Fange, Per Øyvind, "Ragger-brødrene nekter å fire sørstatsflagget: – Hva er galt med det?", *NRK*, 12. Juli 2020, Hentet: 3. Mai 2023 kl: 15:47 fra:

[https://www.nrk.no/osloogviken/ragger-brodrene-nekter-a-fire-sorstatsflagget - -hva-er-galt-med-det - 1.15086875](https://www.nrk.no/osloogviken/ragger-brodrene-nekter-a-fire-sorstatsflagget--hva-er-galt-med-det-1.15086875)

³ Pettypiece, Shannon, "Marjorie Taylor Greene calls for a 'national divorce' between liberal and conservative states", *NBC News*, 20. Februar 2023, Hentet 3. Mai 2023, kl: 16:21 fra:

<https://www.nbcnews.com/politics/congress/marjorie-taylor-greene-calls-national-divorce-liberal-conservative-sta-rcna71464>

forslag til eventuell forskningslitteratur til en masteroppgave om «The Lost Cause».

Responsen var overveldende god, og det var nok å ta tak i. Alle disse bøkene er enten publisert av anerkjente universitetsforlag eller skrevet av professorer ved forskjellige universiteter. Kildene har også en mangfoldig bakgrunn da de kommer fra både nordlige og sørlige forlag. I den første delen av oppgaven kommer vi i all hovedsak å jobbe med Eric Foners bok «*Reconstruction: Americas unfinished revolution*». Jeg blir også å bruke Foners «*The second founding*». Foner er en av de fremste forskerne når det kommer til Den amerikanske borgerkrigen så han er derfor en selvfølge å ha med. Ole O. Moens bok: «*USAs Presidenter: Fra George Washington til Donald J. Trump*» blir også brukt når vi skal se på de turbulente presidentskapene til Andrew Johnson og Ulysses S. Grant samt presidentvalget i 1876. Moen er en av de fremste amerikakspertene vi har her til lands og er derfor et naturlig tilskudd til litteraturen. Høsten 2022 hadde jeg faget «HIS-3023 Minnehistorie: Andre verdenskrig som kollektivt minne», her ble jeg introdusert til en artikkel skrevet av Alida Assmann. Denne brukes i redegjørelsen for minnehistorie. Det som legger til rette for «The Lost Cause» er minnearbeidet i kjølvannet av borgerkrigen er kvinneorganisasjoner. Caroline E. Janneys «*Burying the dead but not the past*» ser på kvinneorganisasjoners minnearbeid, Janney jobber ved universitetet i Virginia og har holdt høytstående verv i borgerkrigshistorielag noe som gjør henne til en troverdig kilde. Vi skal også hente noen eksempler på minneseremonier fra Gaines M. Fosters «*Ghosts of the Confederacy*». Når vi skal se på Robert E. Lee kommer vi til å bruke Ty Seidules «*Robert E. Lee and me*». Denne boken er noe selvbiografisk i natur, og Seidule er skiller seg noe ut fra resten med å være en av to som lar sin partiskhet skinne gjennom. Supplerende for det sistnevnte punktet er Adam H. Dombys «*The False Cause*», han er også ganske tydelig hva han mener om «The Lost Cause». Jeg vil si at de fleste er nøytrale i sine synspunkter på borgerkrigen, men akkurat Seidule og Dombys skiller seg noe ut. Det er 2 artikkelsamlinger som blir brukt, den ene er «*The Myth of the Lost Cause and Civil War history*» redigert av Gary W. Gallagher og Alan T. Nolan. Gallagher er anerkjent som en av de viktigste historikerne som begynner å plukke ifra «The Lost Cause» på 70 og 80-tallet og er derfor viktig å ha med. Den andre samlingen er «*Seven Myths of the Civil War*» redigert av Wesley Moody. Blant annet har disse bøkene artikler om Grant, Sherman, James Longstreet og tilsynelatende svarte soldater som kjempet for sørstatene, disse skrevet av eksperter innenfor disse emnene. Vi skal også bruke Moodys egen bok om Sherman ved navn «*Demon of the Lost Cause*. Når Vi skal se på det religiøse og

etniske aspektet ved «The Lost Cause» kommer vi for det meste til å se på Charles Reagan Wilsons «*Baptized in Blood*» og «*Neo-Confederacy*» skrevet av Euan Hague, Heidi Beirich og Edward H. Sebesta. Til slutt er det en bok som skal brukes litt av en kontroversiell forfatter ved navn William C. Davis som blant annet har vunnet den nå nedlagte «Jefferson Davis prisen» tre ganger. Han er den eneste historikeren jeg vil klassifisere som en forkjemper for «The Lost Cause» historiesynet. Hans bok: «*The Cause Lost: myths and realities of the confederacy*» skal brukes når vi skriver om «Stonewall» Jackson. Disse bøkene skal dermed brukes som metode i en litteraturbasert forskningstekst hvor vi skal se på hvordan sørstatene har minnes borgerkrigen og hvilken innvirkning det har hatt på sørstatene som samfunn. Det er et problem som jeg vil si oppstår med disse bøkene jeg har valgt ut til oppgaven, noen av bøkene er relativt gamle. Det gjorde dem svært vanskelig å oppdrive, og noen måtte skaffes via andrehåndsmarkedet og alle problemene det kan tilby. Mye er veldig nytt, Seidule og Dombly kom ut i 2020, Moodys bøker i 2017 og 2011, Wilson i 2009, Hague et al i 2008. Mens andre bøker er veldig gamle, Fosters kom ut i 1987, Davis i 1996 og Gallagher i 2000.

1.3 Teori - Minnehistorie

I praksis er «The Lost Cause» en form for minnehistorie og minnepolitikk. Dermed må vi se litt inn i teorien bak minnehistorie. Mer spesifikt, hvordan vi som individer husker hendelser som en gruppe og med det danner kollektive minner. Vi skal i all hovedsak se på teoriene til forskeren Alida Assmann. Assmanns teorier tar på mange måter et oppgjør med «Universalhistorien», tanken om at det finnes en universell historie å kunne fortelle hele verden som gjør alle fornøyd. I en såpass polariserende konflikt som Den amerikanske borgerkrigen vil en universalhistorie være tilnærmet umulig, og «The Lost Cause» blir da på mange måter en bekreftelse på dette.

Assmanns teori om kollektive minner deles opp i 4: Individuelt minne, sosialt minne, politisk minne og kulturelt minne. Det er spesielt de to siste som angår «The Lost Cause». Minner er i og for seg fascinerende, de er selvfølgelig ikke ufeilbarlige og kan alltid skreddersys for å passe et narrativ eller å passe til publikumet vi forteller det til. Et minne blir aldri husket likt, noen detaljer glemmes, andre øker eller synker i betydning. På grunn av dette har minner ofte blitt ansett som svært upålitelige når de skal brukes som historisk kilde og har derfor blitt ignorert i historieforskning inntil ganske nylig. På det individuelle plan er det selvfølgelig mange forskjellige måter vi analyserer og tolker en hendelse på.

Psykologene mener vi har tre typer minner, prosedyremessige, altså minner som relaterer til kroppen som kan bli vaner, det være seg evnen til å sykle eller å spille en sang på et piano.⁴ Semantiske, altså det vi klarer å huske gjennom bevisst læring⁵ og til slutt episodiske hvordan vi ser for oss selvbiografiske minner om oss selv.

Individuelle minner er alltid våre og kommer derfor til å være knyttet til vår perspektiv. Det betyr at de kan ikke byttes eller overføres uten å skade troverdigheten som historisk kilde.⁶ Individuelle minner eksisterer også sjeldent i et vakuum, ofte har vi minner som kan binde sammen i et større nettverk av hendelser og et større narrativ.⁷ Det er dette som gjør at vi kan bruke minner og gi dem en større mening. Det man skal være forsiktig med når det kommer til individuelle minner er selvfølgelig at de kan endre seg drastisk over tid. Minner som blir gjentatt og øvd på opptil flere ganger er de som lever lengst, men våre kognitive evner er ikke udødelige før eller siden mister vi den kognitive evnen til å huske ting. På den andre siden av spekteret har man minner som ikke er blitt tatt vare på i det hele og det store. Blir de ikke lagret i form av skrift, video eller lydopptak kommer for alltid å være tapt til historien.⁸

Sosiale minner på den andre siden er måten hvordan vi som gruppe oppfatter subjektive hendelser og bygger opp en sosial identitet rundt dette. Hun mener derfor at et menneske i komplett isolasjon har ikke mulighet til å forme sosiale minner.⁹ Assmann bringer dermed opp hvordan grupper kan danne sosiale minner, altså hvordan gruppen husker en hendelse. Størrelse på gruppe kan selvfølgelig variere fra så få som 2 til en familie eller til en hel generasjonsbasert kohort.¹⁰ Men selv da er ikke disse minnene udødelige. Grupper, familier og generasjoner dør ut en dag. Ny informasjon om tiden gruppen levde i eller input fra andre

⁴ Alida Assmann, "Memory, Individual and collective" *The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis*, redigert av: Robert E. Goodin & Charles Tilly, (Oxford University Press, Oxford, 2006), s. 212

⁵ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 212

⁶ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 212

⁷ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 213

⁸ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 213

⁹ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 213-214

¹⁰ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 214

medlemmer i gruppen gjør det vanskelig, men ikke umulig, å endre på de kollektive minnene.¹¹

Sosiale minner kan derfor skape en veldig «Oss mot dem» mentalitet da generasjonsbaserte identiteter og verdier er ikke noe som kan endres lett. Territorielle områder som byer kan også forme sosiale minner spesielt i tragedier. Et eksempel Assmann nevner er at det er ingen veier eller skoler oppkalt etter John F. Kennedy i Dallas, byen hvor han ble skutt og drept. Dette er nok trolig fordi det kan bli tatt imot dårlig og ansett som smakløst.¹² Derfor må man finne en annen måte å minnes tragedier på. Dette kan skje i form av monumenter, minnesmarkeringer eller til og med bruk av populærkultur. Som en følge av dette kan sosiale minner få et forlenget liv. Sørstatenes sosiale minner er dermed formet både med sin egen tragedie med borgerkrig og gjenoppbygging, men også oppsetningen av monumenter og bruken av populærkultur.

I politisk minnehistorie er det viktig å skille mellom «ovenfra og ned» og «nedenfra og opp» perspektivet. Det førstnevnte brukes til å forme identiteter og sørge for at politiske identiteter og institusjoner skal bestå.¹³ Det sistnevnte er når folk som opplevde en historisk hendelse bruker sine opplevelser og minner for å forme et nytt historisk minne eller en ny politisk kultur. Ofte kan disse perspektivene gli inn i hverandre eller transformeres inni hverandre. Når vi begynner å snakke om politiske minner, er det viktig å forstå at selvfølgelig har ikke gruppen et eget minne i form av en hjerne og sinn, det er noen andre som har formet det. De lager derimot sitt eget minne ved hjelp av symboler, tekster, bilder, plasser, seremonier og monumenter slik skapes en identitet.¹⁴ Et annet viktig element med politiske minner er at de overlever best i etniske homogene grupperinger.¹⁵ Dette er fordi mange historiske konflikter har startet enten fullt eller delvis på grunn av etniske motsetninger. Og som vi skal se senere har «The Lost Cause» vært svært vellykket i sitt arbeid da det er en ideologi ment å appellere til hvite mennesker i sørstatene. Det som skiller sosialt fra politisk minne er at sosiale minner kan være «Intergenerasjonelle» mens politiske minner aktivt designet for å være

¹¹ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 214

¹² Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 214-215

¹³ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 215-216

¹⁴ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 216

¹⁵ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 216

«Transgenerasjonelle».¹⁶ Med ritualene i «The Lost Cause», kan gruppen dermed danne en identitet som ved hjelp av å velge bort eller legge til informasjon basert på hva som passer deres narrativ.¹⁷

Fire ting må derfor være til stedet skal et politisk minne overleve over tid; et mobiliserende narrativ, monumenter, visuelle/verbale hjelpemidler og ritualer som kan pirre det reaktive minne (altså skape en reaksjon som vi husker), for deltagelse i noe man ikke var i livet for å oppleve.¹⁸ Får man dette på plass kan politiske minner ha innflytelse på framtidige generasjoner lenge etter hendelsen har skjedd og de som opplevde den er død. Eksempler på dette kan være nasjonaldager som 17. mai, 4. juli o.l. Assmann trekker spesielt fram at det er seirer som kan bli kanonisert av en hegemonisk nasjon og bruker eksempler på at det er mange undergrunnsstasjoner i både London og Paris som er oppkalt etter seirer i Napoleonskrigene, men ingen etter tap.¹⁹ Men tragedier kan også spille en ekstremt viktig rolle i et martyrnarrativ, derfor må elementer av skam og skyld lukes ut fordi det er skadelig mot de positive selvbildet en gruppe kan ha.²⁰ På denne måten får offerrollen en ny mening i historien, det er ikke lenger bare seierherrer og tapere, men også ofre. Ta f. eks Jødene mot slutten av 2. verdenskrig, de ville ikke ansett seg selv som seierherrer, men som de største ofrene i et grusomt regime som drev folkemord på industrielt vis.²¹ Dette har gjort at det blir en sterk samling rundt å minnes disse ofrene i mange forskjellige saker, for å ikke glemme deres lidelser eller prøvelser. Mange av disse er berettigete offer, men Konføderasjonen var ikke et slik offer, dette er fordi ingen tvang dem å søke om løsrivelse eller avfyre det første skuddet mot Fort Sumter.

Assmann forteller om en anekdote Nietzsche hadde om minner: «Jeg har gjort det, sier mine minner. Jeg kan ikke ha gjort det, sier stoltheten min bastant. Minne gir deretter etter».²²

Assmann skriver at en gruppe som ikke lever i samme virkelighet, altså de har en helt annen

¹⁶ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 215

¹⁷ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 216

¹⁸ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 217

¹⁹ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 218

²⁰ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 218

²¹ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 218

²² Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 219

oppfatning av en historisk hendelse, dermed et helt annet historisk minne må ha eksternt press skal dette endre seg.²³ Eksempler på dette er f. eks Tysklands oppgjør mot Nazismen etter krigen påtvunget av de allierte.²⁴ Som vi skal se var dette fraværende i det historiske minnet om den amerikanske borgerkrigen.

Etter at forskingen på minner økte i det 20. århundre ble minner stadig viktigere. Derfor økte også antallet politiske minner mer enn det var før. Grunnene hvorfor kan være mangfoldige også det være seg politisk annerkjennelse, terapeutisk forsoning eller etnisk ansvar. Lenge i historien ble argumentet at den eneste måten å gå videre fra en krig på var at begge sidene glemte at dette skjedde.²⁵ Når krigføring blir mer modernisert, spesifikke folkegrupper og sivile blir taktiske mål og ikke minst bedre bokføring av hva som skjer i konfliktene er det vanskelig å dermed la slike ting bli glemt til fortiden. Dette blir spesielt vanskelig når vi plutselig har to grupper som ikke lenger er avhengige av hverandre, dermed kan gjensidig forglemmelse bli til gjensidig husk.²⁶ Sånn som forholdet mellom slave og herre. Ofte ser vi at dette blir husket ikke ut av politiske motiver, men etiske motiver i håp om en bedre framtid. Det er her vi får inn moralske vitner som kan fortelle om grusomhetene når avstraffelse for de ansvarlige ikke er mulig lenger.²⁷

Til slutt har vi kulturelle minner som eksisterer i en slags egen boble mellom det å bli husket og glemt. Informasjonen finnes sikkert enda i biblioteker, museer og arkiver, men det er ikke like mye i «Zeitgeistet» da dette kan være mye informasjon for en befolkning å prosessere.²⁸ Siden det for det meste er fagfolk og eksperter som kan være med å forme kulturelle minner er det vanskelig å si hvordan samfunnet kommer til å bruke kulturelle minner over tid.²⁹ Et unikt aspekt med kulturelle minner er at siden det overgår generasjoner og nasjoner har det mulighet til å bli sett i et nytt lys. Det er derfor i dag debattene raser om man skal rive ned monumenter som hyller folk fra fortiden eller ikke. Det er til slutt vi som samfunn som finner

²³ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 219

²⁴ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 219

²⁵ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 219

²⁶ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 219

²⁷ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 219-220

²⁸ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 220

²⁹ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 221

ut hvilke kulturelle minner som er relevante for tiden, minner kan komme og gå basert på hva som er populært. Her kan spesielt populærkulturen spille en viktig rolle.³⁰ «The Lost Cause» som et mesterlig bruk av minnehistorie nøyaktig fordi den kan virke så overbevisende. Men den er dessverre lagt på de feile premissene. Hva legger man i ordene «feile premissene»? På mange måter hyller «The Lost Cause» elementer som ikke hører hjemme i et sivilisert samfunn, rasisme, forræderi, opprør, anti-demokratiske holdninger og økonomisk og sosial ulikhet.

2 Reconstruction – «The Lost Cause» får grobunn

2.1 Hva er Reconstruction?

Før vi kan begynne å se på «The Lost Cause» må vi se på perioden like etter borgerkrigen, på engelsk kalt «Reconstruction» men som blir referert til gjenoppbyggingsprosessen herfra.

I praksis er gjenoppbyggingsprosessen en militær okkupasjon som strekker seg fra 1863 til 1877. Konføderasjonen ble delt opp i 5 soner som var hver ledet av en general fra nordstatene. Historikere anser selve prosessen som et mislykket prosjekt og det er nøyaktig at denne prosessen feiler, som gir grobunn til Jim Crow lovene i sørstatene og ikke minst oppstarten til «The Lost Cause»

2.2 Gjenoppbygging før Gjenoppbygging

Når Emansipasjonsproklamasjonen trådte i effekt 1. januar 1863 var det klart at premisset for krigen hadde endret seg for nordstatene. Selv om sørstatene hadde vært klar over deres grunn for å gå til krig var nordstatene vage, deres grunn for å gå til krig var å bevare unionen. Dette var en mer samlet årsak enn å frigjøre slaver og roet ned grensestatene som enda hadde slaveri, men valgte å stå ved nordstatenes side i konflikten. Når det blir tydelig at unionen kommer til å seire blir spørsmålet hvordan den politiske prosessen for å få sørstatene inn i unionen igjen stilt. For republikanerne er svaret klart, ingen stat får innlemmes inn i unionen igjen uten en formell avskaffelse av slaveriet i sin nye grunnlov.³¹

³⁰ Assmann, "Memory, Individual and collective", s. 221

³¹ Foner, Eric (2014), *Reconstruction: America's unfinished revolution 1863-1877*, Harper Perennial Modern Classics, New York, s. 35

Et av historiens store ubesvarte spørsmål er hva som hadde skjedd hadde John Wilkes Booth mislykket i å drepe Abraham Lincoln den 15. april 1865. Mange tror at gjenoppbyggingsprosessen hadde vært mye mer vellykket hadde Lincoln ledet arbeidet. Men varseltegn på at dette ikke kom til å bli en lett oppgave kommer allerede under selve krigen. Unionen fikk såpass militær kontroll over enkelte stater i opprør at dem starter gjenoppbyggingsprosessen allerede da. Det var flere krav for å innlemmes i unionen utenfor å godkjenne avskaffelsen av slaveriet. Det største var at 10% av den stemmeberettigede befolkningen ved valget i 1860 måtte avlegge en ed hvor de sverget troskap til Unionen. For de radikale republikanere var det et sviende nederlag.³² Dem la fram sin egen plan, Wade-Davis planen, her måtte over 50% ta eden. Planen går gjennom kongressen uten store problemer, men Lincoln legger ned veto.³³

Et annet viktig element var dette med avstraffelse, hva skulle nordstatenes holdning overfor sørstatene være når freden kom. Lincoln var forkjemper for liberalitet når det kom til avstraffelse: forsoning og brorskap skulle trumfe. For Lincoln hadde aldri sørstatene forlatt unionen da han anså det som umulig å forlate Unionen unilateralt. Dermed la han 3 premisser for gjenoppbyggingen, Amnesti for soldater som sverget troskap til unionen, den tidligere nevnte 10% klausulen fra befolkningen og avskaffelse av slaveriet.³⁴

Kongressen på sin side var tilhenger av en mer hevnjerrig politikk, stater som allerede innfridde disse kravene (som Louisiana og Tennessee) fikk ikke lov til å komme tilbake før kongressen var helt fornøyd.³⁵ Det er Lincolns syn på avstraffelse som vinner fram selv etter hans attentat og det er svært få som faktisk blir dømt i en strafferettslig domstol. Hverken den politiske, økonomiske eller militære eliten blir dømt i domstoler, men amnestiet Lincoln lovde ble det lite av, enkelte soldater fikk ikke alle rettighetene sine tilbake før i 1872.³⁶ Det var derimot ikke like lett å straffeforfølge eliten og eksponere deres forbrytelser da høyesterett bestemte i 1864 at sivile kan ikke bli dømmes i en militærdomstol uavhengig om forbrytelsen

³² Moen, Ole O. (2017), *USAs Presidenter: Fra George Washington til Donald J. Trump*, Historie & Kultur, Oslo, s. 238

³³ Moen, (2017), s. 238

³⁴ Moen, (2017) s. 238

³⁵ Moen, (2017), s. 238

³⁶ Moen, (2017), s. 267

fikk militære konsekvenser. Dette er i teorien slutt på Lincolns suspensjon av Habeas Corpus.³⁷ Bare en ble dømt til døden etter borgerkrigen, Henry Wirz, en kommandant i en beryktet fangeleir ved navn Andersonville.³⁸ Konføderasjonens president Jefferson Davis tilbragte to år i fengsel før han slapp unna rettsak og levde som en fri mann til hans død i 1889.³⁹ Konføderasjonens visepresident Alexander Stephens var kort tid i fengsel, men var tilbake i kongressen i 1873 uten å ha bli felt i noen domstol. Han forblir i politikken og er Georgias guvernør ved sin død i 1883.⁴⁰ Robert E. Lee fikk sin eiendom i Arlington konfiskert, men ble snart tilbudt jobben som rektor ved Washington college i Lexington.

Et minst like viktig spørsmål som oppsto etter attentatet på Lincoln var hvem som skulle ha ansvaret for gjenoppbyggingen, presidenten eller kongressen? Den sentrale uenigheten var hvordan de anså sørstatenes status. Lincoln og Johnson anså løsrivelse som umulig. Derfor hadde aldri sørstatene forlatt og dermed var det presidentens ansvar. Kongressen på sin side mente at sørstatene hadde forlatt, erklært krig og at områdene var å anses som territorier som tilhører USA og er dermed under kongressens autoritet.⁴¹ Det var forventet at Lincoln skulle ta en ledende rolle i dette arbeidet på samme måte som under krigen, men nå var det mer uklart. Johnson på sin side, nøler ikke et sekund og tar kommandoen. Det er selvfølgelig ikke lett å lede en bred omstilling av et samfunn rett etter den mest brutale krigen som har vært på kontinentet. Denne prosessen og uenigheten med hva premissene for fred skulle være kom til å vise hva som var i vente for det nye USA som skulle oppstå fra asken.

2.3 Et nytt system – økonomiske faktorer

Når sørstatene skulle bygges opp igjen, var det ikke bare infrastruktur som måtte gjenoppbygges, men et helt samfunn, statsapparat og dens økonomiske system. Økonomien i sørstatene var svært agrarisk før borgerkrigen og basert på slaveri. Dette systemet skulle nå rives opp og erstattes med noe annet. Systemet som ble implementert kalles for «Free

³⁷ Moen, (2017), s. 236-238

³⁸ Foner, (2017), s. 190

³⁹ Foner, (2017), s. 190

⁴⁰ Foner, (2017), s. 190

⁴¹ Foner, (2017), s. 232

Labour», altså tanken om at individene var frie til å jobbe for hvem de ville innenfor en kontraktsrammer.⁴²

Selv om det var mye slaveri i sørstatene, var det ikke alle som hadde råd til å eie dem. I østre Tennessee og vestre Nord-Carolina var slavene bare et fragment av befolkningen, under borgerkrigen var disse områdene fylt med unionister som støttet yankeene. Det betydde ikke at de var abolisjonister, faktisk tvert imot, de kunne ikke brydd seg mindre.⁴³ De hadde derimot lite økonomisk interesse i bevarelsen av slaveriet,⁴⁴ og dermed ble det en «min fiendes fiende»-situasjon. For disse ble det dermed andre måter å tjene til livets opphold. De var i ofte selvforsynte bønder som drev egne gårder, eide jorda de grodde på og hadde muligens dyr hvis de hadde råd. På engelsk blir disse kalt «Yeoman», men kommer til å bli referert til som småbønder herifra. Småbøndene viste sin avsky til plantasjeieerne og Konføderasjonen ved å være blant de som unngikk innkalling til militærtjeneste. For småbøndene var dette «en rikmannskrig og en fattigmanns kamp».⁴⁵ De anså at de ble sendt som kanonføde for å dø for en økonomisk elite og med dette deserterte småbøndene i hopetall. Så mange som 100 000 småbønder hadde desertert før krigen var omme.⁴⁶ Hovedårsaken for dette var at småbøndene hadde ikke slaver. Så hvis de mistet en driftig gårdsgutt til hæren og han kom hjem lemlestet eller ikke i det hele tatt kunne gårdene gå til grunne.⁴⁷ Derfor ignorerte mange innkalling mens andre deserterte heller og dro hjem enn å risikere livet på slagmarken.

En annen økonomisk tankegang oppstår i kjølvannet av slaveriet, Paternalisme. Tanken er at hvis en faderlig skikkelse sørget for at alle arbeidernes behov på arbeidsområdet var møtt, ville dem aldri slutte, kreve mer eller begå opprør.⁴⁸ Litt som en plantasje. Det var også spørsmål på hvordan landet skulle deles opp etter borgerkrigen da det var muligheter for at plantasjeieerne ikke kom til å ha økonomisk mulighet til å beholde landet. General Sherman

⁴² Foner, (2014), s. 29

⁴³ Foner, (2014), s. 18

⁴⁴ Foner, (2014), s. 12

⁴⁵ Foner, (2014), s. 15

⁴⁶ Foner, (2014), s. 15

⁴⁷ Foner, (2014), s. 15

⁴⁸ Foner, (2014), s. 130-131

utgir feltordre nr. 15 i Januar 1865 som tilsier at alt land ved atlantehavskysten i Sør-Carolina, Georgia og Florida skal deles opp og gi til de frigjorte slavene. Hver og en av dem skulle få «40 acres and a mule» for å bygge noe eget.⁴⁹ Dessverre for de som mottar land, er Shermans ordre grunnlovsstridig og det tar ikke lang tid før landet blir tatt tilbake igjen.

I alt dette får sørstatene to nye fiender som dukker opp i gjenoppbyggingsprosessen, «Scalawags» og «Carpetbaggers». En «Scalawag» er en fra sørstatene som «Alltid hadde vært imot slaveriet» og med det har dolket «Sitt folk» i ryggen med å støtte og samarbeide med okkupasjonsmakten. De var ansett som forrædere og opportuniste.⁵⁰ En «Carpetbagger» var en person som kom ifra nord for å drive næringsvirksomhet. Mange av dem kom bare med det de kunne bære i vadsekk derfor av ordet «Carpetbagger».⁵¹ I motsetning til «Scalawags» var «Carpetbaggers» populære da de først dukket opp i sørstatene. De var ansett som viktig kapital for å få bygd opp statene igjen,⁵² men mot slutten av gjenoppbyggingsprosessen var dem ansett som griske profitører. Anklagene om korrupsjon og mistilliten mot dem er vel kanskje symptomatisk over hvorfor gjenoppbyggingen til syvende og sist feilet.⁵³ De var ansett som om at den eneste grunnen de var i sørstatene var for å tømme regionen for ressurser og gjøre den svarte mann til herre.⁵⁴ Sjikanerende avistegninger fulgte raskt etter.

«Free Labour» ble fort misbrukt. På en plantasje kunne det f. eks bli lovet en bonus ved årsslutt hvis plantasjen møtte produksjonskvoten, derfor ble det vanskelig å slutte.

Industriherrer tjente store penger på rovdrift av naturressurser, dette var folk som Rockefeller i Standard Oil og Carnegie og hans stålselskap. Dette med hjelp av de store jernbaneselskapene og banker gjorde blant annet Rockefeller til en av de rikeste mennene som noensinne har levd. Slutten på borgerkrigen er ofte starten på det mange vil kalle «The Gilded Age», en periode hvor kapitalismen løper løpsk i Amerika.⁵⁵ Disse selskapene blir tilnærmet

⁴⁹ Foner, (2014), s. 70-71

⁵⁰ Moen, (2017), s. 252

⁵¹ Moen, (2017), s. 252

⁵² Foner, (2014), s. 137-138

⁵³ Moen, (2017), s. 252-253

⁵⁴ Moen, (2017), s. 252-253

⁵⁵ Lepore, Jill (2018), *These Truths: A history of the United States*, W. W. Norton & Company, New York, s. 335-336

monopoler og blir ikke oppbrutt før 1900-tallet og Theodore Roosevelts anti-trust lover, dernest «Sherman anti-trust act».⁵⁶ Den økonomiske prosessen etter borgerkrigen innebar det store endringer over svært kort tid, det ble bygget mer industri, økonomien ble mer diversifisert selv om den enda var svært avhengig av jordbruk. Men for mange falt ikke det nye økonomiske systemet i smak, det var spesielt det konstante profittjaget som skuffet spesielt mange religiøse. For dem var Gud erstattet med Mammon, denne retorikken ble senere sentral i «The Lost Cause» hvor det fromme sør hadde blir forpestet av pengevekslere og beist fra Nord.

2.4 Andrew Johnson – Strid mellom president og kongress

Inn i presidentvalget i 1864 har Lincoln et dilemma. Som den naturlige pessimisten han var hadde han ikke særlig tro på sine sjanser for å bli gjenvalgt.⁵⁷ Senere skal vi se at Lincoln ble stadig mer avhengig av militære seirer for å sikre gjenvalg i 1864. Ved nasjonalkonvensjonen i 1864 bestemmer delegatene derimot å skrote Lincolns anonyme visepresident Hannibal Hamlin⁵⁸ og bytter han ut med Sørstatsdemokraten Andrew Johnson. Han var i praksis den eneste demokraten fra sørstatene som ble sittende i Senatsetet sitt for Tennessee. Dette gjorde at han ble belønnet med å bli utnevnt som militærguvernør i Tennessee når Unionen fikk kontroll der i 1862.⁵⁹ Selv om Johnson selv eide slaver hatet han den politiske og økonomiske eliten som hadde dominert sørstatene. Han ble enda sintere på dem da borgerkrigen brøt ut siden han anså det som et gigantisk svik.⁶⁰

På denne tiden var ikke visepresidentskapet like mektig som det er i dag. De eneste offisielle rollene visepresidenten har ifølge grunnloven er at han/hun er presidenten av senatet, og kan avgi avgjørende stemme hvis det er uavgjort i Senatet. Dessuten tar han/hun over om presidenten skulle dø eller måtte gå av. I dag har visepresidenten de samme rollene, men blir i praksis behandlet som et kabinettmedlem og rådgiver til presidenten. Det er presidenten som definerer hva slags roller visepresidenten skal ha og fram til 1950-tallet var det bare å forholde seg til Senatet som var deres oppgave. Visepresidenten er også i en unik posisjon da

⁵⁶ Lepore, (2018), s. 345, 388

⁵⁷ Moen, (2017), s. 237

⁵⁸ Moen, (2017), s. 237 & 248

⁵⁹ Moen, (2017), s. 248

⁶⁰ Moen, (2017), s. 249

presidenten ikke kan sparke visepresidenten. Visepresidenten har også opptil flere ganger vært brukt som en diplomat innad i partiet. Siden amerikansk politikk ofte har inneholdt «paraply-partier» altså samlingspartier med folk som mener mye kan ofte en visepresident bli nominert for å blidgjøre en fløy av partiet presidentkandidaten ikke har et godt forhold til. Johnson er ikke nødvendigvis et eksempel på dette da han og Lincoln var fra forskjellige partier.

Lincoln og Johnson vinner valget i 1864 mot den vanærede general McClellan og begge blir innviet som president og visepresident i Mars 1865, bare en drøy måned før krigens slutt. Til tross for at Johnson og kongressen skulle bli bitre fiender var det faktisk noen radikale som var lettet for at Lincoln var borte. De synes ofte han var for forsiktig, uambisiøs og moderat.⁶¹ De kom snart til å innse at alternativet var ikke mye bedre. Johnson var en mann som trodde på svært begrenset sentralisert makt skulle gjelde og derfor ville han med fordel at mye av gjenoppbyggingen kunne sørstatene få gjøre selv så fort som mulig.⁶² Så lenge de opprettholdt avskaffelsen av slaveriet, erklærte løsrivelse som grunnlovsstridig og fjernet all gjeld samlet under borgerkrigen var Johnson fornøyd.⁶³ Han ga ingen garantier over for svarte innbyggere annet enn at slaveriet skulle avskaffes.⁶⁴ Dette var selvfølgelig helt uaktuelt for kongressen, de anså dette som en gylden mulighet til å bygge en ny sosial orden i sørstatene. Siden Johnson er den som leder gjenoppbyggingsprosessen de første årene av perioden kalles derfor for «Presidential reconstruction».

Johnson bestemmer seg for å beholde samtlige kabinettmedlemmer fra Lincoln-kabinettet, dette for å sørge for mest mulig knirkefri overføring av makt. I dette første året får Johnson relativt frie tøyler til å gjøre hva han ville fordi den 38. kongressperioden utgikk i Mars og den 39. Kongressen kom ikke til å starte sin periode før Desember.⁶⁵ I praksis ville Johnson at statene som hadde vært i opprør skulle så fort som overhodet mulig innlemmes inn i unionen igjen. Han påsto da kongressen kom tilbake fra ferie i Desember 1865 at alle statene ,bortsett

⁶¹ Foner, (2014), s. 177

⁶² Foner, (2014), s. 199

⁶³ Foner, (2014), s. 177-178

⁶⁴ Foner, (2014), s. 179

⁶⁵ Moen, (2017), s. 249

fra Texas, hadde blitt gjenoppbygget og kunne innlemmes i Unionen igjen.⁶⁶ Dette var langt fra tilfelle og kongressen nekte å godta noen stater inn i Unionen.⁶⁷ Johnson hadde innsatt egne guvernører for de fem okkupasjonssonene og latt dem sende egne kongressmedlemmer (Mange av disse tidligere konfødererte). Kongressen nekte disse medlemmene å fylle sine seter da de anså ikke statene som gjenoppbygget. Kongressen tar med det overhånd i gjenoppbyggingsarbeidet, men Johnson gir seg ikke uten kamp.

Selv om Johnson og kongressen var uenig om fremgangsmetode var de enige om at det skulle være avstraffelser, Johnson hatet som sagt plantasjeeierne og tok derfor ifra dem stemmeretten sammen med offiserene. Han konfiskerte også mange eiendommer som var verdt mer enn 20 000 dollar (Cirka 370 000 dollar i dag, 3,7 millioner NOK i dagens kurs).⁶⁸ Dette var egentlig ikke for å straffe sørstatene.⁶⁹ Det kan man si fordi Johnson gir mange av disse rettighetene tilbake hvis de bare tryglet om å få dem tilbake.⁷⁰ Johnson var mer tilhenger av at småbøndene skulle ha makten i sørstatene. Et mulig frustrasjonselement for Johnson var at han ikke fikk like frie tøyler nå som kongressen var samlet igjen, dette gjorde forholdet mellom kongress og president svært anspent forhold.⁷¹ Konfliktforløpet gjentar seg opptil flere ganger. Kongressen la fram lovforslag som nesten alltid ble møtt med veto av Johnson, han brukte vetoretten 29 ganger i løpet av sin periode, en rekord.⁷² Kongressen kontret med å annullere vetoet 15 ganger (også en rekord).⁷³ Johnson var en ekstremt bitter mann som bar nag og hadde et hissig temperament.⁷⁴ Dette gjorde at selv demokratene og moderate republikanere i kongressen sluttet å støtte han.⁷⁵ Spesielt vetoet på «The Freedman's Bureau

⁶⁶ Moen, (2017), s. 250

⁶⁷ Moen, (2017), s. 250

⁶⁸ Moen, (2017), s. 249

⁶⁹ Moen, (2017), s. 249-250

⁷⁰ Moen, (2017), s. 250. Foner, (2014), s. 183

⁷¹ Moen, (2017), s. 250

⁷² Moen, (2017), s. 251

⁷³ Moen, (2017), s. 251

⁷⁴ Foner, (2014), s. 177

⁷⁵ Moen, (2017), s. 250-251

Bill» i 1865 og «The Civil Rights Bill» i 1866 var spesielt vanskelig for kongressen å ta da det ikke var bred nok politisk støtte for disse lovgivningene til å overgå Johnsons veto.⁷⁶

Radikale i kongressen bestemmer seg derfor å kvitte seg med Johnson så fort han bryter en lov starter de riksrettprosess mot ham. Det kommer i form av «The Tenure of Office Act» som sa at presidenten måtte ha senatets samtykke skulle han sparke kabinettmedlemmer.⁷⁷ Johnson blir rasende på denne loven og mener det er bare kongressen som prøver å ta til seg mer makt. Johnson provoserer dermed kongressen ved å først suspendere og så sparke krigsministeren i 1868.⁷⁸ Dermed har kongressen noe formelt å beskyldre presidenten for og han blir stilt for riksrett.⁷⁹ Dette ble første av fire ganger kongressen stiller presidenten for riksrett og den desidert nærmeste en president var til å bli avsatt. Johnson ble bare frikjent med en fattig stemme i senatet.⁸⁰ Etter dette var i praksis Johnsons presidentskap over, og de radikale republikanerne i kongressen tar kontroll over gjenoppbyggingen. Johnson forble så bitter at han nektet å møte opp i sin etterfølgers innsettelsesseremoni. Johnson hadde håpt på å bli demokratenes nominerte til presidentvalget i 1868, men de ville ikke assosieres med en såpass kontroversiell skikkelse.⁸¹ Johnson går ikke stille inn i aftensangen, han tar tilbake sitt senatsete i Tennessee hvor han blir sittende fram til sin død i 1875.⁸² Historien om Andrew Johnson er derfor et varsku om politiske gallionsfigurer, de er sjeldent en god idé. Mange historikere har lagt skylden for at gjenoppbyggingen ble så vingeklippet legges hos Andrew Johnson og han har i ettertid fått ettermæle blant USAs verste presidenter.⁸³

Gjenoppbyggingen var et stort prosjekt, kanskje en tilnærmet umulig oppgave. Å ha en utøvende og lovgivende makt som konstant var i tottene på hverandre hjalp nok ikke på.

⁷⁶ Moen, (2017), s. 250

⁷⁷ Moen, (2017), s. 251

⁷⁸ Moen, (2017), s. 252

⁷⁹ Moen, (2017), s. 252

⁸⁰ Moen, (2017), s. 252

⁸¹ Moen, (2017), s. 253

⁸² Moen, (2017), s. 254

⁸³ Moen, (2017), s. 254

2.5 Radikal Gjenoppbygging

Siden Johnson ikke ville gi noen garantier til svarte innbyggere, annet enn avskaffelse av slaveriet, var det ikke særlig sannsynlig at flere grunnlovstillegg kom til å bli ratifisert med han ved roret. Det var først etter riksrettssaken mot Andrew Johnson at det 14.

Grunnlovstillegget (som skulle garantere statsborgerskap til tidligere slaver og likhet for loven dertil⁸⁴) blir vedtatt. Mens det 15. Grunnlovstillegget (Stater kunne ikke frata noen stemmeretten basert på hudfarge⁸⁵ ble ikke ratifisert før etter Johnson var ute av Det hvite hus.

Dette var ikke nok, for å forhindre at det skulle bli en innflytelsesrik plantasjeklasse igjen ville radikale republikanere gjøre noe likt som Shermans feltordre nr. 15, de ville konfiskere 400 millioner acre med land som tilhørte den rikeste 10% i sørstatene og gi det bort til de nå frie slavene (40 acre hver). Det som var til overs kunne selges på budrunde, profitten skulle gå i et fond for å sikre pensjon til militærveteranene og betale ned gjeld.⁸⁶

Det er derimot noen praktiske spørsmål som må besvares. Skulle gjenoppbyggingen være et problem som måtte løses pragmatisk og så fort som overhodet mulig eller en mulighet for å bygge en ny sosial orden i sørstatene?⁸⁷ Når det blir klart at kongressen kan ikke samarbeide med Johnson, setter de sine egne kriterier for hva som skal til for å bli med i Unionen igjen. Kongressen satt seg også som mål at ingen forræder skulle ha et sete i det nye politiske systemet. For å sikre dette ville de radikale Republikanerne frata stemmerettene til alle som hadde tjenestegjort i sørstatenes militær.⁸⁸ Dette viste seg å være politisk umulig. Mange moderate og unionister i sørstatene ville ikke ha dette da de fryktet at det kom bare til å gjøre at folk strømmet til Demokratene.⁸⁹ Generalene var bekymret for opptøyene som kunne oppstå skulle man frata stemmene til de som hadde begått opprør.⁹⁰ Derfor blir det bestemt at avstraffelse i form av stemmerettighetsfraskrivelse ikke skulle tas i bruk. Som det skulle vise seg var bare det å la svarte stemme følt nok for enkelte i sørstatene.

⁸⁴ Foner, Eric, (2019), *The second founding*, W.W Norton & Company, New York, s. xv-xvi

⁸⁵ Foner, (2019), s. xvii

⁸⁶ Foner, (2014), s. 235

⁸⁷ Foner, (2014), s. 241

⁸⁸ Foner, (2014), s. 275

⁸⁹ Foner, (2014), s. 275

⁹⁰ Foner, (2014), s. 278

Et viktig element som gjør at er at republikanerne ikke klarer å få gjenoppbyggingen på rett kjøøl er at de mister flere sterke røster i både Representantenes hus og Senatet. Den største av de er Thaddeus Stevens som dør i 1869⁹¹ etterfulgt av både høyesterettsjustitiarius Salmon P. Chase i 1873 og Senator Charles Sumner i 1874.⁹² Republikanerne kan også kritiseres for deres halvhjertede forsøk på borgerrettigheter, for mange mente dem at de hadde gjort nok for Afro-Amerikanerne ved å bare sette dem fri og i teorien gi dem nye rettigheter, med sørstatenes kommende lover var det i virkeligheten enda langt å gå. på mange måter gikk Republikanerne fra å være Amerikas progressive parti til å bli partiet som støttet uregulert kapitalisme.

2.6 Det nye sør – En kruttønne

«*Southern trees bear strange fruit*».

- Abel Meeropol

Når den nye sosiale ordenen er satt i sørstatene, bestemmer republikanerne seg for å danne sterke lokallag som skulle sikre at svarte mennesker skulle få sine rettigheter som grunnloven tilsa. De to store testene for disse lokallagene blir mellomvalget i 1866 og presidentvalget i 1868. De er først svært vellykket til å samle støtte hos fattige hvite og ikke minst svarte velgere, dette fører til at flere svarte republikanere blir valgt inn i representantenes hus, men også et par i senatet. I presidentvalget i 1868 gjør Republikanerne det overraskende bra i sørstatene med å vinne 6 av 9 mulige (Texas, Mississippi og Virginia fikk ikke delta da de ikke var gjenoppbygget enda.⁹³ Så mange som 500 000 svarte avga sine stemmer i dette valget.⁹⁴ Republikanerne gjør det ganske bra i mellomvalget i 1866, til tross for generell uro i sørstatene. Mange av Demokratene som støttet National Union partiet i 1864, hadde vendt ryggen til dette partiet på grunn av republikanernes behandling av Johnson m.m.⁹⁵ Forskjellen etter mellomvalget i 1866 var at nå hadde Republikanerne 2/3 flertall i kongressen og kunne med det overkjøre Johnsons veto. For at dette skulle overleve i lengden var det ganske klart at

⁹¹ Foner, (2014), s. 344

⁹² Foner, (2014), s. 524-525

⁹³ Moen, (2017), s. 253

⁹⁴ Moen, (2017), s. 253

⁹⁵ Foner, (2014), s. 266-267

skulle Republikanske parti overleve i sørstatene var de avhengig av å formere en bred koalisjon av svarte, småbønder, unionister og «Carpetbaggers».⁹⁶ I praksis kom dette aldri til å vare, selv om Demokratene hadde vanskeligheter med å vinne presidentvalg og ta tilbake flertallet i kongressen kom det straks til å gå adskillig bedre i lokalvalg.

Avstemming er noe som ikke er regulert på det føderale nivået da grunnloven ikke gir den føderale regjeringen denne makten, dermed kan stater innføre lover for å kontrollere sine egne valgordninger. Ofte i amerikansk historie er det blitt lagt i store ressurser for å forhindre enkelte folkegrupperinger fra å stemme, også i sørstatene, som nå var dominert av tidligere konfødererte i statsforsamlingene. På det lokale plan skulle derimot det 15. grunnlovstillegget sørge for at man ikke kunne diskriminere basert på rase. Men den føderale regjeringen innførte ingen mulighet å håndheve disse lovene. Den eneste grunnen til den ble noenlunde respektert under gjenoppbyggingen var at føderale styrker var stasjoner.

Dermed måtte sørstatene finne ut andre måter å diskriminere på som uforholdsmessig straffet svarte borgere. Dette gjorde de i form av leseferdighetstester og stemmeavgifter som måtte betales i en årrekke. Disse avgiftene kunne være på 1 til 3 dollar eller som i dag ville vært imellom 25 og 85 dollar (250 til 850NOK i dagens kurs). Det sier seg selv at færre er interessert i å stemme hvis det koster penger, spesielt hvis det må betales flere ganger på rad før du er stemmeberettiget. Hvis dette ikke hjalp ble det brukt typiske skremmetaktikker for å forhindre at svarte borgere skulle kunne avlegge stemme.⁹⁷ For å bekjempe dette begynte svarte borgere å arrangere marsjer hvor de skulle gå samlet til valglokalene når de ikke hadde føderale myndigheter til å beskytte dem, ofte sklidde disse marsjene ut i vold. Men hvite borgere trengte ikke å frykte disse nye reglene, da det ble innført «bestefarsklausuler» på mange av disse kravene. Hvis bestefaren din hadde full stemmerett, ville du også ha det uavhengig av økonomisk tilstand og utdanning. Siden alle hvite menn, uavhengig av økonomisk status hadde hatt stemmerett i USA siden 1820-tallet var det svært få hvite som ble berørt av dette.

For svarte derimot ble både avgiftene og testene vanskelig spesielt da leseferdighetene hos de tidligere slavene var bevisst lave for å holde slavene ignorant. På denne måten tok

⁹⁶ Foner, (2014), s. 294

⁹⁷ Moen, (2017), s. 252

demokratene sakte men sikkert kontroll over sørstatene igjen. Det ble innført en segregeringspolitikk som i praksis gjorde sørstatene til det vi ville kalt i dag for en Apartheid-stat. Det var også innført strenge løsdriftlover (Vagrancy laws) dvs at hvis man var for stillestående på en plass ble du ansett som mistenksom og kunne derfor arresteres og fengsles. Ble du dømt kunne du bli satt i tvunget arbeid på en plantasje og dermed var det som om det gamle hierarkiet aldri hadde dratt noe sted.⁹⁸ De svarte kongressmedlemmene fra sørstatene forsvinner en etter en i det de republikanske lokallagene blir svakere og svakere. I praksis ser vi ingen svarte kongressmedlemmer fram til 1920-tallet, rett og slett fordi i nordstatene er det ikke nok svarte innbyggere eller politisk velvilje for å få dem nominert og i sørstatene blir de aktivt stilnet. Disse lovene er i dag kjent som «Jim Crow-lover». Jim Crow er en karikatur på hva den vanlige frigitte slave, ofte portrettert som en latsabb som venter på at Onkel Sam skal gi han det han peker på.

Som en reaksjon på dette var det mange veteraner fra Konføderasjonen følte at de hadde blitt hardt straffet, mens eliten, de som ledet dem inn i total ødeleggelse gikk relativt ustraffet. Disse misfornøyde veteranene danner dermed en egen paramilitær gruppe. Ku Klux Klan. Klanen starter i Tennessee julaften 1865,⁹⁹ men på bare fire korte måneder har hver delstat som var med i Konføderasjonen fått sin egen gren av Ku Klux Klan. De hentet mange titler fra gresk mytologi som Stortitan og Storkyklops, øverste leder var Stortrollmannen. Nathan Bedford Forrest var den første Stortrollmannen i Ku Klux Klan, noe han ville fornekte at han var assosiert med Klanen i kongresshøring. Ritualene deres er viden kjent, den mest kjente seremonien var deres korsbrenning. De kledde seg ofte i hvite laken for å skremme de svarte borgerne, dette skulle representere de døde sørstatssoldatene som var kommet tilbake til live for å hjemløse de tidligere slavene. Ofte ble svarte personer trakassert, banket og drept for sin hudfarge. Volden blir såpass ille at guvernøren i Tennessee måtte erklære unntakstilstand i østre Tennessee i Februar 1869.¹⁰⁰ Med den økende volden innfører kongressen lover for å knuse Klanen, lovene fungerer, men de blir kontroversielle da folk bare mistenkt å være i Klanen kan bli fengslet eller få eiendom konfiskert. Klanen blir «offisielt» oppløst i 1869 men

⁹⁸ Foner, (2014), s. 200

⁹⁹ Moen, (2017), s. 252

¹⁰⁰ Wilson, Charles Reagan, (2009), *Baptized in blood: The Religion of the Lost Cause 1865-1920*, University of Georgia press, Athens/London s. 112.

mange grupperinger holdt enda på utover 1870-tallet,¹⁰¹ dog terroren fikk ikke utfolde seg like fritt som før. Dette ble kjent som den første klanen, en til kom på 1910-tallet og varte cirka til 2. verdenskrig mens den tredje ble etablert på 50-tallet og eksisterer den dag i dag.

2.7 U.S Grant og slutten på gjenoppbyggingen

Ulysses S. Grant vinner sin første periode som president i 1868. Hans første periode defineres av stagnerende gjenoppbygging, sosial uro og anklagelser for grov korrupsjon og at flere reiser vestover for å finne lykken i «Homestead act».¹⁰² Grant følte at han var ikke ferdig med sitt politiske arbeid og ville derfor stille til gjenvalg. Mange republikanere var allerede lei av generalen. Mange likte ikke at Grant ga ut ministerposter og roller baser på evner og ikke tidligere lojalitet vist til partiet.¹⁰³ Dette ble kalt for «Grantisme». De misfornøyde republikanerne starter dermed sitt eget protestparti, «The Liberal Republican Party». De nominerer redaktøren for «The New York Tribune» Horace Greeley, en sentral skikkelse i det Republikanske partis grunnleggelse.¹⁰⁴ Demokratene velger i dette valget å ikke stille liste og støtter heller Greeley i håp om at Grant taper.¹⁰⁵ Grant gjør det fortsatt ganske bra i sørstatene som viser at Republikanerne hadde ikke blitt helt stilnet enda der på det føderale nivå. Selv om Grant vant gjenvalg var det mørke økonomiske skyer på horisonten, og Grants andre periode kom til å bli definert av en økonomisk krise, både i nord og sør.

Grant var svært upopulær da han forlot Det hvite hus i 1877,¹⁰⁶ under et tiår senere var han lutfattig døende av munnkreft.¹⁰⁷ Han fikk derfor i tips av sin gode venn Mark Twain i å skrive sine memoarer og selge dem slik at familien hans ville ha en form for inntekt etter hans død.¹⁰⁸ I ettertid har Grants renome som president blitt noe forbedret.¹⁰⁹ Han blir ofte portrettert som en velmenende karakter som kanskje stolte veldig lett på folk.¹¹⁰ Dette førte til

¹⁰¹ Wilson, (2009), s. 112.

¹⁰² Moen, (2017), s. 266

¹⁰³ Foner, (2014), s. 499-500. Moen, (2017), s. 264

¹⁰⁴ Foner, (2014), s. 502-503

¹⁰⁵ Foner, (2014), s. 505-506

¹⁰⁶ Moen, (2017), s. 271

¹⁰⁷ Moen, (2017), s. 271

¹⁰⁸ Moen, (2017), s. 271

¹⁰⁹ Moen, (2017), s. 262

¹¹⁰ Moen, (2017), s. 262-263

at han forsvarte mange kabinettmedlemmer som drev på med grov korrupsjon. Dette gjør at Grant kan muligens klassifiseres som den nest mest korrupte presidenten i USAs historie, bare bak Warren G. Harding. Dette hjalp ikke tilliten til føderale myndigheter i nord og i hvert fall ikke Sør.¹¹¹ Grant prøvde å drive Det hvite hus på samme måte som han drev militæret.¹¹² Han tenkte at når han gav en ordre ville den bli fulgt til punkt og prikke. Dessverre er ikke militær og politikk er det samme, Grant hadde null politisk erfaring og det kom tydelig fram. Han var den presidenten som i sin tid hadde null politisk erfaring før han ble sverget inn. Selv tidligere generaler som hadde blitt presidenter (bortsett fra Washington og Taylor) hadde alle noe politisk erfaring før presidentskapet.¹¹³ Når Grants andre periode starter i 1873 var nok allerede hele landet lei av gjenoppbygging, de samme pådriverne mistet status i partiet eller døde. Dette gjorde det ekstremt vanskelig å få gjenoppbyggingen på rett skjøl. Og en politisk novise som Grant viste seg å ikke ha den politiske teften til å samle både parti og land for å fullføre gjenoppbyggingsarbeidet.

Valget i 1876 er på mange måter et av de viktigste valgene i amerikansk historie, symbolsk var dette valget viktig siden det tok sted 100 år etter uavhengighetserklæringen ble undertegnet. President Grant velger å ikke bryte tradisjonen/normen satt av George Washington som tilsa at en president bare skulle sitte i 2 perioder, dette har siden blitt lovfestet via det 22. grunnlovstillegget. Republikanerne var fortsatt ekstremt splittet etter Grants to perioder og hadde mange kandidater som ønsket å bli president. Blant annet en selvsikker Senator fra New York, han hadde allerede valgt sin visepresident før landsmøtet og kom med slagordet: «Conkling and Hayes – Is the ticket that pays».¹¹⁴ Tidligere speaker i representantenes hus James G. Blaine ville også bli president. Han ledet mange av de første stemmerundene på republikanernes landsmøte i Cincinnati. Det kom til å bli hele 7 stemmerunder hvor ingen trakk seg igjen før syvende og siste runde det viser hvor sta mange av disse var. På denne tiden kunne landsmøtene ta ekstremt lang tid. I motsetning til i dag hvor landsmøtet som ofte bare er en fest og taler siden man vet hvem som blir partiets

¹¹¹ Moen, (2017), s. 252-253

¹¹² Moen, (2017), s. 263

¹¹³ Moen, (2017), s. 262

¹¹⁴ Lepore, (2018), s. 329

nominerte før landsmøtet begynner. Republikanernes kandidat blir Rutherford B. Hayes, en guvernør fra Ohio, mannen som egentlig skulle være Conklings visepresident.¹¹⁵

Demokratene på sin side har landsmøtet i St. Louis, for første gang er de vest for Mississippielva, de trenger bare 2 runder for å bestemme seg for å nominere Guvernøren fra New York, Samuel J. Tilden. Tilden har en ganske høylytt opposisjon mot seg i partiet som fryktet at han kom til å tape sin hjemstat New York, men de vant ikke fram.¹¹⁶ Selv om valget er viktig rent symbolsk er der noe velgerapati som styrer i dette valget, for mange velgere var republikaneren Hayes og demokraten Tilden rett og slett for like kandidater. Det som ofte skjer i valgkampanjer hvor kandidatene er like er at fokuset går vekk fra politiske problemer og heller over på personligheten til kandidatene. Tilden får drøye 4,2 millioner stemmer mens Hayes får litt over 4 millioner stemmer.¹¹⁷ Resultatet i valgmannskollegiet er dog uklart da det blir oppdaget uregelmessigheter i 4 stater (Florida, Louisiana, Oregon og Sør-Carolina).

En granskningskommisjon blir etablert for å bestemme hvem stemmene fra statene skal gå til. Målet med denne kommisjonen var at de skulle unngå en situasjon slik som i 1820 hvor ingen kandidat fikk flertall i valgmannskollegiet. Skulle dette skje går valget videre til kongressen hvor representantenes hus velger presidenten og senatet velger visepresidenten.¹¹⁸

Granskningskommisjonen bestående av 15 medlemmer (8 republikanere og 7 demokrater) følger partilinjen noe som gjør at Hayes blir tildelt stemmene i de 4 statene og dermed vinner valget.¹¹⁹ Hayes vinner ingen sørstater annet enn de han blir tildelt av kommisjonen. Tilden får 184 stemmer mens Hayes får 185 akkurat nok til å få flertall og dermed vinne presidentskapet, for andre gang i historien har den som vant i valgmannskollegiet ikke vært den som vant flest stemmer blant folket. Bare 11 år etter Lee overga seg på Appomattox var det igjen usikkerhet rundt den demokratiske prosessen og om landet USA ville bestå.

Avtroppende Grant sier han kommer ikke på noen måte å bruke vold for å sørge for at Hayes blir innsatt.¹²⁰ Hayes innser at han har blitt valgt på et ekstremt tynt mandat og bestemmer seg

¹¹⁵ Foner, (2014), s. 566-567

¹¹⁶ Lepore, (2018), s. 329. Foner, (2014), s. 568. Moen, (2017), s. 276

¹¹⁷ Moen, (2017), s. 270

¹¹⁸ Moen, (2017), s. 276-277

¹¹⁹ Moen, (2017), s. 270

¹²⁰ Moen, (2017), s. 270

derfor at det bare skulle bli med denne ene presidentperioden.¹²¹ Han fikk klengenavnet «Rutherfraud B. Hayes». Det blir aldri noen andre løsrivelsesbevegelse. Men Demokratene drar ikke tomhendt hjem, for at de skulle gå med på dette kompromisset ble det inngått en rekke avtaler. Partene blir enig om at militæret skal trekkes ut av sørstatene og dermed er gjenoppbyggingsprosessen over. De krever at store summer skal gå til sørstatenes økonomi som statene selv bestemmer hva det skal brukes til og det skulle alltid være en fra sørstatene i kabinettet som kunne tale landsdelens sak skulle nye uenigheter oppstå¹²².

Dette kompromisset, dog ikke like beryktet som Missouri kompromisset i 1820 og kompromisset i 1850, får ekstremt store konsekvenser for de frigjorte slavene i sørstatene. En garanti de hadde mot voldelige mobber for å sikre sine nyvunnede rettigheter var at det var stasjonert soldater som kunne beskytte dem. Nå var de borte og svarte borgere gikk en usikker framtid i møte. Etter borgerkrigen var det demokratiske partis renommé ved presidentvalg noe ødelagt (Demokratene vant bare to presidentvalg mellom 1860 og 1912). Allikevel dominerte de i sørstatene bare mer og mer. Arbeidet med å segregere og gjøre de frigjorte slavene og deres etterkommere til annenrangs borgere var på god vei. I praksis ble det gamle skjeve maktforholdet mellom svarte og hvite erstattet med et nytt et. Selv om USA ikke var like splittet som før borgerkrigen var det fortsatt en dypt splittet nasjon som skulle finne en ny identitet på vei mot et nytt århundre. Uansett var landet helt igjen, og der var tegn til forsoning blant folket i begge leirer, men dette skulle straks gå slutt da det ikke går lang tid fra troppene trekker ut til kampen om krigens ettermæle begynner.

3 «The Lost Cause of The Confederacy»

3.1 Hva er “The Lost Cause”?

«The Lost Cause» er en pseudohistorisk teori som prøver å hvitvaske ikke bare selve borgerkrigen, men også den sosiale ordenen som var før, og kaoset som fulgte etter. Denne teorien oppstår som et slags skjold for å forsvare sine handlinger som etisk og moralsk akseptable. Som vi nevnte tidligere med Nietzsche anekdoten «Minnet gir etter». Caroline Janney beskriver «The Lost Cause» som: «En følelse av lettelse for hvite sørstatsborgere som

¹²¹ Moen, (2017), s. 270

¹²² Moen, (2017), s. 270

fryktet de skulle bli vanæret av tapet, og at dens ritualer og retorikk hyllet minner om selvoppofrelse i en region i stadig endring og lidelse».¹²³

«The Lost Cause» dekker et bredt spekter av elementer og alle aspekter ved den kommer ikke til å bli belyst her. Gallagher beskriver så mange som 11 grunnprinsipper i «The Lost Cause». Blant annet at sørstatene hadde gitt opp slaveriet før eller senere, kulturelle forskjeller internt i USA og som at folk fra nordstatene var «Puritanere» mens de fra sørstatene var «anglo-saksere».¹²⁴ Dette for å separere sørstatene fra den amerikanske grunnfortellingen om de som gikk i land på Plymouth rock osv. Det hele koker ned i «Whataboutisme», et anglifisert ord for en argumentasjonsteknikk hvor en part blir konfrontert med noe ubehagelig og besvarer ofte anklagen med å heller belyse den andre sidens handlinger og mangler. «The Lost Cause» har som oftest vært i vinden når svarte amerikanere kjemper for borgerrettigheter. I nyere tid har den blitt beskrevet som en myte, men det kan være en litt misvisende ordlegging. Problemet her er at en myte har ikke nødvendigvis som intensjon å villedde lytteren, «The Lost Cause» har derimot fra starten av hatt som intensjon å misvise, villedde og ikke gi slipp på bitterheten etter tapet.

3.2 Hva heter krigen?

Tilhengere av «The Lost Cause» liker ikke bruken av ordet borgerkrig, da definisjonen på borgerkrig er en væpnet konflikt mellom to folkegrupperinger i samme land. Å bruke ordet «borgerkrig», får dermed Konføderasjonen ikke til å virke som en egen nasjon. Mange i sørstatene brukte «The war for southern independence» i sin samtid, men den forsvant i popularitet.¹²⁵ «The War of the Rebellion» blir heller ikke brukt da dette får sørstatenes handlinger til å framstå som uberettigete. At de aktivt brøt loven med opprør og løsrivelse. Enkelte fløyer argumenterer for at sørstatene brukte bare sine 1. og 2. grunnlovsrettigheter. Altså ytringsfrihet og retten til å bære våpen. Å anse borgerkrigen som en gjeng som bare utøver sine grunnlovsrettighet er kontroversielt, spesielt i form av det andre

¹²³ Janney, Caroline E., (2008), *Burying the dead but not the past: Ladies' Memorial associations & The Lost Cause*, University of North Carolina Press, Chapel Hill, s. 3

¹²⁴ Gary W. Gallagher, "Anatomy of the Myth", I *The Myth of the Lost Cause and Civil War History*, redigert av Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan, (Indiana University Press, Bloomington/Indianapolis, 2000) s. 15-19

¹²⁵ Seidule, (2020), s. 23

grunnlovstillegget. Det står i det andre grunnlovstillegget at et «Velregulert milit» er nødvendig for å sikre en fri stat. Dette var satt til verks nøyaktig fordi at folket skulle kunne ha muligheten å styrte regjeringen skulle den bli tyrannisk. Grunnloven definerer ikke hva de mener med tyranni og gir heller ikke retten til opprør. De er heller større tilhengere av å bruke titler som «The War between The States» eller «The War of Northern Aggression».¹²⁶ Den siste påstår at konflikten var nordstatenes skyld generelt og Lincolns spesielt fordi han sendte flere tropper til Fort Sumter og dermed provoserte fram et angrep fra sørstatene.

4 Kvinneorganisasjoner – «The Lost Cause» får sin start

Selv om det har lenge vært antatt at det er mennene som startet «The Lost Cause» i tiårene etter borgerkrigen, er det enkelte historikere som mener at det kunne ha begynt allerede i Mai 1865 ved hjelp av kvinneorganisasjoner.¹²⁷ Caroline Janney har i boken «*Burying the dead but not the past*» gjort rede for at det er faktisk kvinneorganisasjonene som legger grunnlaget for at «The Lost Cause» kan oppstå. I deres samtid var arbeidet deres ansett som apolitisk eller ikke viktig nok for å bli forsket på.¹²⁸ For å se hvordan det var mulig å gjøre tydelige hyllester til Konføderasjonen og løsrivelse fra Unionen i det offentlige rom så kort tid etter krigen må en vurdere kvinnens rolle i denne tiden. På siste halvdel av 1800-tallet hadde kvinnen enda svært begrensede politiske rettigheter. Dermed ble disse handlingene ansett som apolitiske av natur fordi kvinner var ikke å anses som «politiske vesen» på denne tiden.¹²⁹

Røttene til disse organisasjonene finner vi bare to uker inn i borgerkrigen. Siden det var ujevnt med uniformer til sørstatssoldatene, dannet det seg syklubber hvor de lagde uniformer til soldatene.¹³⁰ Disse var først organisert av kirken, men med hvert dukket det opp mer eksklusive klubber for middel og overklassen. De anså dette som sin patriotiske plikt. Relasjonene de bygget og lederegenskapene de tilegnet seg her kom til å være uvurderlig i minnearbeidet som ble formet etter krigen.¹³¹ De mer sosialt eksklusive klubbene er også med

¹²⁶ Seidule, (2020), s. 23

¹²⁷ Janney, (2008), s. 4

¹²⁸ Janney, (2008), s. 4

¹²⁹ Janney, (2008), s. 4-6

¹³⁰ Janney, (2008), s. 17-18

¹³¹ Janney, (2008), s. 22-23

på å organisere innsamlingsaksjoner og leder boikotter mot varer som er produsert i nordstatene både under og etter krigen.¹³² Derfor kan en si at det er kvinnene som blir pådriverne for nasjonalismen for konføderasjonen som oppstår i kjølvannet av krigen. Der soldatene kunne få en gjensidig respekt seg imellom basert på felles opplevelser både på slagmarken, i leirene og tilbake i det sivile livet, var det ingen kjærlighet tapt mellom kvinnene. En kvinne som flyttet fra nordstatene til sørstatene, giftet seg med en fra nordstatene eller enda verre, var i et forhold med en svart person kunne bli uglesett i samfunnet. Grunnen til denne fiendtligheten var at når krigslykken snudde og Yankeene kom dypt inn på hjemmefronten fikk de kjenne på soldatene på en annen måte enn herrene. De følte at de sjeldent hadde noe til felles med kvinnene fra nord og de hadde sterke symboler som flagg og en uslokkelig hevnlust.¹³³ Det var også bitterhet fordi det var de som var igjen å måtte plukke opp familien og samfunnet når deres fedre, brødre, ektemenn og sønner ble sendt ut i krigen og noen kom aldri hjem igjen. Mange av disse kvinnene tilhørte eliten, og de mistet forholdsvis lite slektninger. Ofte fikk de kontorjobber langt fra frontlinjen, mange andre unnslopp militærtjeneste da de lett kunne sende noen i deres navn om de skulle bli innkalt til militærtjeneste (ble man innkalt måtte man stille opp selv eller få noen til å ta sin plass).¹³⁴

Mange av mennene som skulle bli sentral i «The Lost Cause» som Jubal A. Early, George Pickett, Jefferson Davis m. flere, hadde flyktet landet i frykt for å bli straffeforfulgt.¹³⁵ Kvinnenes mål var ganske klar, få gjenoppgravd døde sørstatsoldater på slagmarken, gi dem en ordentlig begravelse og en plass hvor de etterlatte kan minnes deres kjære.¹³⁶ Sørstatenes borgere så på i misunnelse og forargelse når den føderale regjeringen gravde unionssoldater opp fra slagmarken og gravde dem ned igjen i velstelte kirkegårder.¹³⁷ Fant de et legeme i grå uniform lot de dem som oftest bare ligge. De radikale i kongressen ville ikke bruke en eneste dollar på å grave opp en opprører som betalte den største prisen for å kjempe mot USA. En del av gjenoppbyggingsarbeidet innebar også at kongressen bestemte hva sørstatene kunne og

¹³² Janney, (2008), s. 21

¹³³ Janney, (2008), s. 30

¹³⁴ Janney, (2008), s. 56-57

¹³⁵ Janney, (2008), s. 41

¹³⁶ Janney, (2008), s. 46

¹³⁷ Janney, (2008), s. 46

ikke bruke pengene sine på, å hente opp falne soldater var på listen av ting de ikke fikk lov til. Hva mange stater da heller gjorde var å sluse penger inn i kvinneorganisasjoner som «donasjoner» slik at de kunne gjøre arbeidet.¹³⁸

De etterlatte i sørstatene følte at deres falne ble behandlet som «Annenrangs» borgere. Noe som gjorde dem enda sintere var de tidligere slavene hadde selv offentlige feiringer hvor de feiret sin frihet.¹³⁹ I starten varierte datoene, noen feiret 1. Januar når emansipasjonsproklamasjonen ble satt i effekt, andre feiret 19. Juni når feltordre nummer 13. ble utlyst og de siste slavene i Texas ble frie. De tidligere opprørerne sitter stille i båten den første tiden, dette var mest i frykt for hva som kunne skje da avstraffelsesspørsmålet var enda ikke avklart. Men allerede i Mars 1866 føler de seg allerede såpass sikre på at de kommer ikke til å bli hardt straffet, spesielt med en mann som Johnson i Det hvite hus.¹⁴⁰

Den første minnesmarkeringen for Konføderasjonens soldater tar sted i Virginia 9. Juni 1866, to år før det blir lovfestet at den siste mandagen i Mai skal være minnedag for falne soldater i USA (Memorial day). Mange brukte disse helligdagene for å fronte sitt eget syn på borgerkrigen og raseforhold. Mange påsto de skulle fortsette å minnes konfødererte soldater fram til de også fikk veteranstatus og at Robert E. Lee og «Stonewall» Jackson skulle anses som Patrioter og ikke opprørere.¹⁴¹ Hadde det vært menn som hadde spilt en hovedrolle i disse minnesmarkeringene hadde nok den føderale regjeringen slått hardt ned på slike markeringer, men siden kvinner var ansett som apolitiske vesen lot de dette passere.¹⁴² Men det sendte mennene en melding. Kvinnenes åpne spillerom for hedring av Konføderasjonens falne viste mennene at en dag skulle de også få lov til å hedre seg selv til framtidens generasjoner. Selv om kongressen prøvde å få igjennom lovgivning som gjorde lovprising av Konføderasjonen ulovlig var det nok allerede for sent.¹⁴³ Det som skiller de første organisasjonene fra gruppene som kom senere var at de var i all hovedsak interessert i å minnes de som var døde, ikke hylle de som overlevde. Om ingenting annet kunne disse

¹³⁸ Janney, (2008), s. 92

¹³⁹ Janney, (2008), s. 47

¹⁴⁰ Janney, (2008), s. 47

¹⁴¹ Janney, (2008), s. 79-80

¹⁴² Janney, (2008), s. 65

¹⁴³ Janney, (2008), s. 72

kvinneorganisasjonene være ganske krasse i kritikken mot veteranene.¹⁴⁴ De ville ikke bli brukt som politiske dukker for menn som måtte sitte stille i båten. De ville heller ikke være noe valideringsstempel på deres mannlighet ved å hylle de overlevende som en slags takk for at de gikk ut i krigen for å beskytte sine kvinner.

Janney gir to grunner for passivheten fra den føderale regjeringen. For det første, siden deres metoder var ansett som «Apolitiske» også av hvite menn i sørstatene var det ansett som et hederlig arbeid. De antok at kvinnene fikk hendene sine skitne som nordlige suffragetter. For mennene var ikke dette et opprør mot det mannlige hegemoniet og at deres nettobidrag i form av å stelle på graver, innsamlingsaksjoner og sette opp monumenter var helt berettigete forumer for utfoldelse.¹⁴⁵ For det andre, Minnedager som hyllet den konfødererte nasjonen var i teorien ikke en trussel for den føderale regjeringen. Konføderasjonen var en død nasjon som aldri ble internasjonalt anerkjent. Selv om det var flere kommandører som prøvde å stanse disse minnesmarkeringene lot folket i sørstatene seg ikke presse.¹⁴⁶ Siden eks-konfødererte måtte sitte stille i båten og påstå at de ikke har bidratt i seremonier skadet ikke det de framtidige politiske ambisjonene. Disse minnedagene kunne inneholde så mangt av seremonier. Der kunne være offentlig bønnestund, gudstjenester, salmesynging, utdeling av medaljer og æresbetegnelser, grillfest m.m. Siden kvinnene hadde regien i starten var det ikke vanskelig å få pengefolket med selv i trange økonomiske tider.¹⁴⁷ På mange måter ble de Konfødererte minnedagene en hybrid av sørgedager og folkefest.

På mange måter markerer disse kvinneorganisasjonene starten på kvinnenenes vei inn i å drive lobbyvirksomhet, da de klarer å skaffe seg en enorm innflytelse via deres arbeid. Vi ser siden at mange av disse medlemmene blir en viktig del av kvinnekampen utover 1800 og 1900-tallet, organiseringen de lærte her var sikkert uvurderlig for videre bruk i kampen for stemmerett. I de siste tiårene av 1800-tallet begynte de første kvinneorganisasjonene å svinne hen. det var mange grunner til dette, en aldrende ledergruppe og at målene de hadde satt for seg i starten var fullført var en stor grunn. Menneskes minnearbeid var også begynt å komme i

¹⁴⁴ Janney, (2008), s. 87

¹⁴⁵ Janney, (2008), s. 99

¹⁴⁶ Foster, Gaines M. (1987), *Ghosts of the Confederacy: Defeat, the Lost Cause and the Emergence of the New South*, Oxford University Press, New York, s. 44

¹⁴⁷ Foster, (1987), s. 42

gang. De hadde hedret Lee, «Stonewall» Jackson, den gemene soldat, utallige regimenter og til og med et par politikere. At mennene føler seg tryggere på å ytre sine meninger om borgerkrigen er også et definitivt element. Dermed danner de sine egne foreninger, historielag, veteranforeninger m.m. Hvor mange av disse kvinneorganisasjonene eksisterte for sitt område i by, bygd, fylke osv. kunne disse organisasjonene strekke seg over hele stater og kanskje til og med alle sørstatene eller hele landet.

På mange måter blir general Lees død i 1870 startskuddet på at herrene begynner å ta mer over i minnearbeidet.¹⁴⁸ Det blir en slags borgerkrig over hvem som skulle få lede arbeidet i å arrangere generalens begravelse og hvem som skulle få sette opp de første monumentene til Lees minne. Mennene mente at dette var deres oppgave siden de faktisk tjenestegjorde under Lee. Kvinnene nektet å gi fra seg makten uten kamp, det var tross alt de som hadde gjort alt det harde arbeidet de siste årene.¹⁴⁹

Den mest innflytelsesrike mannen var Jubal A. Early, som tidligere nevnt var han en av de som dro i frivillig eksil til utlandet, i hans tilfelle Canada. De ville slippe unna mulig straffeforfølgelse, men også unngå å bo under «Yankee-tyranni» ved å se sin landsdel gå under fundamentale endringer. Early tjenestegjorde under Robert E. Lee med rangen generalløytnant, han ble avskjediget høsten 1864 etter en katastrofal militærkampanje i Shenandoah-dalen. Allikevel gjorde Early flere forsøk på å male seg selv som en av Lees mest pålitelige offiserer.¹⁵⁰ Early var så bitter over krigens utfall at han påsto at han ville med glede skalpere hver eneste Yankee mann, kvinne og barn uten å blunke.¹⁵¹ Han var en av de første offiserene som begynte å skrive sine memoarer, bare få måneder etter krigen var avsluttet.¹⁵² Han advarte tidlig om at de måtte komme på banen og få skrevet deres historie så fort som overhodet mulig da det ville være vanskelig å endre et førsteinntrykk på Yankeenes

¹⁴⁸ Janney, (2008), s. 106

¹⁴⁹ Janney, (2008), s. 106-107

¹⁵⁰ Janney, (2008), s. 109-110

¹⁵¹ Gary W. Gallagher, "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy" I *The Myth of the Lost Cause and Civil War History*, redigert av Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan, (Indiana University Press, Bloomington/Indianapolis, 2000) s. 37

¹⁵² Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy", s.

premisser.¹⁵³ Han hadde til og med prøvd å få Robert E. Lee til å begynne på sine egne memoarer, men han nektet.¹⁵⁴ Early var helt overbevist om at det var mennene som skulle lede dette arbeidet, Early mente at kvinnene dugde best til å stelle på graver og arrangere basarer men når det kom til å hedre Lee og andre var dette mannsarbeid.¹⁵⁵ Hans grunner for å lede dette arbeidet var derimot personlig motivert, etter å ha blitt avskjediget av Lee måtte han renske sitt navn og forhold til generalen.¹⁵⁶

Early er derfor en ekstremt viktig skikkelse i dannelsen av Southern Historical Society (som kommer til å bli referert til som SHS herunder) som blir formet i 1869 til lite fanfare. Det tok noen år før gruppen vokser til, men de har sitt oppdrag klart for seg fra starten av: Sikre hvordan historien om borgerkrigen bli fortalt. Dette skulle de gjøre via historieskriving. De var også klar over at skulle deres sak i det hele tatt ha håp om å vinne fram måtte de begynne å forme den kommende generasjonen. Denne generasjonen var enten født under eller etter borgerkrigen og har med det ingen minner om konflikten. Fortellingen de ville at den kommende generasjonen skulle vokse opp på var at sørstatenes løsrivelse var fullt lovlig, dermed var de ikke opprørere. Lee (den største soldaten av dem alle) ledet en armé med patrioter som var i undertall mot en aggressiv motpart. Sørstatene innledet en ny æra av hederlig og human krigføring i motsetning til nordstatene som tidvis viste seg å være terrorister i steder som Georgia og Shenandoah-dalen. Lee bekjempet den ene talentløse generalen etter den andre fram til U.S Grant, en fyllik av en slakter, og hans overflod av ressurser gjorde at Lee måtte overgi seg. sørstatene tapte ikke krigen, de dro bare hjem og hadde æren i all hovedsak i behold.¹⁵⁷

SHS publiserer sine «Southern Historical Society Papers» hvor det er ganske tydelig at Early har en stor innflytelse på hva som ble skrevet. De første artiklene er ekstremt opptatt av

¹⁵³ Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy" s. 40

¹⁵⁴ Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy"), s. 41

¹⁵⁵ Janney, (2008), s. 116

¹⁵⁶ Janney, (2008), s. 116

¹⁵⁷ Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy", s.

Robert E. Lee og fokuserer nesten bare på den østlige delen av krigen. Dette skaper en syklus hvor flere konfødererte soldater begynner å skrive om sine opplevelser.¹⁵⁸ Dette fører til at flere aviser med klare politiske ståsted, blir etablert over hele sørstatene, «The Southern Bivouac» i Louisville i 1882 og «The Confederate Veteran» i Nashville i 1892.¹⁵⁹ Disse avisene ledet fokuset ut av det østlige, men blant annet på grunn av et fravær av en Lee-skikkelse i den vestlige delen av krigen ble aldri disse avisene like innflytelsesrik som «Southern Historical Society Papers».¹⁶⁰

Kvinnene ga seg ikke uten kamp. Det viste seg i ettertid at herrene hadde ikke den samme iveren og var ikke i nærheten av å klare å samle inn like mye penger som kvinnene. Mennene måtte ofte be om hjelp fra kvinneorganisasjonene for å få fullført monumentene de ville sette opp.¹⁶¹ Slutten på Gjenoppbyggingen marker en ganske klar ting, «The Lost Cause» og minnearbeid trengte ikke å framstå som apolitisk, men på grunn av de tøffe økonomiske tidene gjorde at de samlet ikke inn like mye penger som de gjorde før.¹⁶²

Hva kvinneorganisasjonene og veteranorganisasjoner gjorde var ikke i det nasjonale søkelyset. Nasjonens oppmerksomhet lå på innvandring, streiker og korrupsjon. Dette gjorde at et par bitre folk fra sørstatene kunne sette opp så mange monumenter de bare ville uten at det ble møtt med nasjonal fordømmelse.¹⁶³ Monumentene satt opp tillot sørstatene å omskrive historien fra deres ståsted, slaveriet ble ignorert og i stedet fokuserte det på: ære, mot, plikt, staters rettigheter og nordlig aggresjon.¹⁶⁴

De første kvinneorganisasjonene var svært vellykket i sine mål. De hadde fått begravd sine egne soldater og satt opp monumenter som skulle lære framtidige generasjoner å hedre de

¹⁵⁸ Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy", s. 43

¹⁵⁹ Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy", s. 43

¹⁶⁰ Gallagher, Gary W. "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy", s. 43

¹⁶¹ Janney, (2008), s. 127

¹⁶² Janney, (2008), s. 128

¹⁶³ Janney, (2008), s. 131

¹⁶⁴ Janney, (2008), s. 142

som kom før dem. Slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet kom til å bli dominert av en ny type kvinneorganisasjon: The United Daughters of The Confederacy (UDC).

4.1.1 Bitterheten roer seg?

Grunnleggerne av UDC tilhørte den neste generasjonen av kvinner. De var født mellom 1850 og 1870 og har derfor minner som er formet av hvordan foreldregenerasjonen anså «Det Gamle Sør». ¹⁶⁵ Derfor romantiserte denne generasjonen Konføderasjonen og «Det Gamle Sør» på en helt ny måte siden alt de hadde kjent var polarisering, krig og en mislykket gjenoppbyggingsprosess. Deres bilde av sørstatene før borgerkrigen med plantasjer, lojale slaver og heroiske soldater var foretrukket over de usikre og urolige tidene som gjenoppbyggingen var. De så seg selv spesielt i idealet om «The Southern Belle», den lojale kvinnen under borgerkrigen som led under Yankee-tyranni mens hun ventet på at mannen hennes en vakker dag skulle komme seirende hjem. ¹⁶⁶ Janney beskriver dette som en giftig cocktail kokt sammen i frykt for sosial endring, men også som en tilflukt til en mytisk fortid. ¹⁶⁷ Det som skilte disse kvinnene fra sine mødre var at de ikke var redde for å uttale seg politisk. Mange av dem var avholds og var medlemmer i «Anti-Saloon» foreninger som skulle forhindre bruken av alkohol, de var også suffragetter og krevde stemmerett. ¹⁶⁸

Nå som svarte innbyggere hadde grunnleggende rettigheter var situasjonen anspent. De nye kvinnegruppene i samkjør med herrenes organisasjoner ville svartmale de tidligere slavene på en slik måte at de framsto som en gjeng med dumme bøller som måtte segregeres hvis man skulle ha kontroll på dem. Dermed ble segregering ikke bare ansett som naturlig, men også nødvendig for de som ikke bodde i sørstatene. ¹⁶⁹ På denne måten ble classeskillene som hadde eksistert i sørstatene ikke en splittende faktor, det ble ikke fattig mot rik, men svarte mot hvite. Det at enkelte svarte gjorde det forholdsvis bra rent økonomisk roet ikke ned misunnelsen og hatet fra både fattige og rike hvite. ¹⁷⁰ Når en lurte på hvorfor sørstatene brukte så mye tid og penger på å hedre gamle, grå soldater svarte Thomas Munford på midten

¹⁶⁵ Janney, (2008), s. 137

¹⁶⁶ Janney, (2008), s. 137

¹⁶⁷ Janney, (2008), s. 139

¹⁶⁸ Janney, (2008), s. 138

¹⁶⁹ Janney, (2008), s. 139

¹⁷⁰ Janney, (2008), s. 139

av 1880-tallet: «Til våre barn og barnebarn må vi lære dem stolthet, det gjøres i et hvert land hvor patriotisme og en selvoppofrende ånd er hyllet og aktet, konfødererte spilte deres blod for deres Mor, Virginia, og en sak de visste var rett».¹⁷¹

Allikevel er det tegn på at bitterheten er på vei til å roe seg ned og at forsoningsprosessen hadde fungert. Mot slutten av 1800-tallet begynte soldater fra begge sider å møtes på minnedager. De innser at de har flere ting til felles som opplevelser på slagmarken, livet i leirene og utfordringene og stresset som har kommet med å være veteran.¹⁷² I 1875 er det tre store hendelser som skjer som viser forsoningen i praksis. I April inviterer en føderal offiser i Nashville guvernøren i Tennessee, James D. Porter (en tidligere Konføderert soldat) å inspisere troppene. I Boston inviterer de organisasjoner fra hele sørstatene for å være vitne til 100 års jubileet for slaget ved Bunker Hill. Og i Chicago ønsker de «patrioter» fra sørstatene og ikke «Opprørere» eller «Forrædere» velkommen til å feire «Memorial day». Det var selvfølgelig ikke alle som likte dette, Jubal A. Early var blant dem, men på mange måter var han på vei ut fordi han var ansett som en bitter gammel mann. Det var generelt sett mindre kringling mellom herreorganisasjonene og kvinneorganisasjonene fordi de innså at deres arbeid var best tjent med å samarbeide.¹⁷³

4.1.2 United Daughters of The Confederacy – Bitterheten skal vokse

Hvis det var en gruppe som ikke var overbevist over denne forbrødringen av soldatene, var det kvinnene i UDC. Om ingenting følte de seg noe dolket i ryggen av at mennene drev med forsoning med sine tidligere fiender. De mente at de hadde støttet sine menn mens de var på slagmarken og at krigen var ikke over den bare «fortsatte» på en annen måte når de kom hjem. Når plutselig gamle fiender ble nye venner følte de at mennene snudde ryggen til dem som hadde vært så lojale på hjemmefronten.¹⁷⁴ Det var flere grunner til denne fiendtligheten. De var for det første lei av å bli ansett som apolitiske vesen, de følte at de ble satt til siden og at deres saker (hvor den viktigste var stemmerett) ble glemt.¹⁷⁵ En annen grunn var at de mente man ikke kunne gi seg med retorikken. Skulle den framtidige generasjon glemme og

¹⁷¹ Janney, (2008), s. 139-140

¹⁷² Janney, (2008), s. 147

¹⁷³ Janney, (2008), s. 147

¹⁷⁴ Janney, (2008), s. 155

¹⁷⁵ Janney, (2008), s. 155

den «Sørlige identitet» og «The Lost Cause» bli separert kom det til å være begynnelsen på slutten for sørstatene. Derfor var det essensielt at dette ble to sider av samme sak.¹⁷⁶ Dermed ble «The Lost Cause» og minneseremonier på mange måter et samlingspunkt mot de stadige endringene rundt dem. Siden Konføderasjonen ble skilt fra slaveriet den prøvde å bevare, i tillegg til mangel på føderale sanksjoner mot Jim Crow lovene og den konstante trusselen av vold og ekskludering, ble svarte stemmer som ville fortelle deres side av historien sjeldent hørt.¹⁷⁷ Kvinneorganisasjonene ville danne «en sann» historie om sørstatene som skulle være fri for stereotyper og løgner om sørstatenes folk og skulle gjøre morgendagens generasjon til stolte innbyggere.

En ny generasjon av kvinner skulle sørge for dette, den tidligere nevnte United daughters of the Confederacy. Gruppen blir dannet i 1894 og får i første omgang ikke helt sjansen til å lede minnearbeidet, men ved inngangen til 1. verdenskrig er UDC den desidert største og mest innflytelsesrike kvinneorganisasjonen.¹⁷⁸ Organisasjonen får medlemstall som aldri hadde vært sett før i kvinneorganisasjonene, ved hundreårsskiftet har de over 400 lokallag og nesten 20 000 medlemmer.¹⁷⁹ En mer sentralisert lederstruktur og en bedre forståelse av samtiden de levde i var en av grunnene til dette. Men de framsto også som om at de hadde en større mening enn å bare stelle på graver og arrangere minnedager. UDC skulle hylle ikke bare de døde, men også de som overlevde og verden de kunne skapt.¹⁸⁰ Siden aktivitetsnivået hadde gått ned i de fleste kvinneorganisasjonene (det være seg historielag, syklubber, politiske aktivistgrupper eller avholdsklubber) lette mange kvinner (spesielt i middelklassen) etter en sosial arena å utfolde seg på. UDC ble den arenaen.¹⁸¹ De følger med på hva som skjer utenfor sørstatene, der ser de at mange veteranorganisasjoner og kvinneorganisasjoner i nord prøver å få pensumbøker som gir en «feil» skildring av borgerkrigen ifølge UDC. De bruker derfor ekstremt mye tid og ressurser på å få bøker som ikke var sympatiske nok overfor

¹⁷⁶ Janney, (2008), s. 156

¹⁷⁷ Janney, (2008), s. 156

¹⁷⁸ Janney, (2008), s. 167

¹⁷⁹ Janney, (2008), s. 168

¹⁸⁰ Janney, (2008), s. 170

¹⁸¹ Janney, (2008), s. 170

sørstatene bannlyst i skoler, såpass at de oppfordrer til en boikott av skoler som brukte bøker som var trykket i nordstatene.¹⁸²

Det som spesielt skiller UDC fra gruppene som kom før dem var deres fanatiske tiltro til hvit overlegenhet.¹⁸³ UDC er også mindre folkelig enn hva de første organisasjonene var. Ofte kunne sosial status være diskvalifiserende overfor medlemskap, men UDC kunne finne på å nekte kvinner medlemskap basert på at familien ikke støttet Konføderasjonen nok eller hvis noen gren av familien var inngiftet med noen fra nordstatene.¹⁸⁴

4.2 Staters rettigheter

Av de store grunntankene bak «The Lost Cause» er dette med staters rettigheter den desidert største. Det får hele ideologien til å framstå som edelt, som om at det handlet om et par modige stater står på sitt for sine borgere mot en stadig mektigere og mer sentralisert føderal regjering. En føderal regjering som skulle ha begrenset makt ifølge «The Founding Fathers». Forkjempere vil si at det var staters rettigheter som var grunnen til krigen og ikke slaveri. Men i praksis er det ikke mange som snakker om dette før borgerkrigen. Det er skribenten Edward Pollard som populariserte frasen i 1866, på mange måter er det hans bok ved samme navn som er selve grunnleggingsdokumentet i «The Lost Cause».¹⁸⁵ Det blir her vi ser selve essensen av hvorfor «The Lost Cause» oppsto. sørstatene måtte finne en måte å forsvare sine handlinger på et vis. Å være ærlig med seg selv og si at slaveriet og rasismen rundt var hovedgrunnen til krigen ville tatt seg dårlig ut selv om politikerne i Konføderasjonen var ganske åpne om det før krigen. Staters rettigheter er derimot et såpass vagt ord at det kan bety så mangt.¹⁸⁶ Hele denne argumentasjonen kommer fra at da de skrev grunnloven var tankegangen at den føderale regjeringen hadde bare de maktene som ble eksplisitt tilskrevet i grunnloven, alt som ikke var spesifisert tilhørte statene.¹⁸⁷

¹⁸² Janney, (2008), s. 172

¹⁸³ Janney, (2008), s. 173

¹⁸⁴ Janney, (2008), s. 174

¹⁸⁵ Michael T. Bernath, "Confederate states' rights: a contradiction in terms", I *Seven myths of the Civil War*, Redigert av Wesley Moody (Hackett publishing company, Indianapolis/Cambridge, 2017), s. 1

¹⁸⁶ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 2

¹⁸⁷ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 3

Gjennom hele USAs tidlige historie bruker sørstatene stateres rettigheter som argument selv om de ikke alltid var like konsekvent på dette. Utover 1840 og 1850-tallet innser sørstatene at på grunn av de store befolkningsforskjellene på nord og sør var det stor frykt at slaveriet kunne bli hindret å spre seg eller til og med avskaffet.¹⁸⁸ Dette var fordi antall seter for hver stat i representantenes hus blir bestemt basert på befolkningen. I mange saker var de avhengig av den føderale regjeringen for å kunne få viljen sin og overstyre stater fra Nord. Det mest kjente eksempelet var Dredd Scott avgjørelsen og Fugitive Slave Act. Sistnevnte tilsier at slaver som flyktet til nordstatene skulle fanges og returneres til sin eier.¹⁸⁹ Mange i nordstatene kalte dette for en slavekonspirasjon og mente at dette var inngripen på deres rettigheter som stater.¹⁹⁰ På denne måten kan vi si at ja, borgerkrigen handlet om Staters rettigheter, så fremst den rettigheten var friheten å undertrykke og eie mennesker. Tilhengere av «The Lost Cause» vil si at hvis krigen virkelig handlet om slaveri ville Lincoln utlyst emansipasjonsproklamasjonen sekundet den første kanonkula traff Fort Sumter.¹⁹¹ I praksis var ikke dette politisk mulig å gjennomføre tidlig i krigen da det hadde dyttet flere av grensestatene som hadde slaveri til Konføderasjonens side.

For å kunne se på om løsrivelse fra Unionen er på noen som helst måte lovlig og mulig må vi se tilbake til unnfangelsen av Amerika. Som vi vet starter USA som 13 uavhengige kolonier med sine egne charter. På grunn av stridigheter mot sine koloniherrer på andre siden av Atlanteren (den største beskatning uten en stemme i parlamentet), går statene sammen og erklærer sin uavhengighet i 1776. Uavhengighetskrig følger kort tid etter og freden blir sluttet i 1783 med en konferanse i Paris. Parisavtalen fra 1783 gjør for eksempel ikke fred mellom USA og Storbritannia, men heller fred mellom Storbritannia og de individuelle koloniene.¹⁹² Representanter fra flere av disse koloniene går sammen i flere konferanser hvor de prøver å danne en grunnlov. Mange kompromisser måtte inngås både om slaveri, tollmurer, hvor mye makt en føderal regjering skulle ha osv. For at denne grunnloven skal ratifiseres må 9 av 13

¹⁸⁸ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 4

¹⁸⁹ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 4

¹⁹⁰ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 4

¹⁹¹ Brooks D., Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality» i «*Seven myths of the Civil War*», redigert av Wesley Moody (Indianapolis, Hackett publishing company, 2017), s. 64

¹⁹² Moen, (2017), s. 14

kolonier ratifisere den, det skjer i 1789. Før den tid er landet styrt av noe som heter «The Articles of Confederation». Her ble forholdet statene skulle ha med hverandre og den føderale regjeringen mer beskrevet som en frivillig vennskapsliga som skulle kunne ha mulighet til å forlate.¹⁹³ Som vi skal se i religionskapitlet var det flere av Kirkens menn som kom til å påstå at premissene som Amerikanerne slåss for i 1776 var de samme som Konføderasjonen slåss for i 1861-1865.¹⁹⁴

Mange tilhengere av «The Lost Cause» bruker dermed «The Articles of Confederation» som et argument når man snakker om lovligheten med løsrivelse. Det faktum gjenstår at «The Articles of Confederation» er ikke lenger en lov. Den dannet heller aldri en stat og ble avløst av grunnloven. For å unngå å framstå som opprørere eller revolusjonære brukte konfødererte politikere retorikk som tilsa at de fulgte bare grunnloven slik den var ment. Separatistene kalte nordstatene for revolusjonære fordi de valgte en såpass «radikal» president som Lincoln.¹⁹⁵ Og det er her et poeng må belyses. Sørstatene anerkjenner seg selv som de rette tolkerne av grunnloven, er det ikke da motsigende å forlate grunnloven og aktivt kjempe mot den? Ikke alle i sørstatene var enig i at grunnloven var verdt å redde. Påtroppende visepresident for Konføderasjonen Alexander Stephens sa i sin tidligere nevnte «Hjørnesteintale» i Mars 1861 at sørstatene leder sin egen revolusjon i form av å danne en regjering som avviste uavhengighetserklæringens påstand om at «all men are created equal». Deres regjering skulle dannes på det motsatte prinsippet, Stephens beskrev dette som en filosofisk og moralsk sannhet.¹⁹⁶ Denne argumentasjonen antar at de forskjellige statene er å anse som individuelle land i en union selv etter grunnloven hadde blitt ratifisert og nasjonen hadde blitt dannet. Men USA er ikke som EU hvor forskjellige, internasjonalt anerkjente land går sammen i en økonomisk union, de individuelle statene har ikke diplomater eller noe lignende de sender til forskjellige nasjoner, det er den føderale regjeringens oppgave.

Konføderasjonen skriver dermed sin egen grunnlov i Richmond. Tanken er at den konfødererte regjeringens makt skal være enda mer begrenset og at siste ord skulle ligge hos statene. Dette var i all hovedsak for å rettfærdiggjøre deres løsrivelse fra Unionen. Hele

¹⁹³ Moen, (2017), s. 14

¹⁹⁴ Wilson, (2009), s. 40, 167

¹⁹⁵ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 8

¹⁹⁶ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 9

argumentet om at Konføderasjonen brydde seg mer om personlige rettigheter både for stater og innbyggere faller i grus når vi ser at Konføderasjonen tar til seg makter i større grad og tidligere enn Lincolns administrasjon.¹⁹⁷ Bernath vil faktisk påstå av de to stridene partene hadde Konføderasjonen den desidert mest sentraliserte regjeringen.¹⁹⁸ Han mener derimot guvernørene i Konføderasjonen var de som virkelig kjempet for staters rettigheter. Ved enhver anledning brukte sin makt til å forhindre Konføderasjonens mål og stå på sitt og sine rettigheter som medlemsstater. Dette ved å f. eks nekte å fylle vernepliktkvoter, tviholde på ressurser osv.¹⁹⁹ Mange ville kalt disse obstruksjonister, men noen gikk så langt til å faktisk være kollaboratører med nordstatene ved å f. eks nekte å betale skatt, gro mat i stedet for bomull eller aktiv handel med Yankeene.²⁰⁰ Bernath konkluderer med at hadde sørstatene vært så besatt av staters rettigheter som de påsto, hadde politisk og militær makt vært såpass redusert at borgerkrigen ville vært en ekstremt kort affære. Konføderasjonen utlyser sin første innkalling til militærtjeneste i April 1862, bare et drøyt år inn i krigen og før unionen utlyste sin første nasjonale innkalling i mars 1863.²⁰¹ Dog innkallingen gjaldt ikke for hvite menn på plantasjer med over 20 slaver.²⁰² Dette er det første av mange eksempler på at Konføderasjonens regjering påberoper seg makter den i teorien ikke hadde på bekostning av medlemstatenes rettigheter. På hjemmefronten var det ikke mye bedre, bevegelsesfriheten, ytringsfriheten og friheten til å samles ble alle innskrenket. Sjeldent ble det store opptøyer, spesielt når krigen gikk bra da innbyggerne anså dette som nødvendig for den endelige seieren. En av Lincolns største ankepunkter er at han suspenderte Habeas Corpus i 1863, altså retten til å ikke bli arrestert uten grunn. Konføderasjonen suspenderte også denne retten, et drøyt år før Lincoln.²⁰³

Den konfødererte regjeringen tar også sterkt over økonomien, de setter opp fabrikker, gruver, laboratorier, raffinierier m.m.²⁰⁴ De få private eide fabrikkene havnet i praksis i statens hender

¹⁹⁷ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 3

¹⁹⁸ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 3

¹⁹⁹ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 3

²⁰⁰ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 3

²⁰¹ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 10

²⁰² Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 11

²⁰³ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 10-11

²⁰⁴ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 11

etter innkallingen i 1862.²⁰⁵ Regjeringen gir til og med ut kriselån, en makt de ikke hadde ifølge den konfødererte grunnloven.²⁰⁶ De sender også ut tvangsrekvirering av forskjellige ressurser som vann, mat, dyr, redskaper og til og med slaver, dette hadde store konsekvenser for den personlige økonomien og produksjonen.²⁰⁷ Dette kom på toppen av at det følte ut som om den slaveeiende klassen ikke betalte sin del med at de var unntatt militærtjeneste hvis de hadde mer enn 20 slaver gjorde at spenningen mellom fattig og rik økte. Enkelte gjorde sin misnøye kjent med å si at borgerkrigen var på vei til å bli «en rikmannskrig, men enn fattigmanns kamp».²⁰⁸ At Konføderasjonen egentlig ikke brydde seg om staters rettigheter ser vi i form av at det var mange flere statlige ansatte i Richmond enn i Washington DC. Dette gjorde at byråkratiet løp løpsk, dyrebare ressurser ble sløst og mange ledere ignorerte staters rettigheter for å drive en fullskala krig som skulle sikre dem en framtidig nasjon.

Utover krigen ser vi klare eksempler på at politikerne ikke spiller på samme lag lenger. Vi så tidligere hva sivile personer gjorde for å motarbeide Konføderasjonen, men politikerne gjør også sitt for å fronte sin egen agenda. Som sin motpart i Washington DC fikk Jefferson Davis også diktator-stempelet. De største kritikerne brukte selv staters rettigheter som retorikk for å anklage den tidligere senatoren fra Mississippi.²⁰⁹ Mange av Guvernørene fryktet en enda mer sentralisert Konføderert regjering da dette kunne redusere deres egen makt.²¹⁰ Her ser vi tydelige kontraster med nordstatene hvor flere guvernører viste sin politiske teft i krisetid selv om de til tider kunne være uenig med den føderale regjeringen. Det er selvfølgelig ulike forutsetninger, men mange av Guvernørene i sør var ikke villig til å sette sine politiske eller personlige feider til side for at Konføderasjonen skulle overleve.²¹¹ På grunn av guvernørenes egne opprør ble også pressen mindre redd for sensuren. En avis i Alabama ba om slutten på Davis «Despotiske regime».²¹² Til og med Konføderasjonens visepresident Alexander Stephens, ble en bitter motstander av Davis og tilbragte mer tid i Georgia enn i hovedstaden

²⁰⁵ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 11

²⁰⁶ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 11

²⁰⁷ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 11

²⁰⁸ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 11

²⁰⁹ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 15

²¹⁰ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 15-16

²¹¹ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 16-17

²¹² Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 17

Richmond fordi han fant Davis brudd på staters rettigheter uforenelig med sine egne meninger.²¹³ Siden partipolitikken hadde for det meste havnet på sidelinjen hadde Davis ingen måte å iredesette de ulydige guvernørene og hans politikk svant hen. Han hadde ikke den politiske teften til å lede et opprør mot en stadig mer sentralisert føderal regjering.²¹⁴

Staters rettigheter framstår dermed som en tynn unnskyldning for å forsvare Konføderasjonen. Allikevel er det et sentralt hovedelement i «The Lost Cause». Allikevel var ikke Konføderasjonen en bastion av å forsvare personlige rettigheter. Selv i en nødsituasjon som krig trampet Konføderasjonen på rettigheter, ikke bare til slavene, men også individuelle borgere og medlemsstater. Det er kanskje vanlig at slike ting skjer i krig, men hvis Konføderasjonen skulle være denne frihetselskende staten ville de aldri ofret sine premisser for overlevelse hvis saken virkelig var verdt å dø for. Til syvende og sist er løsrivelse fra Unionen vanskelig ifølge grunnloven. som på mange andre områder er den noe diffus på dette området og mye er opp til tolkning, det skal nevnes at det er enkelte synspunkter som gjør løsrivelse mulig. Men alle disse synspunktene avhenger av at det er bilateralt. Problemet for Konføderasjonen er derimot at det de prøver på er å trekke seg fra Unionen unilateralt, og dermed var deres løsrivelse ulovlig.

5 Det militære aspektet – Konføderasjonens militær, Grant og Sherman

5.1.1 De galante offiserene og deres lojale soldater

En annen viktig tanke bak «The Lost Cause» er selvfølgelig det militære aspektet. «The Lost Cause» mener at Konføderasjonen hadde de beste offiserene, den største av disse var Robert E. Lee med mange dyktige, lojale offiserer under han som «Stonewall» Jackson og Joseph E. Johnston. Den vanlige soldat var en eventyrlysten, lojal, ung mann som oppførte seg. De slåss på en rettferdig og «Gentlemanly» måte og deres sak var berettiget av både Gud og menneskeheten. Hva var deres sak? Løsrivelse, uavhengighet og beskyttelse av hjemland mot en aggressiv motpart selvfølgelig! Så hvordan kunne denne arméen bli slått? nordstatene hadde en overflod av ressurser og generaler som var villig til å slåss skittent var forklaringen. Det hjalp det heller ikke på at nordstatene hadde «horder av innvandrere og svarte soldater» å

²¹³ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 17

²¹⁴ Bernath, Michael T. "Confederate states' rights: a contradiction in terms", s. 18

hente ifra deres allerede store antallsfordel. Enkelte i sørstatene la til og med skylden på europeerne for at sørstatene tapte. De mente at mange innvandrere gikk i land, ble tildelt en rifle og sendt ut i krig siden det var flere regimenter som kunne bestå av folk fra samme nasjon,²¹⁵ slik som det 69. New York infanteri fra Irland eller det 15. Wisconsin infanteri fra Norge. Hvorfor var det slik at befolkningen ble såpass mye større i nordstatene kontra sørstatene? Det er selvfølgelig mange grunner som høy barnedødelighet og at medisinsk praksis enda ikke hadde kommet seg så langt. Men dette kunne også skje i nordstatene. Ser vi på mer regionale aspekter finner vi kanskje andre grunner. En av grunnene kan være det litt mindre vennlige klimaet, andre vil si at mangelen på storbyer og en agrarisk økonomi med svært få muligheter utenfor gårdsdrift var en annen faktor. Derfor var det ikke en særlig attraktiv plass for de fleste å innvandre til.

Men det betyr ikke at Konføderasjonen var dømt til å feile, på mange måter hadde dem ikke hinsides dårlige odds. Hvis vi trekker parallellene tilbake til Uavhengighetskrigen kan man nesten si at Kolonienes odds mot Britene var dårligere enn Konføderasjonens odds mot nordstatene 80 år etter. Jeg sier dette fordi sørstatene skulle kjempe en forsvarskrig på hjemmebane.²¹⁶ For at nordstatene skal kunne vinne borgerkrigen må de overvinne og erobre et område på størrelse med Vest-Europa.²¹⁷ Sørstatene på sin side trenger ikke å gå på offensiven de må bare holde ut såpass lenge at nordstatene gir opp.²¹⁸ For at et opprør ikke skal dø ut må du være sikker på at du kan overvinne eller overleve din fiende. Den selvtilliten hadde sørstatene før krigen, men «The Lost Cause» vil påstå noe annet. Det er derfor denne nederlagsorienterte holdningen i «The Lost Cause» blir veldig misvisende, hvis det var en tapt sak fra begynnelsen av hvorfor er det Konføderasjonen som ypper til kamp ved å avfyre mot Fort Sumter?

Robert E. Lee er den desidert største skikkelsen i «The Lost Cause». Hvor kommer hans tilsynelatende plettfrie renomme fra? Ved borgerkrigens start var Lee en respektert oberst i

²¹⁵ Brooks D. Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", I *The myth of the Lost Cause and Civil War History* redigert av Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan (Indiana university press, Bloomington & Indianapolis, 2000), s. 154

²¹⁶ Seidule, (2020), s. 35

²¹⁷ Seidule, (2020), s. 35

²¹⁸ Seidule, (2020), s. 35

USAs armé som hadde tjenestegjort i den meksikansk-amerikanske krigen og han hadde nylig knust John Browns opprør ved Harpers Ferry i 1859.²¹⁹ Han blir tilbudt å kommandere en hær for å knuse det gryende opprøret i sørstatene. Men for Lee er det hans kjære Virginia som teller høyest, ikke USA. Han bestemmer seg derfor for å følge hva enn hans hjemstat gjør. Virginia velger løsrivelse 23. Mai 1861 er Lees militære skjebne bestemt. Han går derfor til krig mot landet og dens grunnlov han avga en ed for at han skulle bevare. Lee viser seg å være en dyktig offiser som var både elsket, hatet, fryktet og ikke minst respektert på begge sider av konflikten. Han klarer å beseire flere generaler fra nordstatene som McClellan, Burnside og Hooker.²²⁰ På mange måter er Lee såpass vellykket på slagmarken at nordstatene får litt tunnelsyn på han: hvis de klarer å få Lee til å overgi seg eller at han døde i kamp ville opprøret slå sprekker rundt han. Dette var ikke en usannsynlig konklusjon.²²¹ Lee var bemerkelsesverdig god til å tvinge fienden til å slåss på hans prinsipper. ved slaget om Chancellorsville deler han opp sine styrker både en og to ganger for å vinne over fienden, Lee beskrev denne seieren som hans mesterverk.²²² Men mot 1863 virker ikke Lee like uovervinnelig lenger og den politiske uroen internt begynner å ulme

Lee hylles også for hvordan han håndterte nederlaget. Den 2. april begynner borgerkrigens siste akt. Etter Konføderasjonen hadde tapt sin egen hovedstad i Richmond og Grant hadde kuttet av all form for jernbanenettverk i og rundt Petersburg hadde Lee 3 valg. Retrett, overgivelse eller bli omringet, Lee valgte retrett.²²³ Den 6. april mister Lee en femtedel av troppene sine og dyrebare ressurser som våpen, ammunisjon og vogner.²²⁴ Lee er sjokkert over arméens tilstand og utbryter: «Gode gud, har hæren blitt oppløst?». ²²⁵ I «The Lost Cause» blir dagene før Appomattox ofte glemt for å vise Lee som en human hærfører, hans menn hadde lidd nok, nå var det på tide å stoppe denne blødningen.. Det er hva han så gjør med sine 5 resterende år som også gir han en høy stjerne i «The Lost Cause».

²¹⁹ Seidule, (2020), s. 213

²²⁰ Seidule, (2020), s. 213

²²¹ Seidule, (2020), s. 213

²²² Seidule, (2020), s. 213

²²³ Seidule, (2020), s. 236

²²⁴ Seidule, (2020), s. 236

²²⁵ Seidule, (2020), s. 236

Det er 2 faktorer som gir han dette ryktet: Hans rolle som en samlende skikkelse etter borgerkrigen og hans rolle som en tilsynelatende innovativ rektor ved Washington College.²²⁶ Hvis vi ser på hans rolle som en samlende skikkelse først ser vi at selv om president Johnson ville straffe Lee ble han aldri stilt for noen rett.²²⁷ Dette blir på mange måter brukt av «The Lost Cause» for alt det er verdt, hvis du ikke kan straffeforfølge noen har de i teorien ikke gjort noe galt. Han ble tiltalt av en domstol sommeren 1865 men nektet å flykte, mest fordi han fysisk kunne ikke.²²⁸ På grunn av hans gjensidige respekt i både nord og sørstatene avga Lee troskapseden til Unionen høsten 1865 selv om han i første omgang var skeptisk til å avlegge den.²²⁹ Det betyr ikke at Lee ikke var bitter over utfallet, Lee anså tapet som at «makten seiret over hva som var rett (...) Gud er på siden av de sterkeste bataljonene».²³⁰ Lee aksepterte tapet, men han anså at hverken han eller sørstatene hadde gjort noe galt.²³¹ Lee sa i flere intervjuer i månedene etter overgivelsen at landet måtte nå komme sammen og at en hevnjerrig politikk kom til å gjøre forsoning vanskelig.²³² Lee blir formelt frikjent i Desember 1868.

Lee dør 12. oktober 1870, sørstatene sørger mens nordstatene respekterer deres gamle fiende. Det blir konflikter om hvem som skal ha regi på hans begravelse (familien, kvinneorganisasjoner eller veteranene), hvor han skal begraves, minnemonumenter osv. i 1890 får han den kjente statuen i Konføderasjonens tidligere hovedstad Richmond. På mange måter er det først etter hans død at gudedyrkelsen av Robert E. Lee skyter fart, han blir en del av den hellige treenighet sammen med president Jefferson Davis og offiseren vi skal se på senere.

5.1.2 Den største patriot?

For å forstå mannen Lee må vi nesten sette oss inn i hans sko for å også forstå myten. Han valgte å bli lojal til Virginia i krigen, Hva slags valg har Lee våren 1861? Før borgerkrigen

²²⁶ Seidule, (2020), s. 239

²²⁷ Seidule, (2020), s. 216

²²⁸ Seidule, (2020), s. 239

²²⁹ Seidule, (2020), s. 239

²³⁰ Seidule, (2020), s. 238

²³¹ Seidule, (2020), s.238

²³² Seidule, (2020), s. 239

hadde Lee skrevet opptil flere ganger til venner og familie at han hadde full tro på USA og dens grunnlov, han beskrev oppløsning som en onde og at løsrivelse ville bare føre til revolusjon og anarki.²³³ Enkelte i Lees familie var sjokkert over hans avgjørelse å slutte i USAs militær. Flere i familien hans valgte å holde seg lojal til Unionen og til og med slåss for dem, så familiepress var definitivt ikke en faktor for Lees forræderi.²³⁴ Av de 8 oberstene som var fra Virginia våren 1861 var Lee den eneste som ble med i Konføderasjonen,²³⁵ og han ble tilbudt kommandoposter så det var ikke slik at militæret ikke ville satse på han.

Mange har ment at Lee hadde vært feig hadde han holdt seg lojal til Unionen eller ikke hadde noe valg.²³⁶ Lee var en intelligent mann og han visste hva som var grunnen til at sørstatene søkte etter løsrivelse.²³⁷ For å komme til den konklusjonen er det spesielt viktig å forstå Lees forhold til slaveriet. I følge «The Lost Cause» var Lee en mann som visste at slaveriet var ondt, men han måtte delta i det økonomiske systemet for å opprettholde sin finansielle status.²³⁸ Lee forsto tilsynelatende stigmaet rundt det å eie slaver da han var svært hemmelighetsfull overfor hvor mange slaver han eide. Ofte var de oppført som «tjenere» i stedet for slaver.²³⁹ Lee var ingen særlig snill slaveeier, han prioriterte alltid profitt over medmenneskelighet.²⁴⁰ Når Lees svigerfar George Custis døde tar Lee over hans plantasje i Arlington i Virginia. Custis hadde lovet slavene deres frihet når han døde, men Lee hadde andre planer, han holdt dem som slaver så lenge han kunne og drev militær disiplin.²⁴¹ Dette var nok ikke lurt i lengden da flere slaver drev åpent opprør mot Lee og andre anså seg selv som frie og dermed flyktet de, mange rømte slaver beskrev han som «Verdens verste menneske».²⁴²

²³³ Seidule, (2020), s. 219

²³⁴ Seidule, (2020), s. 220-221

²³⁵ Seidule, (2020), s. 223

²³⁶ Seidule, (2020), s. 217

²³⁷ Seidule, (2020), s. 226

²³⁸ Seidule, (2020), s. 230-231

²³⁹ Seidule, (2020), s. 228

²⁴⁰ Seidule, (2020), s. 229

²⁴¹ Seidule, (2020), s. 229

²⁴² Seidule, (2020), s. 229

Lee skrev flere ganger om hvordan abolisjonistene kom til å bli unionens død hvis de noen gang tvang sørstatene å endre sitt økonomiske system.²⁴³ Han forteller videre at frigjørelse av slaver kom til å sette det sosiale systemet i sørstatene ut i fullt kaos, kvinner kom til å bli «voldtatt og forgiftet».²⁴⁴ Emansipasjonsproklamasjonen fikk virkelig ut Konføderasjonens vrede, hvordan skulle de svare? Noen foreslo å henrette enhver krigsfange, svart eller hvit, det gikk ikke slaveeierne med på da de kom til å miste verdifull arbeidskraft²⁴⁵. En annen foreslo at hvis en sørstatssoldat fanget en svart mann kunne han selge han og beholde profitten.²⁴⁶ Lee på sin side ofret mye tid og ressurser på å finne svarte menn og tvinge dem inn i slaveri. Lee fanget oppimot 1000 svarte og motivet hans er krystallklart, rasekontroll gjennom terror og vold.²⁴⁷ En del av «Black Confederates» myten forteller om at Lee hadde svarte soldater, det hadde han ikke, han hadde svarte arbeidere. Når krigen går mot slutten ber Lee om fler og fler svarte arbeidere fordi han fryktet hva fienden kunne gjøre med dem.²⁴⁸

Når det kom til overgivelsen, var nok virkeligheten en annen. Lee var ikke human og sendte guttene hjem. Det ble et par dager med kjemping ved Appomattox før Lee ga seg, når 9. april nærmet seg var Lee så å si omringet. En stor faktor i at Lee ga seg var at Grant ga ekstremt sjenerøse kapitulasjonsvilkår, der kom ikke til å bli noen ydmykelse, ingen skulle tas til fange, ingen rettsaker eller henginger, Guttene skulle få dra hjem.²⁴⁹ Dette var uvanlig for Grant som hadde fått kallenavnet «Unconditional Surrender Grant».²⁵⁰ Sjenerøsiteten stoppet ikke der, han tilbød mat til Lees sultne tropper og han nektet mennene sine å juble i det den sønderknuste Lee red av gårde fra Appomattox

Lee bruker heller ikke mye av sine siste dager som en stor folkesamler. Han bruker store deler av sin resterende tid på å skrive artikler om hvordan løsrivelse hadde vært lovlig og at statene var å anse som uavhengige stater.²⁵¹ Han skrev også at skylden for krigen lå ikke hos

²⁴³ Seidule, (2020), s. 231

²⁴⁴ Seidule, (2020), s. 231

²⁴⁵ Seidule, (2020), s. 233

²⁴⁶ Seidule, (2020), s. 232

²⁴⁷ Seidule, (2020), s. 232

²⁴⁸ Seidule, (2020), s. 233-234

²⁴⁹ Seidule, (2020), s. 236

²⁵⁰ Seidule, (2020), s. 237

²⁵¹ Seidule, (2020), s. 240

sørstatene, men abolisjonistene som nektet slaveriet å spre seg vestover.²⁵² Når det kommer til Lees store tap under borgerkrigen tok han offentlig ansvar for det som skjedde men på privaten la han skylda på sine underoffiserer.²⁵³ Til slutt skrev Lee flere brev om hva som kom til å skje med USA skulle slavene få for mye rettigheter og politisk makt, landet kom til å være ødelagt ifølge Lee.²⁵⁴ Han likte dårlig at svarte elever fikk gå på hans skole så når disse elevene ble trakassert og mobbet for deres hudfarge var stillheten fra Lee øredøvende.²⁵⁵ Dermed kan vi se at Lees bilde i «The Lost Cause» er ikke et bilde som har mye rot i virkeligheten.

5.1.3 «Stonewall» Jackson, James Longstreet og den vanlige soldat i Konføderasjonen

En annen stor skikkelse i «The Lost Cause» er Thomas «Stonewall» Jackson. Gudedyrkelsen av han skjer allerede under borgerkrigen. Jackson får sin martyrdød under krigen da han blir med et uhell skutt av sine egne 2. mai 1863. Han må amputere venstrearmen sin, blir svekket av sine sår og dør av en lungebetennelse 10. mai. Bare noen få måneder senere blir den første biografien om «Stonewall» Jackson publisert i London.²⁵⁶ Hvordan fikk han en slik heltestatus? Som Lee viste «Stonewall» Jackson seg å være en dyktig offiser. Hans største bragd kom i det første slaget ved Bull Run 21. Juli 1861. Jacksons brigade holder unna en stor Union styrke og general Barnard Elliot Bee Jr beskrev skuet som «en steinvegg», med det fikk Jackson sitt kallenavn. Mange av Jacksons tidlige biografier var ukritiske hyllester som ikke lot fakta komme i veien for en god historie, f. eks at Jackson var notorisk for å sutte på sitroner fordi han likte surheten.²⁵⁷ Det er først etter borgerkrigen at det kommer en biografi laget i samarbeid med Jacksons familie som baserer seg på primærkilder.²⁵⁸ Jackson er nok en av de skikkelsene i borgerkrigen med flest biografier skrevet om seg, med det er det stor skilnad mellom gode og dårlige historiske verk. En journalist ved navn John Bowers skrev

²⁵² Seidule, (2020), s. 240

²⁵³ Seidule, (2020), s. 240

²⁵⁴ Seidule, (2020), s.241-242

²⁵⁵ Seidule, (2020), s. 242

²⁵⁶ Davis, William C., (1996), *The Cause Lost: Myths and realities of the Confederacy*, University of Kansas Press, Lawrence, s. 162

²⁵⁷ Davis, (1996), s. 162

²⁵⁸ Davis, (1996), s. 162

kanskje den dårligste biografien om Jackson på 1980-tallet, den utdypet ikke hvordan Jackson så ut eller hvilken side han slåss på (etter all sannsynlighet fordi forfatteren viste ikke).²⁵⁹

Dette er viktig for at vi skal forstå minnet sørstatene har av Jackson i ettertid. Mye av dette baserer seg på hva de som tjenestegjorde under han husker og dermed er det viktig å skjønne motivene deres også. noen ville nok trolig spille opp deres forhold til generalen enn hva virkeligheten tilsa.²⁶⁰ Dette gjør at mange av disse biografiene sklir inn i skjønnlitteratur, blant annet en bok som skulle gjøre rede for Jacksons 2 år i borgerkrigen fant opp flere kampoppdrag.²⁶¹ En annen offiser ved navn Henry Kyd Douglas dro i en annen retning. Han skrev boken «*I rode with Stonewall Jackson*» og fikk seg selv til å framstå som om alle «Stonewall» Jacksons avgjørelser var egentlig hans selv om han bare tjenestegjorde i 6 måneder under Jackson.²⁶² Alt dette gjør det veldig vanskelig å analysere Jackson. Mye av grunnen til at historikere har vært så fascinert av Jackson kan være at han representerer noe merkelig vi kanskje ikke forstår. Jackson var en religiøs fanatiker med flere særheter ved seg. Han var en hypokonder.²⁶³ Han likte ikke pepper da han påsto han fikk vondt i venstrebeinet av det. Mens han jobbet som lærer ved Virginias militærinstitutt var han så nervøs før han skulle holde foredrag at han måtte forberede seg hele natta før.²⁶⁴ Han hadde ingen form for humor og hadde en tendens til å ta ting veldig bokstavelig.²⁶⁵ En mulig forklaring på dette er Jacksons traumatiske barndom i fattige kår, etter faren og broren døde ble han oppdratt av sin onkel som behandlet han dårlig.²⁶⁶ Derfor har mange historikere prøvd å se på det psykologiske ved Jackson, ved å analysere hans barndom forstår de nevrotismen og hans

²⁵⁹ Davis, (1996), s. 165

²⁶⁰ Davis, (1996), s. 165

²⁶¹ Davis, (1996), s. 166

²⁶² Davis, (1996), s. 166-167

²⁶³ Davis, (1996), s. 168

²⁶⁴ Davis, (1996), s. 171

²⁶⁵ Davis, (1996), s. 168

²⁶⁶ Davis, (1996), s. 168

religiøse ekstremisme. I militæret og religionen får Jackson den kjærligheten og disiplinen han manglet i sin oppvekst.²⁶⁷

Men vi må forstå at Jackson ble ikke en populær skikkelse på grunn av sine særheter, han ble populær til tross for det. Oppå det hele er hans religiøse fanatisme noe som spesielt havner i smak i sørstatene. Jackson var kalvinist og holdt sabbaten så hellig at han ikke våget å ha en sekulær tanke de dagene. Han mente at Gud var herre på jord og at Konføderasjonen var hans valgte armé. Men noe annet Jackson gjør som kanskje ikke er like beundringsverdig er hans forhold til desertører og sivile. Der de fleste generalene fra sørstatene ville nødig bruke dødsstraff som straff for desertering brukte Jackson nesten utelukkende dødsstraff for desertering.²⁶⁸ Han var heller ikke noen tilhenger av å ta krigsfanger og hvis sivile skulle dø var ikke dette farlig da Jackson mente dette ville ha en avskrekkende faktor.²⁶⁹

For å konkludere er «Stonewall» Jackson et viktig element i det militære aspektet i «The Lost Cause». Som Lee er han en kapabel offiser, men kommer til kort for å kunne vinne noen krig. Det er hans særheter, religion, handlinger på slagmarken og dødsfall som gir han en slags kultstatus. I det 20. århundre ble flere baser og skip oppkalt etter Jackson og hans status har ikke svinnet hen inntil nylig.²⁷⁰ I den 5 timer lange konfødererte propagandafilmen fra 2003 «Gods and Generals» er noe av det siste som skjer i filmen «Stonewall» Jacksons død. På dødsleie blir hans blick blir tomt og han holder hendene i en Kristuslignende måte. Dette viser den religiøse linken, Hvis Lee er Jesus i «The Lost Cause» var «Stonewall» Jackson Sankt Peter.

Men der det finnes en Jesus må der også være en Judas. Det var ikke alle som fikk like stor stjerne i «The Lost Cause», et eksempel på det er James Longstreet. Under selve konflikten er Longstreet ansett som en av de mest kapable offiserene blant sørstatenes militær bare under

²⁶⁷ Davis, (1996), s. 169

²⁶⁸ Davis, (1996), s. 169-170

²⁶⁹ Davis, (1996), s. 169-170

²⁷⁰ Davis, (1996), s. 173

Lee og muligens «Stonewall» Jackson.²⁷¹ Til og med etter borgerkrigen er det flere av de som tjenestegjorde under han som hyllet han ved veteransamlinger.²⁷² Men på grunn av en katastrofal militærkampanje i the Wilderness i Mai 1864 blir Longstreet avskjediget fra sin kommandopost og er derfor ikke aktiv lenger i krigens siste år.²⁷³ Vi ser en refleksjon av hans gode rykte i de første historiebøkene som blir skrevet i kjølvannet i borgerkrigen. Få av disse bøkene legger skylden på Longstreet for de store tapene til Konføderasjonen, og bøkene var ansett som rettferdige og balanserte i sitt syn.²⁷⁴ Det var spesielt William Swintons «Campaigns of the Army of the Potomac» fra 1866 som satte sinnet i kok i sørstatene. Skyldspørsmålet om tapet ved slaget om Gettysburg lå på Lee, Early og Richard Ewell ifølge denne boken. Swinton skrev at den midlertidige seieren 1. juli ga Lee «Blod på tann» som gjorde at de følte seg uslåelige noe som førte til det katastrofale tapet 3. juli.²⁷⁵ Det er i skapelsen av disse bøkene at Longstreets undergang ligger. Longstreet hadde sørget for dyrebar informasjon til forskningen, dette gjorde at opinionen mot han endret seg.²⁷⁶ Når det kom fram at han hadde bidratt til forskning som våget å tale stygt om Lee ble folk rasende.

Senere når kongressen innfører gjenoppbyggingslover i 1867 maner Longstreet til at folket i sørstatene må «akseptere premissene seierherrene hadde satt».²⁷⁷ Dette ble for sterkt for mange og Longstreet ble ansett som en forræder mot sørstatene. Senere i mars 1869 sier Longstreet ja til toller i New Orleans, dette var en politisk stilling og for å bli tilbudt denne stillingen må han bli medlem i det forhatte Republikanske parti.²⁷⁸ Dermed var scenen satt for et karakterdrap på Longstreet av hans tidligere skytskamerater.

Early bruker sin innflytelse i «Southern historical society» på å svartmale Longstreet. Det viktigste for dem er å sørge for at Lee ikke bærer noe skyld for tapet ved Gettysburg. Siden

²⁷¹ Jeffrey D. Wert, «James Longstreet and the Lost Cause» i «*The myth of the Lost Cause and Civil War History*» red. Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan (Bloomington, Indiana university press, 2000), s. 128

²⁷² Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 127

²⁷³ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 128

²⁷⁴ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 128

²⁷⁵ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 128

²⁷⁶ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 128-129

²⁷⁷ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 129

²⁷⁸ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 129

tapet var så katastrofalt ble det et av krigens store «What ifs?», derfor trengte Early en syndebukk som ikke var Lee eller en av dem selv. Siden Longstreet hadde «snudd ryggen» til sørstatene var han det perfekte målet. Early sier i en tale i 1872 at Longstreets treghet som kostet dem ved Gettysburg, han mente at Lee forventet at Longstreet skulle angripe ved soloppgang, i stedet tok ikke angrepet sted før klokken 4.²⁷⁹ Mange av Earlys kompanjonger bekreftet denne historien men den viste seg å ikke ha noe rot i virkeligheten.²⁸⁰ Longstreet svarer først ikke på tiltalene, han mente at bøkene fra etter krigen tok han nok i forsvar og han hadde korrespondanse med flere av Lees stab som bekreftet at ordren om angrep ved soloppgang aldri skjedde.²⁸¹ Tabben Longstreet gjør for sitt ettermæle er at han fyrer tilbake med hvert og viser seg å ikke å være en flink skribent, han kommer med flere faktafeil og framstår som illojal mot Lee og andre offiserer at han ender bare opp med å helle bensin på bålet.²⁸² Til og med de som tjenestegjorde under Longstreet, de som holdt han i den dypeste respekt under veteranmøter begynte å snu ryggen til han etter dette. Longstreet dør i 1904, men den mektige veterangruppen United Confederate Veterans nekter å sende en delegasjon i hans begravelse, «The Lost Cause» hadde havnet så dypt inn i folkesjela i sørstatene at det var det eneste aksepterte historiesynet.²⁸³ Historikerne brukte resten av det 20. århundre på å diskutere hvem som faktisk hadde skylden ved Gettysburg. Historien om James Longstreet forteller oss noe svært viktig om minnehistorie. All minnehistorie baserer seg på selektiv bruk av fakta. I Longstreets tilfelle var det ikke bra nok å være en kapabel offiser, når det viste seg at siden han åpenbart blandet seg i politikk i motsetning til den ufeilbarlige Lee dør han en forhatt mann.

Hva så med den vanlige soldat? Ifølge «The Lost Cause» var han en eventyrlysten, lojal, kristen gutt som slåss med ære, oppførte seg eksemplariske og var villig til å bevare sitt hjem fra en invaderende motpart. Han får kallenavnet «Johnny Reb» og er ti ganger så dyktig som hans motpart «Billy Yank» fra nord. Som vi allerede har sett i staters rettigheter kapitlet var både lojaliteten og eventyrlysten ikke beskrivende karaktertrekk. Tanken om eventyrlyst

²⁷⁹ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 131

²⁸⁰ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 131

²⁸¹ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 131

²⁸² Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 132

²⁸³ Wert, «James Longstreet and the Lost Cause», s. 132-133

fungerer bare for de som ikke hadde opplevd eller blitt fortalt om grusomhetene ved en krig.²⁸⁴ Mange soldater ble tvunget inn i krig via innkalling mens andre valgte å desertere for å hjelpe til hjemme. Som mange andre land avlegger USAs soldater en ed før de kan tjenestegjøre, denne eden dikterer at de skal beskytte grunnloven fra alle fiender både interne og eksterne. Dette vil med andre ord si at USAs soldater er til syvende og sist Lojal til grunnloven som en tanke, dens idéer og idealer, ikke presidenten eller kongressen.²⁸⁵ Politikere og overkommandoen kommer og går med tiden, men grunnloven på sin side er noe som skal bestå.

Som landet generelt var West Point dypt splittet mot borgerkrigen, såpass så at kadetter som støttet og ikke støttet slaveriet nektet å dele soverom.²⁸⁶ Etter John Browns angrep på Harpers Ferry ble spenningen enda høyere da enkelte kadetter fra nordstatene anså han som en martyr.²⁸⁷ Når Lincoln vinner valget i 1860 brenner kadettene fra sørstatene en avbildning av han for å vise deres avsky for valgresultatet, skolen var mer og mer maktesløs for å holde orden på kadettene.²⁸⁸ Når Sør-Carolina forlater unionen starter skredet som fører til at 65 av 86 kadetter fra sørstatene fratrer sin stilling og blir med i Konføderasjonens militær.²⁸⁹ De mer erfarne soldatene var mer lojale, Av 155 fakultetsoffiserer var det bare 23 som fratredde sin stilling, og av seniorstaben ved West Point var det ingen som gikk av, selv ikke de fra sørstatene.²⁹⁰ Allikevel er Lincoln og kongressen rasende, en senator fra Michigan ga West Point hele skylden for krigen og mente skolen skulle legges ned.²⁹¹ For å forhindre at slikt svik ikke skulle skje igjen blir brudd av en ny ed en straffbar handling fra 3. august 1861 og utover²⁹². På West Point ble det satt opp flere monumenter som æret kadetter og fakultetsmedlemmer som tjenestegjorde i nordstatene.²⁹³ Utover 1800-tallet og spesielt første

²⁸⁴ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 61-62

²⁸⁵ Seidule, (2020), s. 185

²⁸⁶ Seidule, (2020), s. 182

²⁸⁷ Seidule, (2020), s. 183

²⁸⁸ Seidule, (2020), s. 183

²⁸⁹ Seidule, (2020), s. 183

²⁹⁰ Seidule, (2020), s. 183

²⁹¹ Seidule, (2020), s. 183-184

²⁹² Seidule, (2020), s. 185

²⁹³ Seidule, (2020), s. 186

halvdel av 1900-tallet får «The Lost Cause» innflytelse på West Point, Lee og flere generaler får sovehaller og områder oppkalt etter seg, premier blir gitt ut med konfødererte insignia m.m.²⁹⁴ Historisk sett hadde svarte elever blitt behandlet godt behandlet på West Point.²⁹⁵ Å se konfødererte monumenter, menn som slåss for at de enda skulle være i lenker på deres skole kunne ikke vært mye bedre. Det militære aspektet ved «The Lost Cause» er todelt, glorifiseringen av sørstatenes militær er bare en del. Demoniseringen av nordstatenes militær er den andre.

5.1.4 Ulysses S. Grant i “The Lost Cause”

På mange måter kan man si at hovedgrunnen til at kritikken mot Grant har oppstått er som en reaksjon mot Robert E. Lee. For å skjønne det må vi vurdere Lees posisjon, han var definitivt den mest vellykkede sørstatsgeneralen i den østlige delen av krigen, han vant seirer som ingen av de andre generalene klarte og dermed fikk han det ryktet han fikk.²⁹⁶ Hovedkritikken mot Grant er at han var inkompetent og sendte titusenvis av menn til sin død fordi han hadde null strategiske ferdigheter.²⁹⁷ Dette begynte så å si under borgerkrigen med kritikk fra både nord og sør, til og med Lincolns kone kritiserte Grant og kalte han for en slakter på grunn av personlige årsaker.²⁹⁸

Grant starter i det kanskje noe glemte østlige delen av borgerkrigen, allikevel får han en stor innvirkning også tidlig i krigen. Han blir en nasjonalhelt da han klarer å få kontroll på hele Mississippi-elva i 1863. I praksis var Konføderasjonen nå delt i to.²⁹⁹ Etter dette klarer Grant å snu et mulig tap til seier i slaget ved Shiloh, men dette kom på bekostning av mange falne. The New York Times beskrev det som en massakre som bare kunne skyldes: «Drukkenskap, inkompetanse eller begge deler».³⁰⁰ Grant får kritikk også fordi han brukte nesten 11 måneder på å knuse beleiringen av Petersburg, imellom juni 1864 og mars 1865, og han hadde dobbelt

²⁹⁴ Seidule, (2020), s. 192-193

²⁹⁵ Seidule, (2020), s. 194

²⁹⁶ Edward H. Bonekemper III, “The Lost Causers’ favorite target: Grant the Butcher”, I “*Seven myths of the Civil War*”, redigert av Wesley Moody, (Hackett publishing company, Indianapolis/Cambridge, 2017), s. 125

²⁹⁷ Bonekemper III, Edward H., “The Lost Causers’ favorite target: Grant the Butcher”, s. 125

²⁹⁸ Bonekemper III, Edward H., “The Lost Causers’ favorite target: Grant the Butcher”, s. 125

²⁹⁹ Bonekemper III, Edward H., “The Lost Causers’ favorite target: Grant the Butcher”, s. 126

³⁰⁰ Bonekemper III, Edward H., “The Lost Causers’ favorite target: Grant the Butcher”, s. 126

(eller som noen vil påstå, tre ganger) så mange tropper.³⁰¹ «The Lost Cause» vil bortforklare Grants militære suksess som «Flaks i vest, slakter i øst».³⁰² Om ingenting annet kan Grant kritiseres for å male et idealisert bilde av sitt forhold til Lincoln. Deres forhold var godt, men ikke smertefritt.³⁰³ Gir man Grant tvilen til gode, kan man si at dette kan være på grunn av de tragiske omstendighetene ved presidentens død. Derfor jagde Unionen Lee som noen hauker når Grant tar kommandoen, «Hvor enn Lee går, går du» beordret Grant til majorgeneral George Meade.³⁰⁴ Når krigen går mot slutten tilbyr Grant generøse vilkår for overgivelse til Konføderasjonen, dette var i samsvar med Lincolns politikk, men allikevel gav det Grant mye respekt i sørstatene.³⁰⁵

Kritikken mot Grant fortsetter etter borgerkrigen, her er det mye som gjentar seg med «talentløs», «fyllik», «slakter» osv, men han blir også anklaget for å ikke bry seg om mennene sine. I følge «The Lost Cause» var bare mennene tall på et ark som Grant kunne bruke for å fronte sin egen personlige ambisjon.³⁰⁶ Men på 1870-tallet utvikler kritikken seg noe, trolig fordi Grant var president og noe upopulær i Det hvite hus, med korrupsjon og økonomiske nedgangstider hengende over seg. Grant var en stor forkjemper for afroamerikanernes rettigheter. Under borgerkrigen stoppet han utbytte av krigsfanger da Konføderasjonen truet med å henrette hvite offiserer som ledet svarte soldater og sende soldatene tilbake i slaveri.³⁰⁷ Han brukte føderale styrker til å jakte på klanmedlemmer og beskytte svarte borgere.³⁰⁸ Grant skrev til og med: «I framtiden kommer folk, også de i sørstatene, til å lure på hvordan det var mulig at deres forfedre kjempet for og rettferdiggjorde institusjoner som anerkjente retten til å eie mennesker».³⁰⁹ Men til og med på slaveriet kom Grant til å bli angrepet på, han er per

³⁰¹ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 149

³⁰² Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 150

³⁰³ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 160

³⁰⁴ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 128

³⁰⁵ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 128

³⁰⁶ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 130-131

³⁰⁷ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 132

³⁰⁸ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 132

³⁰⁹ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 132

definisjon den siste presidenten som eide slaver. Grant eide fire slaver via hans kones familie (hvor alle ble frie etter emansipasjonsproklamasjonen) og han ble personlig gitt en slave ved navn William Jones av sin svigerfar som han frigjorde i mars 1859. Grant kom også under angrep fra Demokratene. På grunn av Grants status som «mannen som vant borgerkrigen» måtte de på et vis ødelegge hans rykte som offiser. Dermed kom hans overveldende støtte hos veteranene å svinne hen.³¹⁰³¹¹ Det skjedde ikke da Grant vant presidentskapet overbevisende to ganger selv med et splittet parti i 1872. Kritikken mot Grant blir ikke mindre utover 1800-tallet og tidlig 1900-tallet, noe av kritikken sklir nesten ut i sjikane: «En kjedelig type angriper som foraktet finesse».³¹² «En liten mann som ikke innpodet noe entusiasme hos sine følgere og lite respekt hos sine fiender»,³¹³ «Grants Strategi var å være sikker på at flere soldater fra sørstatene ble drept enn soldater fra nordstatene, det var enkel aritmetikk».³¹⁴ Andre kom med direkte faktafeil, som at for hver mann Lee mistet, mistet Grant tre.³¹⁵ Her ligger problemet med rykter, de er ekstremt vanskelig å bli kvitt.³¹⁶

5.1.5 Grant og de moderne historikerne

Moderne historikere har tatt debatten vekk fra strategi og ressurser og ser heller på proporsjonale tall og dødsrater. Gjør vi det ser man kanskje at Grant var en bedre strateg enn «The Lost Cause» vil gi han æren for.³¹⁷ Men alt snakket om ressurser bringer opp et interessant dilemma. Hvis den eneste grunnen til at Grant lyktes var hans overveldende ressurser og null kløkt på slagmarken, hvorfor var ikke flere generaler vellykkede mot Lee?³¹⁸ Seidule påstår i sin bok at tallene var ikke så ujevne som vi skulle trodd. Grant hadde sjeldent mer enn dobbelt så mange tropper og skal man være vellykket på offensiven burde man helst

³¹⁰ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 158

³¹¹ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 132

³¹² Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 133

³¹³ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 133

³¹⁴ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 134

³¹⁵ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 133

³¹⁶ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 134

³¹⁷ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 125

³¹⁸ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 128

ha tre ganger så mange soldater enn fienden.³¹⁹ Men til syvende og sist er ikke det viktigste hvor mye man har i en ressurskrig som borgerkrigen, men hvordan man bruker dem. Det var her Grant skjønnte noe hans forgjengere ikke gjorde, jo raskere krigen er over, jo færre blir å dø i lengden. Det var derfor en tragisk konsekvens at der kom til å bli slag hvor dødsraten kom til å være ugunstig høy. Dette ble senere USAs offisielle militærstrategi under 2. verdenskrig. Grant hadde også noe forgjengerne hans ikke hadde, politisk press. Lincoln var desperat etter å få store seire på slagmarken utover 1864 for å sikre hans renominering for det Republikanske parti, men også i presidentvalget.³²⁰

Men dette betyr ikke at det ikke har vært historikere som har tatt Grant i forsvar. Horace Porter skrev at Grant var en som likte å gå på offensiven samtidig som han var målrettet og hadde kvaliteter passende for en egnet soldat. Han beskriver Grants fremgangsmetoder som meningsfulle, originale og løsningsorienterte.³²¹ En britisk historiker ved navn John Fuller mente at Grant var en god strateg, hadde sunn fornuft og visste hva som måtte til for å vinne slag.³²² Han påpekte også at i prosent tapte Lee flere menn en Grant og noen annen union general for den slags skyld. Det som skilte Grant fra Lee, var at Lee ikke hadde noen god grunn til å ofre troppene sine, men han fortsatte å ofre dem til det ikke var flere igjen.³²³ En annen som har gitt Grant støtte, er T. Harry Williams som mener Grant var forut sin tid.³²⁴ Mot millenniumskiftet ser vi at det er flere som tar et oppgjør med «The Lost Cause» fremstillingen av Grant, blant andre Gary Gallagher. Han mener at Jubal A. Earlys kritikk ignorerte mye av det Grant gjorde i vest, og at hans militærkampanje i øst skjedde på premisser som ikke var foretrukne av Grant.³²⁵ Grant hadde favorisert å ikke kjempe mot Lee ved enhver anledning, men slik måtte det bare bli, hvis ikke kunne Konføderasjonen få

³¹⁹ Seidule, (2020), s. 2

³²⁰ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher" s. 128

³²¹ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 136

³²² Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 136

³²³ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 136-137

³²⁴ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 137

³²⁵ Bonekemper, (2017), s. 138

muligheten å sende menn mot Sherman i Georgia.³²⁶³²⁷ Andre hyllet Grants innovative strategier som konvergerende kolonner (altså samtidige angrep fra flere fronter mot et punkt) og vid omringning (gå rundt fienden for å presse dem fra alle kanter).³²⁸ Historikerne pekte på Grants mer enkle oppvekst, hvor Lee var født inn i en velstående familie slet Grant mye med fattigdom. Grant og Lee får begge sin ilddåp i den meksikansk-amerikanske krigen på 1840-tallet, Lee hadde allerede blitt offiser på det tidspunktet, mens Grant bare var en enkel materialforvalter. Dette gjorde allikevel at Grant fikk sansen for logistikk som kunne gi han en fordel i framtiden.³²⁹

Det er interessant å se at Lee har sluppet unna «Slakter» stempelet, mens han på en dag ved slaget om Gettysburg mistet Lee flere menn enn Unionen gjorde på 3 dager.³³⁰ I Overland hadde Lee sammenlignbare tall med Grant. Unionen hadde 118 000 menn, mens Konføderasjonen hadde 96 000 og antall døde viser 33 646 hos Lee og 52 788 hos Grant.³³¹ Men Grants forgjengere mistet flere menn, og det viktigste som skilte Grant fra hans forgjengere, var at han var villig til å jage Lee der de andre lot være.³³² Det er en logisk konklusjon å trekke at hvis «The Lost Cause» hadde hatt noen form for rot i virkeligheten ville en hvermannsen, klart å skape de resultatene Grant klarte om ikke bedre.³³³ Hvis dette tilfelle, hvorfor vant ikke Konføderasjonen slag ved Pittsburgh Landing, Vicksburg og Chattanooga hvor de var like mange eller flere?³³⁴ Hva hvis vi snur på tøringen og sier at om sørstatene hadde hatt like mange eller flere folk og ressurser, hva hadde skjedd da? Trolig hadde det da aldri blitt en borgerkrig i det hele tatt for da hadde de klart å holde på den

³²⁶ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s.156

³²⁷ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 138

³²⁸ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 139

³²⁹ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 139

³³⁰ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 140

³³¹ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 140

³³² Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 140

³³³ Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", s. 140

³³⁴ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 151

politiske og økonomiske makten i sterk nok grad.³³⁵ Det var nøyaktig de stagnerende befolkningsveksten og ressursene (og ingen tegn på at dette kom til å snu) som gjorde at sørstatene søkte løsrivelse i det hele tatt.³³⁶ Og man kan også tenke at det er ikke alltid en fordel å være flere, du må ofre flere folk til å passe på forsyningslinjer, okkupere territorier og ikke minst er det forventet at man skal også være på offensiven.³³⁷ Til slutt må man stille seg i Grants posisjon, hva skal du gjøre i hans situasjon? Skal du la være å bruke de fordelene du har? Er krig idrett eller politikk? Kanskje en sunnere debatt hadde heller vært å se om Grant klarte å yte maks av sine ressurser kontra hva enn «The Lost Cause» prøver på.³³⁸

Hvis Grant var så inkompetent som han var hadde han aldri slått Lee, han hadde aldri lyktes i vest hvor tallene var mye mer jevne.³³⁹ Ganske enkelt, «The Lost Cause» er ikke interessert i disse elementene, de vil ikke se på hele bildet, jo mer håpløs du får «The Lost Cause» til å virke, jo bedre. Til syvende og sist ser vi at mye av kritikken mot Grant er noe uberettiget. I 2017 utviklet en forsker ved navn Ethan Arshat en matematisk formell for å finne ut hvem de beste hærførerne gjennom tidene var. Dette er selvfølgelig ikke empirisk forskning, men det kan være interessant å se på allikevel. Han hentet denne formellen fra Baseball «WAR score» eller «Wins above replacements» som på mange måter vil være en formell som er en fordel for Grant. Men Lee kjempet flere slag, 27 mot Grants 16, og hadde derfor flere muligheter til å vise sine strategier på slagmarken. Av over 6600 generaler på listen kommer Grant på 7. plass med en «WAR score» på 5,023, han vant 12 slag, 3 endte i patstelling, og et tap. Dette gjør at han havner over Aleksander den store, Frederick den store og ikke minst Robert E. Lee som hadde en score på -1,994 (8 seire, 6 patstelling og 13 tap).

³³⁵ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 155

³³⁶ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 155

³³⁷ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 155

³³⁸ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 165

³³⁹ Simpson, "Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant", s. 155

5.1.6 Ild og total krigføring – General Sherman i “The Lost Cause”

“*The Devil went down to Georgia*”.

- Charlie Daniels

En annen general som kommer dårlig ut av «The Lost Cause», er William Tecumseh Sherman. Han stod for kanskje en av de mest kontroversielle handlingene under borgerkrigen med sin marsj mot sjøen. Ifølge noen var Georgia så ødelagt etter Shermans marsj at det tok hundre år å bygge opp igjen.³⁴⁰ Koker vi ned kritikken mot Sherman handler det i praksis om en ting. Før general Sherman invaderte Georgia var borgerkrigen angivelig en «Gentlemanskrig», sivile skulle spares for krig og kom ikke til å merke den på kroppen om vi ser bort fra mulig innkalling og økte skatter.³⁴¹ «The Lost Cause» mener at Sherman forkastet dette prinsippet ved å slåss så skittent, brutalt og ødeleggende som overhodet mulig, i ettertid har enkelte kalt Shermans marsj mot havet det første eksempelet på «total krigføring».³⁴² Siden sørstatene ikke kunne påstå at de var moralske og etiske overlegne siden de slåss for å bevare slaveriet, trengte de noe for å trekke ned nordstatene. Med Shermans tilsynelatende brutale kampanje i Georgia, sør og Nord-Carolina var et perfekt mål

Sherman lever fortsatt sterkt i minnet hos folk både i nord og sør. Han ble hedret ved at M4 tanksen fra 2. Verdenskrig ble oppkalt etter han. Filmen «Gone With the Wind» portretterer aldri Sherman, men han blir nevnt, i et flammehav i starten av filmen som framstiller sørstatene som et land fylt av «kavalerer og bomullsåkre, riddere og deres ladyer som siden hadde blitt tatt av vinden». Vinden skulle blåse gjennom Georgia hvor den onde hærførerens navn er utlyst i store bokstaver: «SHERMAN!».³⁴³

Det er viktig å etablere premisset for hvorfor Sherman deltar i borgerkrigen. For han var det egentlig bare et mål: Jobbsikkerhet. Shermans bror, John Sherman, var Senator for Ohio, han var kanskje den mest forhatte Sherman broren i sørstatene før og like etter borgerkrigen da

³⁴⁰ Moody, Wesley, (2017), “Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war”, I *Seven myths of the civil war*, redigert av Wesley Moody, (Hackett publishing company, Indianapolis), s. 143

³⁴¹ Moody, “Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war” s. 144

³⁴² Moody, “Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war” s. 143-144

³⁴³ Moody, Wesley (2011), *Demon of The Lost Cause: Sherman and Civil War history*, University of Missouri press, Columbia & London, s. 129

han var abolisjonist.³⁴⁴ Disse politiske oppfatningene delte ikke William, han var mer moderat i slavespørsmålet. Han mente det var eliten som burde styre, men at slavene burde bli behandlet bedre.³⁴⁵ Han eide aldri slaver, men det var nok mer på grunn av økonomi enn noe annet.³⁴⁶ William mente faktisk at abolisjonister var farlige ildsjeler.³⁴⁷ John tilbød broren flere politiske stillinger både før, under og etter borgerkrigen. For Sherman var ikke dette særlig fristende. Selv om en politisk stilling var bedre betalt visste han at i en politisk stilling er du under velgernes nåde. Jobbsikkerheten var derfor problemet til Sherman.³⁴⁸

Sherman kunne havnet i Konføderasjonens hender siden han var stasjonert der da krigen startet, men Sherman skrev i sine memoarer: «Ikke for en dag eller en time har en illojal eller opposisjonell tanke eksistert mot Onkel Sam».³⁴⁹ Han bestemmer seg derfor å bli værende i armeen, og så fort han blir tilbudt en kommando over en armé takker han ja.³⁵⁰ I et intervju med Lincoln skilte Sherman seg ut fra alle andre. Der de fleste ville ha mer og mer ansvar, kunne Sherman framstå som en som ikke ville ha mest ansvar i rommet. Sherman beskrev det selv som en frykt for å feile.³⁵¹ Men ser vi på Shermans intensjoner fra starten av (altså å fortsatt ha arbeid når krigen er omme) gir dette mening. Sherman fryktet at generalene som tok første og beste mulighet, ikke kom til å ha menn å kommandere mot krigens slutt da de kom til å være avskjediget for lenge siden, og han gjettet riktig.³⁵² Ta f. eks den tidligere nevnte McClellan som ble avskjediget mot slutten av 1862.³⁵³

Sherman hadde et svært turbulent forhold med pressen, noen hyllet han for viktige seiere. Andre kalte han mentalt ustabil og ikke godt nok forberedt til slag, akkurat det gjorde inntrykk på Sherman.³⁵⁴ Et viktig element Sherman måtte lære seg var hvordan man skulle

³⁴⁴ Moody, (2011), s. 7

³⁴⁵ Moody, (2011), s. 7-8

³⁴⁶ Moody, (2011), s. 7-8

³⁴⁷ Moody, (2011), s. 8

³⁴⁸ Moody, (2011), s. 9

³⁴⁹ Moody, (2011), s. 8

³⁵⁰ Moody, (2011), s. 10

³⁵¹ Moody, (2011), s. 10

³⁵² Moody, (2011), s. 10

³⁵³ Moody, (2011), s. 11

³⁵⁴ Moody, (2011), s. 13-14

potensielt stoppe geriljakrigere. Sherman hadde studert Napoleon og visste om problemene han fikk i Spania med geriljakrigere.³⁵⁵ Sommeren 1862 har Sherman kommandoen i Memphis i Tennessee, her var det svært mange konfødererte geriljaer i området. På grunn av byens strategiske verdi rett ved siden av Mississippi elva var det viktig for Unionen og få både menn, proviant og utstyr over elva, og dette var perfekt bytte for geriljaene. 24. september 1862 utlyser Sherman spesialordre nr. 254 som sier at for hvert Unionskip som ble skutt på, kom ti familier som var Sørstatssympatisører til å bli bortvist fra Memphis-området, og dette var ingen tom trussel.³⁵⁶ Tre uker senere blir 40 familier utvist, og hjemmene deres blir ødelagt slik at geriljaene ikke kunne ta dem i bruk.³⁵⁷

Når Grant blir tilbudt tittelen som øverstkommanderende for alle unionarmeer i mars 1864 må han dra østover. Med dette får Sherman mer ansvar enten han vil eller ikke.³⁵⁸ Sherman får en forsmak på hvordan Georgiakampanjen kom til å bli i Februar 1864, et halvt år før invasjonen. Sherman går på en kampanje til Meridian i Mississippi, som var en viktig sentralnerve i jernbanesystemet. veldig mye jernbane i og rundt Meridian ble ødelagt.³⁵⁹ Men Sherman kjempet få kamper, siden hans motpart i sørstatene, general Johnston, valgte en «Fabiansk» strategi. Oppkalt etter den romerske generalen Quitus Fabius Maximus Verrucosus, som mente at det er bedre å unngå å kjempe for å slippe å tape store slag og heller lede fienden inn i en felle.³⁶⁰ Dette gjør at Sherman tar Atlanta med svært liten motstand 22. Juli 1864. Johnston nektet selv etter krigen at han prøvde på en «Fabiansk» strategi, men mangelen på kamper fører til at enkelte aviser i sørstatene spekulerte på om dette frustrerte Lincoln og at han snart kom til å avskjedige Sherman, dette skjedde aldri.³⁶¹ Mot slutten av 1864 har Sherman et dilemma, han måtte velge om han skulle dra sin hær enda lenger inn i Georgia eller om han skulle returnere til østre Tennessee hvor situasjonen var uforutsigbar. Han velger det første alternativet, 15. November 1864 tar han med seg 60 000

³⁵⁵ Moody, (2011), s. 143

³⁵⁶ Moody, (2011), s. 14

³⁵⁷ Moody, (2011), s. 14

³⁵⁸ Moody, (2011), s. 22

³⁵⁹ Moody, (2011), s. 24

³⁶⁰ Moody, (2011), s. 26

³⁶¹ Moody, (2011), s. 27

menn lenger inn i Georgia mens han sender resten tilbake til Tennessee.³⁶² 14. Desember når de Savannah og tar byen, på veien hadde de møtt lite eller ingen motstand, de beveger seg nesten 10 miles hver dag. I praksis låner Sherman fra Napoleons bok og tar armeen av forsyningslinjen, dette gjør hæren mer mobil og de må derfor leve av landet.³⁶³³⁶⁴

Sherman leder en nokså brutal kampanje gjennom Georgia, han skriver selv at han skal «Få Georgia til å ule».³⁶⁵ Planen var å komme til Savannah før året var omme slik at man kunne bli forsynt av marinen. Siden skulle de dra nordover gjennom nord og Sør-Carolina for å møte Ulysses S. Grants hær i Virginia og ta Robert E. Lee i en knipetangsmanøver, tvinge han til å overgi seg og avslutte krigen.³⁶⁶ Når alt kom til alt nådde aldri Sherman Virginia, Robert E. Lee overga seg før Sherman nådde fram.

5.1.7 Sherman sett i moderne lys

Sherman har fått et bilde i både nord og sør som en brutal general som tok i bruk nye taktikker når andre lot være, begge sider påstår at Sherman fant opp konseptet «Total Krigføring».³⁶⁷ Altså en krig hvor alle mål, sivile eller ei, kan havne i kryssilden og hvor alle ressurser går til krigføring. Moody beskriver både det nordlige og sørlige historiesyn som feilaktige og samtidig svært like.³⁶⁸

Det som er interessant å bite seg merke til er hvordan Shermans status i sørstatene har endret seg over årene. Ved utgangen av borgerkrigen og i de første tiårene etter var Sherman faktisk populær (eller så populær som en nordstatsgeneral kunne bli). Hans fiender under krigen hadde blitt hans venner i fredstid, han og general Johnston brukte å studere gamle kart og mimre om gamle dager, general Hood fikk hjelp av Sherman ved å selge hans militær papirer til regjeringen.³⁶⁹ Ville et slikt monster hjulpet sine tidligere fiender? Generalene var ikke særlig likt, men de som fikk mest harme rettet mot seg var radikale republikanske politikere

³⁶² Moody, (2011), s. 28

³⁶³ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 146, 148-149

³⁶⁴ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 160

³⁶⁵ Moody, (2011), s. 33

³⁶⁶ Moody, (2011), s. 30

³⁶⁷ Moody, (2011), s. 1

³⁶⁸ Moody, (2011), s. 1

³⁶⁹ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 152-153

og ikke minst «Carpetbaggers».³⁷⁰ Shermans popularitet kan Først og fremst forklares med at han ikke støttet Gjenoppbyggingsprosessen like mye som andre nordstatsgeneraler.³⁷¹ Han var heller ikke fornøyd med at svarte soldater skulle få tjenestegjøre etter borgerkrigen og han var heller ikke så interessert i at de nylig frigjorte slavene skulle ha like rettigheter. Sherman holdt seg også utenfor politikken, selv om både Demokratene og Republikanerne ville ha han som presidentkandidat takket Sherman nei opptil flere ganger.³⁷²

Hvis vi ser på Shermans spesialordre 254 ble beskrevet som brutal i pressen, men han så ingen grunn til å unnskyldte sine handlinger.³⁷³ Resten av Shermans tid i Memphis er definert av et vanskelig spørsmål om hva de skulle gjøre med slaver som hadde rømt (i hvert fall fram til emansipasjonsproklamasjonen ble utstedt).³⁷⁴ Han prøver å holde seg utenfor vanlige folks dagligliv, såpass at han gjeninnfører byregjeringen, dette var ikke særlig populært i den nordlige pressen da de anså Sherman som for vennlig mot konføderererte.³⁷⁵

Hva var det som gjorde Shermans marsj så kontroversiell? Ganske enkelt, Sherman ødelegger mye industri på vei mot havet og dette ødelegger Konføderasjonens evne til å føre krig. Sherman kritiseres for å ikke holde mennene sine i god nok disiplin da det kunne forekomme plyndringer og voldtekter. Mer kontroversielt var bruken av den brente jords taktikk.³⁷⁶ Men anklagene mot at Sherman drev med total krigføring kan diskuteres, Sherman lot byene Macon, Columbus og Augusta være, alle med strategisk viktige posisjoner både med elv, havn og jernbane.³⁷⁷ Noen historikere mener Sherman førte nettopp denne typen krig for å vise at Konføderasjonen kunne virke som om de hadde et hardt skall som var vanskelig å knuse, men inni var det hult og lett å erobre.³⁷⁸

³⁷⁰ Moody, (2011), s. 61

³⁷¹ Moody, (2011), s. 67

³⁷² Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 153

³⁷³ Moody, (2011), s. 15

³⁷⁴ Moody, (2011), s. 15-16

³⁷⁵ Moody, (2011), s. 17

³⁷⁶ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 148

³⁷⁷ Moody, (2011), s. 33

³⁷⁸ Moody, (2011), s. 33

Selv om Shermans ettermæle i nordstatene hadde vært noe blandet etter krigen, var han generelt sett populær og anerkjent som en dyktig hærfører ved sin død. Det kunne man se i at han fikk flere statuer dedikert til sitt minne.³⁷⁹ Kanskje den mest kjente er i Central Park i New York, som portretterer Sherman ridende på hest. Noe kontroversielt tramper hesten på en konge, et symbol på Georgia.³⁸⁰ Kanskje startskuddet på Shermans skjebne som skyteskive i «The Lost Cause» starter når president Hayes påstår at Sherman var en dyktigere hærfører enn Lee. Etter dette ser vi at det kommer flere ondsinnede personangrep fra sørstatene.³⁸¹ Det som skiller Sherman fra Grant i hvordan de er portrettert i «The Lost Cause», er at Grant blir framstilt som en inkompetent fyllik som ikke visste hva han gjorde, mens Sherman derimot var fullt klar over hva han gjorde. I følge «Confederate Veteran» bedrev Sherman en terrorkampanje i Georgia og var nærmest en krigsforbryter.³⁸² Tilhengere av «The Lost Cause» sitt mot eksempel, Konføderasjonens invasjon i Maryland i september 1862. Ifølge «The Lost Cause» oppførte Lees menn seg eksemplarisk overfor privat eiendom, i motsetning til Shermans bøller i Georgia.³⁸³ I virkeligheten stjal Lees menn minst like mye fra sivile i Maryland som Shermans menn i Georgia.³⁸⁴ Hvis Lee gav ordre som respekterte privat eiendom var det for å opprettholde disiplin mer enn noe annet.³⁸⁵ Sherman ga lignende ordre om at ingen bortsett fra Sherman og hans nærmeste offiserer fikk lov til å gå inn i private hjem.³⁸⁶

«Confederate Veteran» var også fylt med historier om kvinner som ble grusomt behandlet av Yankeene. Ifølge Moody var mange av disse historiene var oppdiktet, andre var overdrevne, men i mange tilfeller viste soldatene fra nord god oppførsel.³⁸⁷ Enkelte ble overrasket over hvor godt de ble behandlet da de hadde hørt historier og fryktet det verste.³⁸⁸ Men for enkelte

³⁷⁹ Moody, (2011), s. 99

³⁸⁰ Moody, (2011), s. 81

³⁸¹ Moody, (2011), s. 100

³⁸² Moody, (2011), s. 108

³⁸³ Moody, (2011), s. 109

³⁸⁴ Moody, (2011), s. 109

³⁸⁵ Moody, (2011), s. 109

³⁸⁶ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 148-149

³⁸⁷ Moody, (2011), s. 110

³⁸⁸ Moody, (2011), s. 110

i sørstatene var bare det å gå inn i noen sitt hjem et overgrep mot landsdelens kvinner.³⁸⁹ De fleste alvorlige hendelsene skjedde når hovedstyrken hadde passert. Ofte var de som hang etter mer brutal mot sivilbefolkningen, men vi vet ikke hvem disse mennene var. Siden Sherman ikke okkuperte land og Konføderasjonens styrker var konstant på rømmen, kunne det være komplett anarki når Sherman forlot et område.³⁹⁰ Trolig var nok noen av forbrytelsene gjort av etterløpere og desertører fra Shermans armé, men på grunn av at de var i konstant bevegelse er det vanskelig å vite, da mange av de som ble hengende etter dro nordover igjen med de skadde.³⁹¹

Et annet element Sherman kritiseres for, var at han tok slaver som tilsynelatende hadde lyst å forbli med sine herrer. Dette skal vi se i større detalj på senere når vi ser på «Black Confederates» myten, men i praksis følger bare Sherman ordre. I praksis er emansipasjonsproklamasjonen en militærordre som erklærer alle slaver i stater som er i aktivt opprør, for frie. I sørstatene ble det fortalt historier om slaver som forsvarte sine herrer på slagmarken, beskyttet de på hjemmefronten og omså bar sine herrers lik hjem om de falt i kamp³⁹². Et sentralt element ved anklagene mot Sherman er at hverken Lincoln eller Grant støttet Shermans idé om å invadere Georgia, dette for å svartmale Sherman som en gal hund som gikk på sin egen personlige terrorkampanje for heder og ære. Dette er et noe tynt argument da det framstår at Sherman hadde både Lincoln og Grants fulle støtte.³⁹³

Shermans bruk av ild som er hans desidert mest kontroversielle øyeblikk. Ilden er en ide av Shermans overingeniør Orlando Poe. Den skulle bare brukes som en siste utvei for å ødelegge Georgias «Krigsskapende industri». Spesielt var det brannen i Columbia i Sør-Carolina i Februar 1865 som var kontroversiell. Sherman påsto at da de ankom byen var brannen allerede påtønt, mens kritikerne mente at dette var nok et eksempel på at Sherman ikke klarte å holde mennene sine under kontroll.³⁹⁴³⁹⁵ Brannen er såpass kontroversiell at det ble satt ned

³⁸⁹ Moody, (2011), s. 110

³⁹⁰ Moody, (2011), s. 110

³⁹¹ Moody, (2011), s. 110

³⁹² Moody, (2011), s. 111

³⁹³ Moody, (2011), s. 53-54

³⁹⁴ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 148

³⁹⁵ Moody, (2011), s. 115

en granskningskommisjon hvor Sherman og Wade Hampton fra sørstatene må vitne. Sistnevnte påsto at Columbia ble nedbrent fordi det var hevn for løsrivelse, hvor Sør-Carolina var den første staten som steg ut av Unionen.³⁹⁶ Kommisjonen fant at det var ikke Sherman sin skyld at Columbia brant, men Shermans kritikere påsto at vitnene løy og at Sherman indirekte innrømmet skyld i sine memoarer.³⁹⁷ På mange måter likte Sherman at han ble svartmalt av sine tidligere motstandere, han følte at det gav han den annerkjennelsen han fortjente i sin militærtjeneste.³⁹⁸ Marsjen i Sør-Carolina var fundamentalt annerledes enn i Georgia da det tørre furulandet hadde blitt erstattet med elver og sumper.³⁹⁹ Brannen i Columbia debatteres den dag i dag, men et perspektiv var at det er general Wade Hampton som startet ilden og at hans menn ranet og plyndret på vei ut før Shermans menn må fungere som brannmenn i det de kom inn.⁴⁰⁰

Shermans marsj mot havet er et komplekst narrativ som ikke kommer til å slutte å være kontroversielt. Grunnen til at marsjen ble så relevant som den ble var nøyaktig fordi den var så vellykket. Hadde krigen sluttet tidligere, hadde det sett ut som om Sherman var på bærtur. Kritikerne vil påstå at marsjens mål var å bringe krigen til de sivile, knuse deres moral og ødelegge Georgias industri. Hadde dette vært tilfelle, ville Sherman tatt de tidligere nevnte byene med stor industrikapasitet.⁴⁰¹ Sherman kan kritiseres for å ødelegge jernbane, men det gjorde så å si alle generaler i borgerkrigen.⁴⁰² Når det kommer til folkets moral, var nok den allerede nede for telling. Hva enn Shermans menn gjorde eller ikke gjorde, så ville det at sørstatene led tap etter tap både i øst, vest og til sjøs gjøre nok at moralen til folket allerede ville være på bunnivå.⁴⁰³ I mange tilfeller finner vi at aviser i sørstatene overdrev grusomhetene som skjedde for å kunne oppildne folket og troppene,⁴⁰⁴ tilsynelatende med liten suksess. Men dette er en bevisst strategi brukt flere ganger i historien, da å

³⁹⁶ Moody, (2011), s. 115

³⁹⁷ Moody, (2011), s. 115

³⁹⁸ Moody, (2011), s. 116

³⁹⁹ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 150

⁴⁰⁰ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 150

⁴⁰¹ Moody, (2011), s. 119

⁴⁰² Moody, (2011), s. 140

⁴⁰³ Moody, (2011), s. 119

⁴⁰⁴ Moody, (2011), s. 119

umenneskeligjøre fienden som onde kan være med å samle folket til motstand.⁴⁰⁵ De lærde strides ofte om grusomheter egentlig skader moralen til fienden, for det kan tilsynelatende oppildne folket, men dette skjedde altså ikke i sørstatene.⁴⁰⁶

Går vi til 1. Verdenskrig kan man se at Sherman har gått fra en noe kontroversiell skikkelse til å være et nesten utelukkende hatobjekt.⁴⁰⁷ Dette var fordi barna til borgerkrigsveteraner ble opplært til å anse Sherman som et monster. Mens han i nord ble ansett som en del av «den hellige treenighet» sammen med Lincoln og Grant.⁴⁰⁸ Historikerne bekrefter dette synet, en av de første som skriver om Sherman er Garnet Wolseley. Han hadde observert general Lee for den britiske hæren for å se hva de kunne lære av han om strategi, og hans skrifter er derfor svært pro-Konføderasjonen.⁴⁰⁹ Men Wolseley mente at Sherman var en god offiser, på mange måter nordstatenes «Stonewall» Jackson. Når Sherman fikk en ordre han ikke likte, fullførte han den allikevel.⁴¹⁰ For Wolseley var marsjen mot havet minst like mye en forestilling som det var krigføring, her var det tydelig for alle å se at sørstatene var på randen av kollaps og ikke kunne forsvare seg selv.⁴¹¹

En annen historiker som tok Sherman i forsvar på første halvdel av 1900-tallet, var britten Basil Hart. Han har lenge vært svært kontroversiell da han kritiserte den britiske regjeringen sterkt under 2. verdenskrig. Sitatene hans ble brukt i Nazi-propaganda, og noen anklaget han til og med for spionasje.⁴¹² Han forsvarte Shermans handlinger ved slaget om Chattanooga og at Sherman ikke valgte å evakuere Atlanta.⁴¹³ Hart viste også til de offisielle ordrene om hva soldater kunne og ikke kunne gjøre som bevis på at Sherman var uskyldig i det han var anklaget for. Soldatene kunne ta kveg, plukke frukt og grønnsaker så fremst marsjen var i sikte, kavaleriet hadde også dispensasjon til å ta hester og muldyr. Han mener også at Sherman gjorde lite forskjell på fattig og rik, og at mye av skylden for det som skjedde lå hos

⁴⁰⁵ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 161

⁴⁰⁶ Moody, (2011), s. 140

⁴⁰⁷ Moody, (2011), s. 125

⁴⁰⁸ Moody, (2011), s. 125

⁴⁰⁹ Moody, (2011), s. 132

⁴¹⁰ Moody, (2011), s. 133

⁴¹¹ Moody, (2011), s. 133

⁴¹² Moody, (2011), s. 135

⁴¹³ Moody, (2011), s. 135-136

ulydige offiserer.⁴¹⁴ Hart mener at den eneste måten man kunne avskrekke dette var ved å innføre dødsstraff. For å få dette gjort måtte du ha samtykke fra presidenten og Lincoln var kjent for å vise nåde, det ville vært svært unødvendig også da krigen var på vei mot slutten.⁴¹⁵ Hart var derimot ikke enig i at Sherman var en revolusjonær militærstrateg, han mente at Sherman lånte for mye av Napoleon og Scipio Africanus til å anses som nyskapende.⁴¹⁶

En tredje brite var ikke like henrykt over Sherman. Den tidligere nevnte John Fuller mente at Sherman representerte det verste i moderne krigføring, han beskrev hans taktikk som en «retur til barbari» og brukte mye av Shermans ord mot han, ofte tatt ut av kontekst for å svartmale han så mye som overhodet mulig.⁴¹⁷ Problemet med dette er at det er en stor forskjell på hva Sherman sa han skulle gjøre, hva han skrev og hva han faktisk gjorde.⁴¹⁸ Fuller trodde fullt på hva avisene skrev om Shermans marsj og mente at store, moderne, demokratiske, industrielle armeer bare kom til å bringe død og ødeleggelse hvis de fikk boltre seg fritt som Sherman gjorde, ifølge han var det bedre at små profesjonelle arméer skulle utkjempe krigene.⁴¹⁹

Dette bringer inn debatten om Sherman drev med total krigføring eller ikke. Det er vanskelig å definere, da total krigføring som konsept først ble utformet i 1921.⁴²⁰⁴²¹ En «Lost Cause» historiker ved navn John B. Walters publiserte en artikkel i 1948 hvor han var overbevist om at Sherman drev med total krigføring fordi han i et brev til Salmon P. Chase skrev: «Når en nasjon er i krig med en annen er hele folket i det ene fienden til det andre».⁴²² Walters mente dette var innrømmelse fra Sherman av at det var greit å være brutal mot sørstatenes borgere.⁴²³ Noen skyldte på hans oppdragelse, og at han utviklet et eksepsjonelt hat mot

⁴¹⁴ Moody, (2011), s. 136

⁴¹⁵ Moody, (2011), s. 136-137

⁴¹⁶ Moody, (2011), s. 138

⁴¹⁷ Moody, (2011), s. 141

⁴¹⁸ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 155

⁴¹⁹ Moody, (2011), s. 142

⁴²⁰ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 163

⁴²¹ Moody, (2011), s. 142

⁴²² Moody, (2011), s. 143

⁴²³ Moody, (2011), s. 143

sørstatene da han var stasjonert i Sør-Carolina.⁴²⁴ Men for alt vi vet så var den eneste plassen Sherman virkelig hatet hans hjemstat Ohio.⁴²⁵ Han bruker Shermans tiltak mot geriljaene i Memphis også som et eksempel på total krigføring.⁴²⁶ Walters er belastet for at han selektivt valg av kilder og konspirasjonsteorier når han mener at Shermans ordre om å oppføre seg bare var for at de offisielle dokumentene kunne vise det og renvaske ham i framtiden.⁴²⁷ Men timingen til denne artikkelen var kanskje det som gjorde den mest kjent. I 1948 hadde USA sin beryktede Marshall Island atomtest, Sovjetunionen startet sin første atomreaktor (et år senere ville de avfyre sin første atombombe) og den mest brutale krigen i manns minne var nettopp over, den som faktisk var et eksempel på total krigføring.⁴²⁸ Atomtrusselen begynte å henge over verden og folk var derfor interessert i å lære hvor total krigføring kom ifra.

Utover siste halvdel av 1900-tallet fortsetter angrepene på Sherman, for å nevne noen eksempler på bøker som svartmaler Sherman: «*The general who marched to hell*» (1951) av Earl Schenck Miers, «*Merchant of terror: general Sherman and total war*» (1973) av John B. Walters. Den sistnevnte kom ut i en tid hvor tilliten til militæret og den føderale regjeringen var på bunn etter Vietnamkrigen og Watergate. Spesielt My Lai massakren gjorde inntrykk på folket. Walters motiv var ganske klart, hvis en industriell stat var villig til å gjøre grusomheter mot en agrar stat ville folk se at USA i 1968 og USA i 1864 ikke var så forskjellig. Dermed kunne han linke «The Lost Cause» opp mot Vietnam.⁴²⁹ En annen som ville svartmale Sherman, var journalisten James Reston jr. Hans hovedanklage mot Sherman var at han angrep fattige oftere enn han angrep rike. Hans forskningsmetode var å følge Shermans spor gjennom Georgia. Men der finner han noen feil med «Lost Cause» historien, i det mange av husene Sherman skal ha brent ned enda stod.⁴³⁰ En annen forsker brukte Shermans journaler og kart, og fant ut at det var tiden og tørråte som var husenes største fiende, ikke Yankeene.⁴³¹

⁴²⁴ Moody, (2011), s. 148

⁴²⁵ Moody, (2011), s. 148

⁴²⁶ Moody, (2011), s. 143

⁴²⁷ Moody, (2011), s. 144

⁴²⁸ Moody, (2011), s. 145

⁴²⁹ Moody, (2011), s. 145

⁴³⁰ Moody, (2011), s. 146

⁴³¹ Moody, (2011), s. 146

Det han derimot mente var det mest skadelige Sherman gjorde, var at han reduserte arbeidskraft i form av slaver og husdyr, både i form av dyr som produserte mat eller skulle slaktes, men spesielt arbeidsdyr som hester, muldyr og okser.⁴³² Alt dette passer inn i «Lost Cause» mytologien hadde det ikke at Konføderasjonen hadde konfiskert disse dyrene lenge før Sherman marsjerte gjennom Georgia.⁴³³ Det siste bidraget om Sherman kommer fra en forsker som heter Noah Andre Trudeau, han mente at selv om Sherman kunne være brutal er han ikke ond som «The Lost Cause» vil at han skal være.⁴³⁴ Problemet er at mange historikere mener at på grunn av «The Lost Cause» og ikke minst populærkulturen kan man nesten ikke skyldte på historikerne for at Sherman har fått det ryktet han har.⁴³⁵ Moody konkluderer dystert med: «En dag vil amerikanerne kunne se på historien om det siste store opprøret med rolig upartiskhet, der er vi ikke enda».⁴³⁶

Ironisk nok er det kanskje et mer ukjent aspekt ved Sherman som får mest kritikk i dag, nemlig hans behandling av urinnvånere i flere kriger på 1870 og 1880-tallet mens han var kommanderende general for USAs armé fra 1869 til 1883. For å konkludere må vi se igjen på «The Lost Cause» grunntanke om at sivile var spart i krig fram til general Sherman, dessverre var ikke Shermans marsj det første eller siste eksempelet på at sivile var utsatt for krig. Herodot beskrev hva Xerxes armé gjorde mot sivilbefolkningen i antikkens Hellas.⁴³⁷ Spartanerne og Athenerne herjet med hver sine sivilbefolkninger i den peloponnesiske krig (431-404 fvt.).⁴³⁸ I Hundreårskrigen (1337-1453) angrep den britiske hæren sivile for å lokke ut den franske hæren.⁴³⁹ I samme århundre som borgerkrigen ser vi stor brutalitet mot sivile i områder Napoleons hær okkuperer.⁴⁴⁰ På det amerikanske kontinentet får vi også et eksempel

⁴³² Moody, (2011), s. 146

⁴³³ Moody, (2011), s. 146

⁴³⁴ Moody, (2011), s. 150

⁴³⁵ Moody, (2011), s. 151

⁴³⁶ Moody, (2011), s. 151

⁴³⁷ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 160

⁴³⁸ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 160

⁴³⁹ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 160

⁴⁴⁰ Moody, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", s. 160

når under Texas revolusjon (1835-1836) tar general Antonio Lopez de Santa Anna og jevner hus med jorden, ødelegger åkrer, slakter husdyr osv.⁴⁴¹

6 De lykkelige, lojale slavene

I kapitlet om Staters rettigheter så vi at ifølge «The Lost Cause» var ikke slaveriet grunnen for at det ble krig. «The Lost Cause» går videre med å si at slavene var lykkeligere i fangenskap enn i frihet da slavene ikke visste hva dem skulle gjøre med friheten. Men det er noe dypere under overflaten av det amerikanske slaveriet som gjør at det er spesielt vanskelig å snakke om. På mange måter ble de afrikanske slavene behandlet så dårlig nøyaktig fordi at deres herrer anså de i beste fall som undermenneskelig og i verste fall ikke menneske i det hele tatt. Det er denne underliggende rasismen som ligger til rette for Jim Crow lovene etter borgerkrigen.⁴⁴² Plantasjelivet har blitt romantisert i «The Lost Cause» som det perfekte fredfulle liv som alle måtte strebe etter i verk som «Tatt av vinden». Det største biproduktet av «Det nye sør» er tanken, romansen om livet i «Det gamle sør». Slavene (og da spesielt hus-slavene, de som jobbet innendørs som tjenere) var å anse som en del av familien.

Mye av grunnen for hvorfor de hvite innbyggerne i sørstatene fryktet hva slavene kunne finne på å gjøre skulle de bli frie og få like rettigheter.⁴⁴³ Denne frykten økte noe betraktelig etter det vellykkede slaveopprøret på Haiti som tok slutt i 1804. Ifølge «The Lost Cause» var et trygt og lykkelig liv på plantasjonen fratatt han med gjenoppbyggingen, han var jaget, hadde ikke noe meningsfylt arbeid og var forvirret av hans politiske eksistens. Andre beskrev at slaveriet i sørstatene som «den minst brutale formen for slaveri i menneskehetens historie». I følge «The Lost Cause» ble slavene godt behandlet nøyaktig fordi det var tydeligvis ansett som tabu å ikke ta vare på slavene sine. Det er her det er essensielt å forstå de få frie svarte som eksisterte i sørstatene. Løsrivelsesbevegelsen som spredte seg vinteren/våren 1860-61, hva ville et vellykket opprør se ut for dem? Kom de snart til å være i de samme lenkene igjen?

Flere av slavene ble tvunget til å være med herrerne sine ut i krigen. Men de var ikke kampklare soldater, de var kokker, stallgutter, tjenere osv.⁴⁴⁴ Selvfølgelig var det enkelte

⁴⁴¹ Moody, «Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war», s. 160

⁴⁴² Seidule, (2020), s. 30

⁴⁴³ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 55-56

⁴⁴⁴ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 57

svarte som fikk litt mer ansvar enn andre. Det var en slave ved navn Holt Collier som fikk speide terrenget, en annen ved navn Dick Poplar ble indirekte registrert som «menig» da han ble tatt til krigsfange, alt dette og flere historier til har bidratt til myten om de lojale slavene.⁴⁴⁵

Der er stemmer blant konfødererte politikere som vil at kreoler skal kunne tjenestegjøre fra starten av krigen, men de blir alltid skutt ned av kongressen i Richmond.⁴⁴⁶ Mot slutten av krigen blir Konføderasjonen såpass desperat at de har ikke noe valg lenger og tillater at slavene kan tjenestegjøre i bytte mot sin frihet skulle Konføderasjonen vinne.⁴⁴⁷⁴⁴⁸ Dette var dog ikke særlig populært, et kongressmedlem fra Georgia beskrev dette som: «Begynnelsen på slutten av revolusjonen».⁴⁴⁹ Selv om lovgivningen ble gjennomført ble aldri disse regimentene satt ut i kamp.⁴⁵⁰ Vi finner så å si ingen rapporter, brev eller dagbøker fra hverken offiserer eller soldater som forteller om disse svarte soldatene som kjempet for sørstatene.⁴⁵¹ I nord har vi flere kilder fra den vanlige soldat som forteller om afro-amerikanske soldater på godt og vondt. Det er viktig å anerkjenne intensjoner. «The Lost Cause» vil påstå at tilstanden til en svart tjener i Konføderasjonens hær er irrelevant, han bidrar til en sak uansett hva hans intensjon og ønsker er.⁴⁵² Og det er i det paradokset oppstår, hvis svarte er mindreverd enn hvite, hvorfor skal de kjempe og dø for et folk som hater dem?

Hele denne teorien om svarte konfødererte faller noe sammen når man ser på 3 ganske spesifikke elementer: 1. Slaveriet var et netto gode for slavene. 2. På grunn av dette var tilliten mellom slave og herre såpass godt at en slaveeier ville med glede armere slavene. 3. Slaveriet var aldri sentralt i konføderasjonens sak.⁴⁵³ Selv hvis «Black Confederates» myten

⁴⁴⁵ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 60

⁴⁴⁶ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 56-57

⁴⁴⁷ Dobby, Adam H. (2020), *The false cause: Fraud, fabrication and white supremacy in Confederate memory*, University of Virginia press, Charlottesville & London, s. 128

⁴⁴⁸ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 58

⁴⁴⁹ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 58

⁴⁵⁰ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 58-59

⁴⁵¹ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 59

⁴⁵² Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 64

⁴⁵³ Dobby, (2020), s. 128

hadde vært sann ville de allikevel vært i såpass undertall i forhold til de som tjenestegjorde i unionen at det er nesten irrelevant. «The Lost Cause» vil også påstå at slavene ble bedre behandlet i sørstatenes militærleirer enn i nordstatenes militær fordi de var segregert der. De svarte soldatene fra nord gir oss et ganske klart svar på tiltale når det kommer til hvem de svarte støttet i denne konflikten. De visste hvem fienden var, hva de slåss for og hva et eventuelt tap kunne føre til. Så mange som 180 000 svarte soldater (da cirka 10% av hæren) slåss for Unionen mot slutten av krigen,⁴⁵⁴ mange av dem rømte slaver. Forklaringen ligger i at svarte mennesker, frie eller ei, hadde null kjærlighet for sørstatene, Konføderasjonen, Militæret og sine herrer. Man kan omså bare sammenligne tall med nordstatene. I løpet av borgerkrigen flyktet 400 000 slaver (10% av den totale slavebefolkningen) nordover i tillegg til de 180 000 som tjenestegjorde i Unionens armé.⁴⁵⁵ Sammenlign dette med at det bare var rundt 2800 svarte som påberopte seg pensjon i sørstatene og støtten er ikke i nærheten av hva man skulle trodd hvis «Black Confederates» myten var sann.⁴⁵⁶ Andre vil bruke bilder som bevis, et kjent bilde er av Andrew Chandler og hans slave Silas Chandler, i bildet er Silas armert og tilhengere av «The Lost Cause» har dermed brukt dette som bevis at det fantes svarte soldater som kjempet for sørstatene men Silas forble en slave helt til krigen var slutt.⁴⁵⁷ Hvis de 3 punktene i starten av paragrafen var sanne, hvorfor kjempet det så mange svarte soldater på Unionens side? Hvorfor nektet konfødererte politikere å la dem bli med i militæret før en måned før overgivelsen på Appomattox? Hvorfor sier Alexander Stephens at slaveriet er selve hjørnesteinen i sørstatene?

Forestill deg livet til en svart mann i sørstatene siste halvdel av 1800-tallet. Du har lite politiske og sosiale rettigheter grunnet Jim Crow lovene, du kan bli satt i fengsel og utsatt for straffearbeid eller du kan rett og slett bli lynchet av dine medborgere som hater deg. Det er derfor svært sannsynlig at overlevelsesinstinktet slår inn for mange.⁴⁵⁸ Og med det begynner svarte innbyggere i sørstatene å spille en slags karikatur av seg selv, ofte ble disse karakterene kalt «Onkel» etter boken «Onkel Toms hytte».⁴⁵⁹ Det betydde ikke at selv om de «visste sin

⁴⁵⁴ Domby, (2020), s. 123

⁴⁵⁵ Domby, (2020), s. 123

⁴⁵⁶ Domby, (2020), s.123

⁴⁵⁷ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 66

⁴⁵⁸ Domby, (2020), s. 117

⁴⁵⁹ Domby, (2020), s. 150-151

plass» og fikk til slutt pensjon. De fikk ikke søke før i 1927, da var mange allerede døde og dette innbød til pensjonssvindel.⁴⁶⁰ Sørstatenes villighet til å se en annen vei forteller oss alt vi trenger å vite, de trengte historien om den tilsynelatende lojale slave.⁴⁶¹

Bare 83 var på «B-Pensjon» i 1929⁴⁶² Deres pensjon bare en brøkdel av hva hvite soldater fikk, en hvit soldat kunne få så mye som 175 dollar i året (cirka 3100 dollar hvis vi tar høyde for inflasjon) mens en svart tjener kunne bare få 11 dollar i året (cirka 200 dollar tar vi høyde for inflasjon).⁴⁶³ Går vi dypere og ser på budsjettene til statene er tallenes tiltale klar, i 1924 hadde Sør-Carolina satt av 750 000 dollar (13,2 millioner dollar i dag hvis vi tar høyde for inflasjon) til hvite pensjonister og 3000 dollar (52 000 dollar i dag tar vi høyde for inflasjon) til svarte pensjonister.⁴⁶⁴ Avisene brukte historiene om svarte som hadde fått pensjon som inspirerende historier om slaver som endelig får betalt for sitt harde arbeid og hvor lojale de hadde vært før, under og etter krigen.⁴⁶⁵ Skulle de dø før sine koner hadde dem ingen måte å heve livsforsikring på i motsetning til hvite enker som kunne heve sin avdødes ektemanns pensjon.⁴⁶⁶ Dette med pensjon spiller en viktig rolle i «The Lost Cause» fordi det får sørstatene til å virke harmonisk fordi Slavene aksepterte å bli behandlet annerledes.⁴⁶⁷ For å kunne få en full pensjon måtte vedkommende være fri under borgerkrigen, var du slave og ble med din herre ut i krigen fikk du en enda mindre pensjon.⁴⁶⁸ Det var ikke mange som kunne bevise dette så flere måtte lyve for å få pensjon.

Domby bruker eksempelet om Eli Williamson, en fri svart mann som tjenestegjorde på båten «Curlew» som brant ned for å hindre at fienden skulle få tak i båten.⁴⁶⁹ I sjøslaget ved Roanoke Island knekker Williamson armen og tjenestegjør ikke igjen i krigen, ikke fordi

⁴⁶⁰ Domby, (2020), s. 105

⁴⁶¹ Domby, (2020), s. 123

⁴⁶² Domby, (2020), s. 111

⁴⁶³ Domby, (2020), s. 110

⁴⁶⁴ Domby, (2020), s. 113

⁴⁶⁵ Domby, (2020), s. 114

⁴⁶⁶ Domby, (2020), s. 110

⁴⁶⁷ Domby, (2020), s. 110

⁴⁶⁸ Domby, (2020), s. 111

⁴⁶⁹ Domby, (2020), s. 104

armen hans aldri ble bedre men for han ville ikke tjenestegjøre lenger for Konføderasjonen.⁴⁷⁰ Etter krigen spilte Williamson, som mange andre rollen som «Den Lojale Slave» for å unngå konfrontasjoner.⁴⁷¹ Det er her vi må forstå selve essensen av hvordan «Black Confederates» myten utvikler seg. Domby skriver at myten går fra å handle om slaver som er lojal til sine herrer, til slaver som er lojale til Konføderasjonen før det kulminerer i det 20. århundre med slaver som aktivt slåss for Konføderasjonen.⁴⁷² «The Lost Cause» baserer seg utelukkende på minnene til den hvite befolkningen, dernest rike hvite. W. J Cash skrev i sin bok «The mind of the south» fra 1941 at sørstatene hadde: «[en] vedvarende trang til å rettferdiggjøre sin karriere, og viljen til å stenge ute synet om det gryende hatet og brutaliteten mot svarte mennesker».⁴⁷³ I følge Domby førte dette til en nostalgi for et land som aldri hadde eksistert.⁴⁷⁴

Domby forteller om flere som løy for å bevare sin økonomiske og sosiale status. Alfred Blackburn var en skuespiller som fortalte sin historie om hvor godt han ble behandlet av sin herre og andre hvite helt fram til sin død i 1951.⁴⁷⁵ Han fortalte om hvordan han fulgte sin herre ut i krigen og forsvarte han med kniv ved slaget ved Bull Run, denne kniven ble til et sverd mot slutten av hans liv.⁴⁷⁶ Blackburn løy hele veien, han prøvde bare å skaffe seg en pensjon. På et tidspunkt påsto han at han var 16 ved krigens utbrudd, men mot slutten av sitt liv påsto han at han var født i 1842, Blackburn var ikke 109 da han døde, han var 91, født i 1860.⁴⁷⁷ Men det var nøyaktig dette hvite innbyggere i sørstatene ville høre, hvis en slave var så glad i sin herre og livstilstand kunne ikke slaveriet være ille.

For å mate på myten om de lojale slavene ville UDC sette opp et nasjonalt monument for «Mammyene» altså kvinnelige hus-slaver som i praksis opptrådte som barnepiker.⁴⁷⁸ Svarte Borgere ville ikke ha dette monumentet. De som satte opp disse monumentene som hyllet

⁴⁷⁰ Domby, (2020), s. 106

⁴⁷¹ Domby, (2020), s. 108

⁴⁷² Domby, (2020), s. 109

⁴⁷³ Domby, (2020), s. 112

⁴⁷⁴ Domby, (2020), s. 112

⁴⁷⁵ Domby, (2020), s. 119

⁴⁷⁶ Domby, (2020), s. 119-120

⁴⁷⁷ Domby, (2020), s. 119

⁴⁷⁸ Domby, (2020), s. 112

sørstatenes kamp hadde ingen intensjon om å hylle slavene eller deres tilstand i det gamle sør, så for å finne ut hvorfor det er så viktig i dag å si at slavene var lykkelige i fangenskap må vi igjen se til populærkulturen. I 1977 kommer serien «*Roots*» ut som følger en afrikansk slekt fra de blir fanget i 1750 til de er fri etter borgerkrigen.⁴⁷⁹ Et annet eksempel på at det er ganske tydelig at slaveriet og bakenforliggende rasisme var en grunn for krigen er ganske tydelig når du ser hvordan fangede offiserer som ledet svarte soldater ble behandlet kontra offiserer for hvite regimenter. Det mest kjente eksempelet er Oberst Robert Gould Shaw som blir drept sammen med sin 54. Massachusetts regiment i Charleston, Sør-Carolina den 18. Juli 1863. Konføderasjonen setter Shaw i bunnen av en massegrav ment som en fornærmelse mot han. Det var flere som ville grave han opp og gi han en egen grav, men Roberts far, Frank Shaw sa følgende: «Vi vil ikke at hans legeme skal fjernes der den ligger, omringet av hans modige og pliktoppfyllende soldater». Filmen «*Glory*» fra 1989 med Matthew Broderick og Morgan Freeman portretterer disse hendelsene.⁴⁸⁰⁴⁸¹ Med andre ord, å fortelle historien til både slavene og svarte soldater ble viktigere i Hollywood på samme måte som det ble produsert filmer som var sympatiske ovenfor sørstatene på tidlig 1900-tallet. Med dette trengte tilhengerne av «The Lost Cause» noe å kontre med, dermed ble myten om den lojale lykkelige slave kultivert for alt den var verdt utover 1900-tallet. Men historien om «*Glory*» forteller oss at skulle svarte soldater bli tatt til fange var deres muligheter for å bli massakrert adskillig større.⁴⁸² Det er ganske fellende bevis på at «Black Confederates» og «The Lost Cause» versjon av historien ikke har noen rot i virkeligheten og man kan bare stille seg spørsmålet hvilken effekt dette har hatt på raseforholdet i sørstatene.

6.1 Religiøse og Etniske aspekter ved «The Lost Cause»

«The Lost Cause» vil påstå at nordstatene og sørstatene var såpass annerledes kulturelt at USA ikke kunne bestå i lengden, dette gjaldt også religion. En del av den amerikanske grunnfortellingen er om puritanerne som flyktet religiøs forfølgelse i England og dro dermed over Atlanteren for å dyrke sin gud i fred. Men disse puritanerne gikk i land i nordstatene og dette ble brukt som bensin på bålet for «The Lost Cause». Borgerkrigen i seg selv fikk også

⁴⁷⁹ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 70

⁴⁸⁰ Simpson, «African Americans in Confederate military service: Myth and reality», s. 70

⁴⁸¹ Domby, (2020), s. 136

⁴⁸² Domby, (2020), s. 140-142

en religiøs vinkling, noen anså dette som en test fra gud hvor dette skulle avgjøre hvem som skulle være overlegen på kontinentet. Problemet derimot med å vinkle borgerkrigen som en religiøs krig er at både nordstatene og sørstatene er relativt like rent religiøst, i den forstand at begge er kristne. Men det finnes mange forskjellige denominasjoner av kristendom og ofte kan det skli ut i at man kan begynne å tenke at sin egen trosretning er den eneste rette og alle andre er pretendenter. I følge «The Lost Cause» var det mange i nord som ikke var kristne i det hele tatt, hele denne tankegangen starter i den sørlige presbyterianske kirken og i forskjellige universiteter gjennom sørstatene.⁴⁸³ Sørstatene hadde tapt en hellig krig, men saken var berettiget, og akkurat som Jesus kunne Konføderasjonen håpe på gjenoppstandelse hold de seg lojal til saken.⁴⁸⁴

Det var derfor nødvendig å skape helgener i «The Lost Cause» vi har allerede nevnt både Lee, «Stonewall» Jackson og Jefferson Davis, men til og med den gemene soldat fikk en slags martyrstatus i den nye folkereligionen. Det kom i form av historien om Sam Davis fra Tennessee, han var en spion for Konføderasjonen i Unionens armé, han fikk martyrstatus da han ble hengt bare 21 år gammel i 1863, mange sammenligninger ble dratt med Jesus på korset.⁴⁸⁵ Det er nesten en kultlignende behandling enkelte av de får, Lees bursdag blir i praksis en fridag i sørstatene og hans mausoleum i Richmond var besmykket med glassmalerier.⁴⁸⁶ Alteret portretterte Lee liggende som en ridder fra middelalderen. religiøse sanger ble sunget på disse dagene⁴⁸⁷ m.m. Man kan ofte stille seg spørsmålet over hvorfor det ble slik, Wilson beskriver bruk av religiøse myter som en slags «ego forsvar» mot truende tilstander,⁴⁸⁸ dette i tråd med Assmanns teorier om at man kan ha en tendens til å glemme egne synder. Wilson nevner også at en klar grunn for hvorfor religion og «The Lost Cause» ble så sammenvevd var nettopp på grunn av at presteskapet fryktet at deres makt skulle svinne hen hvis sørstatene «glemte deres verdier» og dermed ære konfødererte soldater som

⁴⁸³ Hague, Euan. Beirich, Heidi & Sebesta, Edward H., (2008), *Neo-Confederacy: A critical introduction*, University of Texas Press, Austin, s. 51

⁴⁸⁴ Wilson, (2009), s. 24-25

⁴⁸⁵ Wilson, (2009), s. 52-53

⁴⁸⁶ Seidule, (2020), s. 116-118

⁴⁸⁷ Wilson, (2009), s. 24-26

⁴⁸⁸ Wilson, (2009), s. 38

korstogfarere var potent gift til folkeminnet.⁴⁸⁹ På mange måter var Amerika Edens hage fram til 1860 før en slange ved navn Abraham ødela landet ved lovnader om ubegrenset frihet.⁴⁹⁰

Da blir et innlysende spørsmål, hvis Konføderasjonens sak var berettiget og Gud var på deres side, hvorfor tapte de da? Kirkens menn hadde et ganske tydelig svar: i løpet av borgerkrigen hadde sørstatene vendt seg bort fra Gud og hans lære ved å være griskhet, verdslighet og grådighet.⁴⁹¹ Slaveriet var selvfølgelig ikke en faktor i dette da Bibelen tillot slaveri så fremst de ble godt behandlet, enkelte i sørstatene trodde derfor at de som hadde skylden var de få slaveeierne som ikke tok vare på slavene sine.⁴⁹² Om ingenting annet var slaveri en form for misjonsarbeid for å hjelpe Afrikanerne å forstå etikk, moral og fromhet⁴⁹³ Med den hellige treenighet i Lee, Stonewall «Jackson» og Jefferson Davis død, beseiret eller på rømmen og utallige unge menn som aldri kom hjem eller kom hjem lemlestet måtte de finne en ny bibelsk skikkelse å sammenligne seg med. Svaret kom i form av Job, mannen som var hengiven til Gud uansett hvor ille livet hans ble,⁴⁹⁴ presteskapet manet til at troen måtte bare bestå gjennom de tunge tidene med gjenoppbygging og bedre tider ville komme.⁴⁹⁵ Andre brukte ordet «tilsynelatende nederlag» med andre ord, Konføderasjonen tapte ikke eller overga seg, de ga opp og dro hjem for å en dag komme tilbake og den ultimate seier ville komme til slutt.⁴⁹⁶

Det var ofte ganske kontroversielt å anse en såpass blodig krig som borgerkrigen som en teologisk krig, men i dag er det flere grupper som anser dette å være faktum, blant andre Sons of Confederate Veterans.⁴⁹⁷ I dag har til og med nykonfødererte grupper brukt denne tankegangen for å kreve en ny kristennasjonalistisk regjering.⁴⁹⁸ Dette går imot en av de sentrale amerikanske grunntankene om et klart skille mellom kirke og stat. Denne staten ville

⁴⁸⁹ Wilson, (2009), s. 38

⁴⁹⁰ Wilson, (2009), s. 41

⁴⁹¹ Wilson, (2009), s.68

⁴⁹² Wilson, (2009), s. 68-69

⁴⁹³ Wilson, (2009), s. 107

⁴⁹⁴ Wilson, (2009), s. 72

⁴⁹⁵ Wilson, (2009), s. 72

⁴⁹⁶ Wilson, (2009), s. 73, 75

⁴⁹⁷ Hague et al, (2008), s. 51

⁴⁹⁸ Hague et al, (2008), s. 51

tolke bibelen bokstavelig talt og ville innføre dødsstraff for en rekke forseelser som utroskap ungdomskriminalitet, alle problemene som noensinne hadde oppstått i USA var på grunn av etniske minoriteter som var.⁴⁹⁹ For å fikse dette måtte ulikheter og sosial adskillelse innføres, for dem var ulikheter en del av Guds orden.⁵⁰⁰ Denne staten må eksistere for å «bevare den historiske kristendom i sørstatene»,⁵⁰¹ den naturlige fienden mot denne kristendommen blir avskaffelse av slaveriet og borgerrettighetskamp.⁵⁰² Under borgerkrigen er det flere av kirkens menn i sørstatene som maner opp til kamp i sine prekener ved å påstå at hele denne konflikten er mellom ortodokse kristne og anti-kristne styrker, disse meningene ble gjenfortalt i aviser i Konføderasjonen.⁵⁰³ En pastor sa i en preken om slaveriet: «det [slaveriet] har vært med på å forme vår levemåte, og har bestemt alle våre vanetanker og følelser, og støpt vår type sivilisasjon (...) dette er for å forsvare vår sak, vår gud og vår religion».⁵⁰⁴

Flere brukte vers i bibelen som skildret eller forsvarte slaveri som en religiøs bekreftelse på at slaveri var en moralsk og etisk berettiget institusjon⁵⁰⁵. Dette var så fremst slavene ble behandlet bra av sine eiere, noe som samtlige tilhengere av «The Lost Cause» vil påstå selv om vi vet at dette var langt ifra tilfellet. Etter krigen forble mange av disse prestene forble bitre etter krigen og motsto alt de ikke likte som borgerrettighetsbevegelsen, feministbevegelsen, industrialisering, moderne vitenskap, integrering, par av ulike etnisiteter m.m som «vantro» og «djevelens verk».⁵⁰⁶ Spesielt dette med par av ulike etnisiteter hvor mannen var svart var sett ned på da mange anså det å blande blod med «skitne afrikanere» kunne ødelegge den hvite rase på sikt.⁵⁰⁷ For mange av disse er nok ikke ironien tapt på at flere plantasjeherrer utnyttet sine kvinnelige slaver på det groveste og ofte resulterte disse

⁴⁹⁹ Hague et al, (2008), s. 57

⁵⁰⁰ Hague et al, (2008), s. 57

⁵⁰¹ Hague et al, (2008), s. 52

⁵⁰² Hague et al, (2008), s. 52-53

⁵⁰³ Hague et al, (2008), s. 53

⁵⁰⁴ Hague et al, (2008), s. 54

⁵⁰⁵ Hague et al, (2008), s.55

⁵⁰⁶ Hague et al, (2008), s. 55

⁵⁰⁷ Hague et al, (2008), s. 55

overgrepene i svangerskap. Det mest kjente eksempelet er nok Thomas Jefferson som hadde opptil 6 barn med sin slave, Sally Hemings.⁵⁰⁸

Til tross for all denne retorikken var allikevel ikke borgerkrigen ansett som en teologisk krig, og å påstå noe sånt ble møtt med berettiget harme. Men noe endrer seg på 1960-tallet da det fromme agrariske livet ble ansett som noe mer ønskelig enn det industrielle samfunnet som oppstår under gjenoppbyggingsprosessen.⁵⁰⁹ Noen strekker det til og med så langt å si at folk i sørstatene var de siste religiøse i verden før borgerkrigen gjorde slutt på det.⁵¹⁰ Andre gjorde stor innsats for å få sørstatsflagget anerkjent som et kristent symbol,⁵¹¹ muligens fordi den bærer motivet av St. Andrews kors. Det mest radikale skjedde på 1990-tallet da 15 prester gikk sammen og erklærte at borgerkrigen var: «Ateister, Sosialister, Kommuniste, røde republikanere og jakobinere på en side og Kristne, ordenens venner og regulert frihet på den andre siden⁵¹²» det som sto på spill i krigen var «Menneskehetens framskritt».⁵¹³

Men dette går faktisk dypere enn religion, så langt har jeg referert til folk fra sørstatene som: konfødererte, nykonfødererte, tilhengere av «The Lost Cause», m.m, men hva ser man for seg når man sier «Noen fra sørstatene»? Alt som har blitt diskutert så langt i oppgaven har handlet om hvite borgere i sørstatene, når man bruker ordet «Southern» i amerikansk kontekst er det nesten utelukkende ment som en denominasjon av hvite borgere. Både deres handlinger og oppfatninger av seg selv og andre. sørstatene begynte å anse seg selv som sin egen etnisitet på 1800-tallet, de trakk det helt tilbake til en annen borgerkrig, den engelske fra 1642-1652. Folk fra Sørstatene stammet fra Charles I og hans kavalerer mens de fra nordstatene stammet fra Oliver Cromwell og hans puritanere/ «Roundheads».⁵¹⁴⁵¹⁵ Lost Cause skribenter mente dermed at dette var bare historien som gjentok seg fordi disse to gruppene hadde vist seg å være uforenelige i fortiden, slik retorikk fortsatte utover 1800 og 1900-tallet hvor blant andre

⁵⁰⁸ Moen, (2017), s. 92

⁵⁰⁹ Hague et al, (2008), s. 56

⁵¹⁰ Hague et al, (2008), s. 56

⁵¹¹ Hague et al, (2008), s. 65

⁵¹² Hague et al, (2008), s. 65

⁵¹³ Hague et al, (2008), s. 65

⁵¹⁴ Hague et al, (2008), s. 98

⁵¹⁵ Wilson, (2009), s. 44

UDC prøvde å male folk fra sørstatene som etterkommerne av anglo-saksere.⁵¹⁶ Som en reaksjon på borgrettighetsbevegelsen på 1950 og 60-tallet kom en ny bølge med å male folk fra sørstatene som en egen etnisitet, en ved navn Lewis Killian kom med noe løse kriterier: 1. en hvit person som er født og oppvokst til ung voksen alder i sørstatene og som fortsatt anser seg selv som «Southerner» eller 2. en hvit person som, uavhengig av fødeplass og oppvekst, bor i sørstatene og anser seg selv som «Southerner».⁵¹⁷ En sosiolog ved navn John Shelton Reed mente at hvit fra sørstatene måtte hylle vold, lokalisme, kristendommen og konfødererte symboler, de skulle også være imot all form for innflytelse fra utenfra. Reed skjønnte han ikke kom til å få denne fagfelleverdert så for å berge sitt rykte publiserte han den under et falskt navn.⁵¹⁸ Det har derfor siden vært en konflikt mellom «Southerners» og «True Southerners», det som skiller den ene fra den andre er hvor villig man er til å støtte konføderasjonens sak.⁵¹⁹ Merk at ser vi vekk ifra de mest rasistiske eksempelet er det ingen av disse som nevner hudfarge, ofte bruker de mer kodet språk som keltisk og anglo-saksisk,⁵²⁰ dette er noe som spesielt blir brukt i høyreekstreme tankegods. Hele «The Lost Cause» kan i seg selv anses som kodet språk, Staters Rettigheter kan være kode for slaveri. Nykonfødererte forfattere James Ronald Kennedy og Walter Donald Kennedy har selv ment at skal du være en ekte «Southerner» må du være et aktivt medlem av «En organisasjon dedikert til bevaring og forevigelse av sannheten om den Sørlige sak».⁵²¹ de fortsetter med å nevne både Sons of Confederate Veterans og UDC som eksempler på slike organisasjoner og at skulle man være en ekte «Southerner» må du kunne vise at du har en forfader som slåss i Konføderasjonens militær.⁵²²

Det var derimot ikke alle fra sørstatene som ville assosieres med anglo-sakserne, de likte f. eks å sammenligne seg selv med Israelittene i bibelen. Hvor Robert E. Lee er en Moses skikkelse og folket i sørstatene skulle inngå en ny pakt med gud for å bli hans folk.⁵²³ En

⁵¹⁶ Hague et al, (2008), s. 98

⁵¹⁷ Hague et al, (2008), s. 98

⁵¹⁸ Hague et al, (2008), s. 98

⁵¹⁹ Hague et al, (2008), s. 99

⁵²⁰ Hague et al, (2008), s. 99

⁵²¹ Hague et al, (2008), s. 101

⁵²² Hague et al, (2008), s. 101

⁵²³ Wilson, (2009), s. 43

fellesnevner ved både Lee og Moses var at begge klarte ikke å lede sitt folk til det forjettede land, Lee av åpenbare grunner, Moses døde før de kom fram.⁵²⁴ Vemmeligheten mot anglo-sakserne var fordi de kunne anses som forfedrene til Engelskmennene og siden de var ansett som undertrykkere i den amerikanske revolusjonen var ikke dette noe å strebe etter. Dermed var folk fra nordstatene anglo-saksere siden de «undertrykte» sørstatene, enkelte fant dermed en bedre etnisk identitet i kelterne, de hadde tross alt slåss mot Engelskmennene ved enhver anledning og borgerkrigen var derfor en forlengelse av dette.⁵²⁵ Flere har prøvd å gjemme de klare rasistiske undertonene ved å si at klanmedlemmer og nynazister ikke er velkomne, men argumentasjonen blir konstant undergravd når man bruker ord som «europeisk, anglo-saksisk, keltisk».⁵²⁶ Dette er på mange måter et forsøk på å unngå den åpenbare rasismen man kunne se i nazismen, det blir et sidesteg for å unngå den hvite overlegenheten som har dominert religionen og prøver heller å gi sørstatene en mytisk opprinnelse som ikke lignet på noen annen nasjon.⁵²⁷ Men denne tankegangen er vanskelig å forestille seg, i praksis prøver «The Lost Cause» å danne en link på over 2000 år imellom en befolkning skilt av et hav med ganske forskjellige måter, alt fra gårdsdrift, matlaging, spisevaner, utdanningsmetoder, den sosiale eliten, musikk og dans er forskjellige mellom disse to kulturene,⁵²⁸ noen vil bortforklare dette med at en keltisk etnisitet (eller anglo-saksisk for den slags skyld) er noe man utvikler ikke noe man er født med.⁵²⁹

Et sentralt problem blir derfor at vi antar at kelterne forholdt seg relativt like i alle sine årtusener av eksistens til tross for teknologi og sosiale endringer, hvorfor da var sørstatene i så stor etnisk, kulturell, sosial og politisk endring over få århundrer?⁵³⁰ Det skal nevnes at tanken om et historisk keltisk folk er noe vanskelig å bevise, nykonfödererte har basert mye av dette på greske og romerske kilder, men disse kildene referer trolig ikke til en stamme eller folk og trolig betyr bare «utlending».⁵³¹ Men i kelterne finner sørstatene noe de kan speile seg

⁵²⁴ Wilson, (2009), s. 48

⁵²⁵ Hague et al, (2008), s. 101, 104

⁵²⁶ Hague et al, (2008), s. 102

⁵²⁷ Hague et al, (2008), s. 103

⁵²⁸ Hague et al, (2008), s. 104

⁵²⁹ Hague et al, (2008), s. 104

⁵³⁰ Hague et al, (2008), s. 111

⁵³¹ Hague et al, (2008), s. 109

i, W. F Skene skrev i 1880 at kelterne var et agrarisk samfunn med en gullalder som ble ødelagt av anglo-saksernes forhold til privat eiendom og landeier rettigheter.⁵³² Denne teoriens grunnlegger, Grady McWhiney mener at vi kan se likheter mellom disse kulturene når det kommer til bruken av ulovlig brennevin og hvordan kveg ofte kunne gå fritt i både Irland, Skottland og sørstatene.⁵³³ Andre har trukket paralleller med å sammenligne gjenskapelser av slag under borgerkrigen med at Highland leker enda er populært i Skottland.⁵³⁴ Men det er selvfølgelig noe mer dystert under overflaten av denne sammenligningen, den klare påtegningen av vold, det er noe som må møtes velkommen med entusiasme og som en nødvendighet, det er ikke bare en del av fortiden men også fremtiden.⁵³⁵ Flere prøvde til og med å påstå at sørstatenes militærstrategi var en del av arven etter kelterne.⁵³⁶ «League of South» presidenten Michael Hill skrev: «Ære, vold og sivilisasjon komponerer en stolt Sørlig tradisjon som fortsatt består (...) skulle denne livsviktige stridigheten forsvinne forsvinner også sørstatene».⁵³⁷ Til syvende og sist baserer denne etniske drømmen seg på feilaktige konklusjoner og sirkulær tenkning, at vold skal være et sentralt prinsipp i noen sivilisert kultur blir en selv-oppfyllende profeti.⁵³⁸ Hague beskriver 4 grunner hvorfor dette oppsto: 1. hvis det viste seg at folk fra sørstatene var etnisk annerledes enn de fra nord kunne de dermed kreve en egen nasjon.⁵³⁹ 2. Keltisk oppførsel var mer ønsket på grunn av det maskuline som trengtes for å bygge en ny nasjon.⁵⁴⁰ 3. siden midten av 1970-tallet økte interessen av Keltisk herkomst før det kulminerte med filmen «*Braveheart*» fra 1995.⁵⁴¹ 4. at det gir en grunnfortelling som er fundamentalt annerledes fra den nordlige, at man fortsatt kom fra de britiske øyer, men var ikke anglo-saksere.⁵⁴² Det er derfor ifølge «The Lost Cause» at det eneste som driver historien framover konkurranse mellom kulturelle

⁵³² Hague et al, (2008), s. 110

⁵³³ Hague et al, (2008), s. 104-105

⁵³⁴ Hague et al, (2008), s. 107

⁵³⁵ Hague et al, (2008), s. 108

⁵³⁶ Hague et al, (2008), s. 108

⁵³⁷ Hague et al, (2008), s. 109

⁵³⁸ Hague et al, (2008), s. 113

⁵³⁹ Hague et al, (2008), s. 114

⁵⁴⁰ Hague et al, (2008), s. 114-115

⁵⁴¹ Hague et al, (2008), s. 115

⁵⁴² Hague et al, (2008), s. 115

grupper om ressurser for å se hvem som kan overleve og blomstre,⁵⁴³ all form for aksept mot politisk korrekthet, forskjeller, desegregering og multikulturalisme er ikke naturlig, en utfordring mot den naturlige sosiale ordenen og er et produkt av «sosial ingeniørkunst».⁵⁴⁴ Dette er soleklar påtegning av Sosialdarwinisme er en teori som for lengst har blitt forlatt av den moderne vitenskapen, men ikke «The Lost Cause».⁵⁴⁵

7 Drøfting

7.1 Eksempler på historiebruk i «The Lost Cause» i lys av Assmanns teorier

Så langt har leseren kanskje klart å se Assmanns teorier i «The Lost Cause» men jeg lyst å spesifikt se på 4 elementer ved «The Lost Cause». I individuelle minner er det ganske tydelig at det har blitt brukt opptil flere ganger av sentrale aktører på begge sider. Både Sherman og Grant skrev sine memoarer basert på deres individuelle minner, tilhengere av «The Lost Cause» brukte dette som en skyldserklæring for å fronte deres sak. Assmann advarte også imot å endre for mye på historien hvis ikke kom kredibiliteten til å bli ødelagt. Alfred Blackburn gjorde dette, han ødelegger kredibiliteten ved å konstant endre på sin historie. Men det var nøyaktig slike ting «The Lost Cause» ville ha.

Ved sosiale minner er forbrødringen som skjedde mellom soldatene både på nord og sørsiden et bra eksempel. Assmann skriver at ny informasjon kan gjøre at sosiale minner endrer seg, soldaters brev og dagbøker publisert etter krigen hadde nok trolig en innvirkning på begge sider. De innser at deres felles opplevelser i leire, på slagmarken, irritasjonen over politikere og offiserer var noe de hadde til felles. Uansett hvor mye «The Lost Cause» vil påstå de etniske forskjellene mellom nord og sør, var borgerkrigen ansett som en krig mellom brødre. Det er dog viktig å huske med sosiale minner at de kan danne et «Oss mot dem»-bilde som Assmann nevner og at det var definitivt mange som valgte å forbli bitter. Tidligere nevnte jeg at sosiale minner kan formes av monumenter, minnesmarkeringer og populærkultur, men også slagord kan ha en innvirkende effekt. Et svært populært slagord som oppsto i sørstatene etter

⁵⁴³ Hague et al, (2008), s. 117

⁵⁴⁴ Hague et al, (2008), s. 117

⁵⁴⁵ Hague et al, (2008), s. 118-119

borgerkrigen var: «The South will rise again!» som i «The Lost Cause» kan tolkes som maning til en omkamp.

Når det kommer til politisk minnehistorie, hadde vi ovenfra og ned og nedenfra og opp perspektivet. Dette handlet jo i all hovedsak om hvem som hadde innvirkning på det politiske minnet, de på toppen eller de på bunnen. På det første perspektivet er det helt tydelig at «The Lost Cause» er en ovenfra og ned form for politisk minnehistorie. Hvorfor satt eliten opp monumentene, skrev bøkene, feiret minnedagene og holdt på bitterheten? Slik at framtidige generasjoner skulle fortsette å anse sørstatene som sin egen del av landet og at kanskje en dag skulle drømmen om løsrivelse oppfylles, mange av gruppene som oppstår i kjølvannet nevner spesifikt dette som deres hovedgrunn for å eksistere. Det er her vi også ser at Assmann mener at politiske minner overlever best i etniske homogene grupper, men sørstatene har aldri vært etnisk homogent. Der har vært hvite, svarte, urinnvånere og mange flere i regionen lenge, forskjellen er bare at minoritetene har blitt aktivt stilnet svært lenge i denne regionen spesielt, men også i USA generelt. Det er derimot interessant å bite seg merke i hva som skjer med det politiske minnet når to forskjellige etniske grupper ikke er. I det hvite politiske minnet gikk slaven fra en lykkelig og lojal arbeider som var fornøyd med livets opphold, til en dyrisk bølle som bare ville ha mer og mer fra den føderale regjeringen og måtte stoppes med politisk utestengelse, segregering og omså terror Assmann beskrev de fire elementene som måtte være til stede for at politiske minner skulle overleve, mobiliserende narrativ, monumenter, visuelle/verbale hjelpemidler og ritualer. Alle disse eksisterer i «The Lost Cause» fra staters rettigheter som narrativ, monumenter over hele regionen, bøker og filmer sympatisk overfor Konføderasjonen og minnesmarkeringer som ritualer.

Til slutt kan vi si at på mange måter er det som skjer i sørstatene i dag som et eksempel på nedenfra og opp politisk minne eller kulturelt minne. Mange i sørstatene er lei av å bli fortalt en feilaktig del av historien og vil heller fronte et mer nyansert bilde av historien og samfunnet de lever. Mange vil ikke at den føderale eller statlige regjeringen skal bestemme hva som skal skje med monumentene, det er opp til lokalsamfunnene å bestemme, mange av monumentene har heller blitt satt på museum slik at vi kan se på dem på en annen måte. Dermed eksisterer de imellom å bli husket og glemt, men de forsvinner ikke, og det endrer heller ikke på historien.

7.2 Hyllest fra Cæsar – Hvordan USAs presidenter har formet og blitt formet av «The Lost Cause»

«The Lost Cause» vant kampen om narrativet i det første århundret etter konflikten. Det var ansett som en historisk fakta at fram til 70-tallet. Slaveri var ikke hovedgrunnen for krigen og nordstatene brukte en overflod av menn og ressurser mot å slåss mot tapre soldater fra sør. Som all historie ble det forsket videre på og som en reaksjon på borgerrettsbevegelsen på 60-tallet begynte flere akademikere å se konføderasjonen i et annet lys. Det ville derfor vært interessant å drøfte på hvilken måte «The Lost Cause» har hatt en innvirkning på forskjellige presidenter. Vi skal se på seks presidenter i kronologisk rekkefølge: William McKinley, Theodore Roosevelt, Woodrow Wilson, Franklin D. Roosevelt, Dwight D. Eisenhower og John F. Kennedy. McKinley gjør tre ting for å legitimere «The Lost Cause». Det første er at han returnerer alle sørstatsflagg til sine respektive stater. USAs armé hadde konfiskert så å si alle sørstatsflaggene ved krigens utgang, nå ble de returnert hjem og kunne bli viktige identitetsdannede symboler. McKinley innfører lover som sier at den føderale regjeringen skal begynne å stelle på konfødererte gravplasser som en del av USAs felles kulturarv.⁵⁴⁶ Hans etterfølger Theodore Roosevelt er både en stor støttespiller av UDC men utvider gravstellovene med et monument for konfødererte soldater ved Arlington som står ferdig i 1914.⁵⁴⁷ Dette gir anerkjennelse til konfødererte soldater og deres sak. Det at McKinley er en sterk forkjemper for at USA skal gå til krig mot Spania på slutten av 1800-tallet er også med på å indirekte legitimere «The Lost Cause». McKinley var på mange måter imperialist og hadde lyst å vise muskler over de europeiske stormaktene. I denne krigen ender USA opp med å få både Filipinene og Puerto Rico samt andre territorier.⁵⁴⁸ Krigen tar bare 4 måneder og soldater fra sørstatene får bevist sin lojalitet overfor landet. USA går inn i 1. verdenskrig 19 år senere og synet på «lojale gutter med en liten rebell i seg» ble styrket. McKinleys handlinger er noe overraskende fordi han selv var soldat under Den amerikanske borgerkrigen.⁵⁴⁹ Men som vi har sett, er det kanskje ikke så overraskende allikevel, der var en forbrødringsprosess mot slutten av 1800-tallet som kulminerte med McKinleys presidentskap.

⁵⁴⁶ Seidule, (2020), s. 159, Janney, (2008), s.182

⁵⁴⁷ Seidule, (2020), s. 160

⁵⁴⁸ Seidule, (2020), s. 158-159

⁵⁴⁹ Seidule, (2020), s. 158

Wilson var både formet av «The Lost Cause» men han var også med å forme den. Wilson vokste opp i over hele sørstatene og var personlig vitne til Shermans marsj mot havet. Som rektor for Princeton University i New Jersey frontet han historieforskning som var sympatisk overfor sørstatene. Som president stappet han kabinettet fullt med pro-segregerings politikere som helt innlysende spilte på «The Lost Cause» retorikken at svarte måtte segregeres for å ha kontroll på dem. Men Wilsons desidert største bidrag til «The Lost Cause» er at han viser filmen «The Birth of a Nation» i Det hvite hus, den første filmen som noen gang ble vist i Det hvite hus. Filmen er basert på en bok av «Lost Cause» skribenten Thomas Dixon Jr ved navn «The Klansman». I denne tre timer lange filmen blir svarte menn portrettert som en gjeng med brutale aper som gir etter for sine dyriske instinkter og voldtar enhver kvinne de ser. I filmen blir attentatet på Lincoln møtt med jubel blant nordlige, radikale abolisjonister mens i sør er det stor sorg. I etterpåklokskapen var det bare Lincoln som sto imellom sørstatene og total ødeleggelse i «The Lost Cause» han var den eneste som kunne holde radikale republikanere som Thaddeus Stevens under kontroll, (Stevens portrettert av en karikatur ved navn Austin Stoneman). general Grant blir portrettert som sitt gamle fulle selv og heltene i denne filmen er Ku Klux Klan medlemmene som kjempet for det de anså som en viktig sak.

FDR er på mange måter eksempelet på at «The Lost Cause» var på vei til å bli viden akseptert. I sine første presidentperioder er FDR såpass redd for å få et svært innflytelsesrik kongressmedlem fra Virginia imot seg at han strekker seg langt for å blidgjøre vedkommende. Blant annet omdøping av fort og militærbaser etter konfødererte generaler.⁵⁵⁰ Eisenhower var en som ganske tydelig hadde stor respekt for Robert E. Lee, i denne videoen kaller han Lee en av de 4 største amerikanerne som noensinne hadde levd.⁵⁵¹ Til slutt har vi Kennedy, hans forhold til «The Lost Cause» kommer mer av politiske årsaker enn vennelighet. Kennedys presidentskap markerer begynnelsen på slutten av Demokratenes æra i sørstatene. Når Kennedy stiller til valg i 1960 er Demokratene enda svært avhengig av sørstatene for å ha noen sjans til å vinne presidentskapet. Dermed velger Kennedy en demokrat fra sørstatene som sin visepresident og han er alltid bevisst på hvordan hans handlinger kunne spille ut i sørstatene. For eksempel markerte ikke Kennedy 100 års jubileet på

⁵⁵⁰ Seidule, (2020), s. 167

⁵⁵¹ «Eisenhower explains about General Lee», British Pathé hentet 10. Mai 2023 kl: 20:19 fra: <https://www.britishpathe.com/asset/207361/>

Emansipasjonsproklamasjonen på noen spesiell måte.⁵⁵² Allerede i valget i 1960 mister Kennedy 14 stemmer fra «troløse» velgere. Hadde han vært i livet til valget i 1964 kunne resultatet i sørstatene vært enda verre enn i 1960. Johnson taper 5 sørlige stater i 1964. En urban legende har ofte tilsagt at Lyndon Johnson sa da han signerte Civil Rights act i 1964: «Det Demokratiske parti har nå tapt sørstatene for en generasjon» Dette leder inn mot parti-byttet som skjedde utover 60-tallet og Nixons «Southern strategy». Alt dette får en til å tenke: Det er ikke rart «The Lost Cause» var lenge ansett som historisk fakta når selv presidenten av USA, landets høyeste autoritet, bidrar til dens videreformidling?

8 Konklusjon og siste tanker

I påsken 2022 var jeg ved «The International Slavery Museum» i Liverpool, kanskje noe passende da dette var hvor det siste konfødererte skipet overga seg. Det som overrasket meg med det museet var ærligheten som du sjeldent ser på mange museer. I korte trekk fortalte museet at når Liverpool-by var på sitt rikeste var det på grunn av Liverpools rolle som havneby og en sentral nerve i handel av slaver eller varer produsert av slaver. Museet oppfordret til å ta et nyansert blikk på historiske skikkelser som vi ofte har holdt i høy aktelse. Det er viktig å alltid analysere vårt forhold til institusjoner og mennesker, å gjøre noe annet vil være en ekstrem bjørnetjeneste for oss som folk. Som vi har sett har «The Lost Cause» hatt en svært negativ effekt på hvordan den amerikanske borgerkrigen blir fordøyd i Den amerikanske psyken. Men det er her man kan stille seg spørsmålet, finnes det en amerikansk psyke? Finnes det en amerikansk grunnfortelling? Det er ett massivt land på ett enda større kontinent, 50 stater hver med sin egne små kulturforskjeller, urinnvånere som har vært der i flere tusen år, folkegrupper fra over hele verden har utvandret eller blitt tvunget til Amerika. Kanskje Greene har rett, kanskje amerikanerne er så forskjellige at en nasjonal skilsmisse må til? Assmanns teorier er på mange måter en reaksjon på nøyaktig denne universalhistorien, den er ikke mulig å oppnå. «The Lost Cause» er et levende eksempel på akkurat dette.

At gjenoppbyggingen etter borgerkrigen var gjort så halvhjertet førte til et miljø hvor en ide som «The Lost Cause» kunne blomstre. Man skal aldri undervurdere bitterheten til et slagent folk. Forsøk på forsoninger mellom soldater og regioner ble hardt slått ned av grupper som UDC, UCV o.l., Nordstatene vant kanskje krigen, men sørstatene vant narrativet etter

⁵⁵² Seidule, (2020), s. 21

borgerkrigen, det fikk vi se med at både populærkulturen, academia og politikken var sympatisk overfor sørstatene i store deler av 1900-tallet.

Amerika har som nasjon mye å skamme seg over, som alle andre nasjoner. På samme måte som de har mange ting å være stolt over. Det samme gjelder regionen som var kjent som Konføderasjonen. Sørstatene har vært hjemstedet til store forfattere som har skildret frihet og romantikk uten å hylle Konføderasjonen, store musikere sørstatene har hatt store idrettsprestasjoner, mangfoldig og vakker natur og vidunderlig mat. Det er mye å elske i sørstatene, så hvorfor det har blitt så ekstremt fokus på en gjeng med rasistiske forrædere som ledet et dumdristig opprør som til syvende og sist tapte den eneste krigen de deltok i kan jeg ikke fatte og begripe.

I Sesong 2 av Thomas Seltzers dokumentar «UXA» har han en episode helt dedikert til Den amerikanske borgerkrigen. Han er på en gjenskapning av et slag, en suvenirbutikk som bare selger konfødererte produkter og på en kirkegård dedikert til sørstatssoldater hvor ikke et eneste amerikansk flagg er i sikte. Konklusjonen Seltzer trekker er at de amerikanske sørstatene må ha et oppgjør med seg selv på lik måte som Tyskland hadde etter 2. Verdenskrig. Det er selvfølgelig for sent å straffe den politiske, økonomiske og militære eliten, men det finnes andre måter å ta et oppgjør på. Ta f. eks i Sør-Afrika etter Apartheidregimet falt. Da ble det satt opp en granskingskommisjon av både svarte og hvite medlemmer som skulle analysere hva som har skjedd, hvor det gikk galt, hvordan man skal lære framtidige generasjoner om regimet og hvordan man skal unngå at noe lignende skjer i framtiden. Det er der jeg tror arbeidet starter med å anerkjenne at unilateral løsrivelse er ikke lovlig ifølge grunnloven og at slaveri VAR hovedgrunnen for at krigen startet.

I Amerika har «The Lost Cause» kommet og gått opptil flere ganger, som oftest som en reaksjon på krav fra svarte borgere. At «The Lost Cause» er på frammarsj igjen med både verning av sørstatsflagget og monumenter, «Confederate history month», bannlysing av bøker, universal fordømmelse av «Critical Race Theory» og mer lumske ting er ikke noe nytt. Men jeg tror oppgjøret som Seltzer snakker om er på vei, det som er nytt nå er at det er folket i sørstatene som nå tar opp kampen. Spesielt ser vi at de som tar opp kampen er ofte yngre og med en mer mangfoldig bakgrunn enn det vi har sett før. Men det er også eldre, hvite menn som har begynt å ta til ord mot «The Lost Cause». I masteroppgaven har jeg brukt Ty Seidules «Robert E. Lee and me» fra 2020, dette er en bok som er selvbiografisk i natur, men

inneholder en del forskning. Seidule (Virginia) var Brigader i USAs armé og kjempet i Gulfkrigen. Siden lærte han bort historie ved West Point, før han innså at all den hyllesten han har hatt opp igjennom sin barndom og voksne liv var basert på en løgn. Han beskriver hendelsen som at det en dag slo han hvor idiotisk det var å navngi deler av USAs prestisjeakademi etter opprørere som aktivt drepte USAs soldater. Filmskaperen Quentin Tarantino (Tennessee) tok også et oppgjør med «The Lost Cause» og høyreekstremisme med filmene sine «Inglorious Basterds» (2009) «Django Unchained» (2012) og «The Hateful Eight» (2015). Førstnevnte handler om å umenneskeliggjøre fiendene dine og konsekvensene det kan ha, film nummer 2 utforsker slaveriet og dens hyklerier på en brutal måte mens den sistnevnte filmen utforsker bitterheten som kan gjenvare selv når det siste skuddet har blitt avfyrt. I «Hateful Eight» blir ordet «Lost Cause» faktisk brukt i manuset av den tidligere sørstatsoldaten, Chris Mannix, i det han innser at å holde på sine fordommer og bitterhet ikke kommer til å hjelpe han og han allierer seg med den svarte kavalerioffiseren Marquis Warren. De to profilene i podcasten «Good Mythical Morning», Link Neal og Rhett McLaughlin (Georgia) har begge i nyere tid snakket om hvordan de opplevde å vokse opp med «The Lost Cause». Men da de fikk se verden utenfor sørstatene innså de hvor skadelig denne ideologien kunne være. Til og med NASCAR, sørstatenes nasjonalidrett, har bannlyst sørstatsflagget på sine arrangementer, dette er lovende tegn.

Disse eksemplene er vel og bra, men hva gjør den føderale regjeringen og statene for å sørge for at «The Lost Cause» blir glemt? I 2020 vedtok kongressen at det framover ikke skulle bli oppkalt etter individer som aktivt kjempet imot USA, med andre ord konfødererte militærikoner. Mot slutten av skriveprosessen ble Fort Lee i Virginia omdøpt til Fort Gregg-Adams etter to svarte offiserer som tjenestegjorde under 2. Verdenskrig. De skal også unngås å navngi gater og motorveier etter individer som drev med aktivt opprør mot USA i framtiden. Ellers har mange av sørstatene endret sine statsflagg og emblemer vekk fra å være inspirert av sørstatsflaggene. Andre har sluttet å flagge med både sørstatsflagget og kampflagget utenfor rådhus, folkeforsamlinger og guvernørpalass. Mississippi fjernet kampflagget fra sitt flagg i 2021, til et mer nøytralt symbol av staten i form av en Magnolia. Flere stater kommer nok til å gjøre det i fremtiden. Selvfølgelig møter disse forsøkene motstand fra folk som vil fornekte den rasistiske fortiden, men det er ikke slik at historien forsvinner bare fordi du tar ned monumenter og ser fortiden i et annet lys. USA er i dag en svært splittet nasjon, kanskje mer enn noen gang siden borgerkrigen. Skulle man klare å

bevege seg videre og få en slags resolusjon på slaveriet, borgerkrigen og rasismens rolle i Amerikas historie, er det viktig at folk begynner å snakke sammen, spiller på samme lag, får ned temperaturen i stedet for å konstant kjeft, mistenkeliggjøre og umenneskeliggjøre sine meningsmotstandere.

Til slutt vil jeg sende en appell til den norske skolen da det er dette jeg skal holde på med. Den amerikanske borgerkrigen må spille en større rolle i den norske skolen. Ikke en gigantisk rolle, men noe større. I min praksisperiode ved Bardufoss VGS høsten 2020 hadde elevene mines historiebok bare 2 setninger om den amerikanske borgerkrigen. Det er selvfølgelig mye å ta tak i, noen vil argumentere med at det var den første moderne krig, eller at man kan trekke paralleller både til Napoleonskrigene som var og 1. Verdenskrig som skulle komme. Mitt hovedargument er derimot at hvis vi koker det ned så handler Den amerikanske borgerkrigen om to fundamentale ting. Demokrati og like rettigheter. Krigen starter fordi sørstatene ikke aksepterer resultatet av et demokratisk valg, LK20 dikterer at vi skal skape «Demokratiske medborgere», og det er ikke slik man oppfører seg i et demokrati. Demokrati handler ikke bare om når man vinner, men også når man taper. Som vi har sett opptil flere ganger i amerikansk historie, har anklagene om valgfusk sporadisk dukket opp, å tro at anklager om valgfusk aldri vil dukke opp i Norge er svært naivt. Og i et demokrati kan man ikke bygge et sterkt samfunn på dette demokratiet uten like rettigheter. Og i en større tilstand kan «The Lost Cause» være en advarsel på hva vi må gjøre om det norske folk skulle bli sendt ut i en uberettiget krig for en uberettiget sak. Det er viktig at folket anerkjenner når vi blir holdt for narr og ta oppgjøret når det skjer, ikke lyve for oss selv for å berettige og helliggjøre våre handlinger. Vi er mennesker, vi er feilbarlige. Til syvende og sist er ikke det siste ordet om den amerikanske borgerkrigen skrevet, men forhåpentligvis vil de kommende ordene være frigjort fra forestillingen om en «Lost Cause»

9 Kildeliste

Bøker:

Davis, William C., (1996), *The Cause Lost: Myths and realities of the Confederacy*, University of Kansas Press, Lawrence

Domby, Adam H. (2020), *The false cause: Fraud, fabrication and white supremacy in Confederate memory*, University of Virginia press, Charlottesville & London

Foner, Eric (2014), *Reconstruction: America's unfinished revolution 1863-1877*, Harper Perennial Modern Classics, New York

Foner, Eric, (2019), *The second founding*, W.W Norton & Company, New York

Foster, Gaines M. (1987), *Ghosts of the Confederacy: Defeat, the Lost Cause and the Emergence of the New South*, Oxford University Press, New York

Hague, Euan. Beirich, Heidi & Sebesta, Edward H., (2008), *Neo-Confederacy: A critical introduction*, University of Texas Press, Austin

Janney, Caroline E., (2008), *Burying the dead but not the past: Ladies' Memorial associations & The Lost Cause*, University of North Carolina Press, Chapel Hill

Lepore, Jill (2018), *These Truths: A history of the United States*, W. W. Norton & Company, New York

Moen, Ole O. (2017), *USAs Presidenter: Fra George Washington til Donald J. Trump*, Historie & Kultur, Oslo

Moody, Wesley (2011), *Demon of The Lost Cause: Sherman and Civil War history*, University of Missouri press, Columbia/London,

Seidule, Ty, (2020), *Robert E. Lee and me: A Southerner's reckoning with the myth of the Lost Cause*, St. Martin's Griffin, New York

Wilson, Charles Reagan, (2009), *Baptized in blood: The Religion of the Lost Cause 1865-1920*, University of Georgia press, Athens/London

Kapittel i redigerte bøker:

Alida Assmann, "Memory, Individual and collective", I *The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis*, redigert av: Robert E. Goodin & Charles Tilly, s. 212-224, Oxford University Press, Oxford, 2006

Bernath, Michael T., "Confederate states' rights: a contradiction in terms", I *Seven myths of the Civil War*, Redigert av Wesley Moody, s.1-21 Hackett publishing company, Indianapolis/Cambridge, 2017

Bonekemper III, Edward H., "The Lost Causers' favorite target: Grant the Butcher", I "*Seven myths of the Civil War*", redigert av Wesley Moody, s.125-142 Hackett publishing company, Indianapolis/Cambridge, 2017

Gallagher, Gary W., "The Anatomy of the Myth", I *The Myth of the Lost Cause and Civil War History*, redigert av Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan, s. 1-14 Indiana University Press, Bloomington/Indianapolis, 2000 s. 15-34

Gallagher, Gary W., "Jubal A. Early, the Lost Cause and Civil War History: A persistent legacy" I *The Myth of the Lost Cause and Civil War History*, redigert av Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan, s. 35-59, Indiana University Press, Bloomington/Indiana, 2000

Moody, Wesley, "Marching Through Georgia: The myth of Shermans total war", I *Seven myths of the civil war*, redigert av Wesley Moody, s. 143-163 Hackett publishing company, Indianapolis/Cambridge, 2017

Simpson, Brooks D., «African Americans in Confederate military service: Myth and reality» i «*Seven myths of the Civil War*», redigert av Wesley Moody, s. 55-74, Hackett publishing company, Indianapolis/Cambridge, 2017

Simpson, Brooks D., “Continuous hammering and mere attrition: Lost Cause critics and the military reputation of Ulysses S. Grant”, I *The myth of the Lost Cause and Civil War History* redigert av Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan, s.147-169, Indiana university press, Bloomington/Indianapolis, 2000

Wert, Jeffrey D, «James Longstreet and the Lost Cause» i «*The myth of the Lost Cause and Civil War History*» red. Gary W. Gallagher & Alan T. Nolan, s.127-146, Indiana university press, Bloomington/Indianapolis, 2000

Artikler:

Assmann, Alida, (2006), *Memory, Individual and collective*, Oxford University Press, Oxford

Nettsider:

Brenna-Lund, Magnus & Fange, Per Øyvind, “Ragger-brødrene nekter å fire sørstatsflagget: – Hva er galt med det?”, *NRK*, 12. Juli 2020, Hentet: 3. Mai 2023 kl: 15:47 fra:

<https://www.nrk.no/osloogviken/ragger-brodrene-nekter-a-fire-sorstatsflagget--hva-er-galt-med-det-1.15086875>

Pettypiece, Shannon, “Marjorie Taylor Greene calls for a 'national divorce' between liberal and conservative states”, *NBC News*, 20. Februar 2023, Hentet 3. Mai 2023, kl: 16:21 fra:

<https://www.nbcnews.com/politics/congress/marjorie-taylor-greene-calls-national-divorce-liberal-conservative-sta-rcna71464>

Nettvideo:

«Eisenhower explains about General Lee», British Pathé hentet 10. Mai 2023 kl: 20:19 fra:

<https://www.britishpathe.com/asset/207361/>

